

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

NA LATA 2016-2022

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Spis treści

I.	WSTĘP.....	3
II.	OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	4
III.	AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU	5
	1. <i>Położenie geograficzne i środowisko naturalne</i>	5
	2. <i>Gospodarka</i>	14
	3. <i>Demografia i struktura zatrudnienia</i>	21
	4. <i>Sfera społeczna i bezpieczeństwo</i>	31
	5. <i>Infrastruktura techniczna</i>	42
	6. <i>Finanse</i>	46
	7. <i>Ochrona zdrowia</i>	55
	8. <i>Turystyka i ośrodki sportowo-rekreacyjne</i>	58
	9. <i>Oświata i kultura</i>	64
IV.	ANALIZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJOWYCH (SWOT) GMINY	75
V.	ANALIZA KLUCZOWYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....	84
VI.	OKREŚLENIE MISJI, WIZJI ORAZ CELÓW STRATEGICZNYCH GMINY	89
VII.	PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE O ZNACZENIU STRATEGICZNYM DLA ROZWOJU GMINY	91
VIII.	PLAN FINANSOWY GMINY NA LATA 2016-2023.....	96
IX.	REALIZACJA PRIORYTETOWYCH ZADAŃ I PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH W LATACH 2016- 2023	103
X.	POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA.....	127
XI.	OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	131
XII.	SYSTEM WDRAŻANIA.....	133
XIII.	SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	135
	SPIS WYKRESÓW.....	138
	SPIS TABEL	139

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

I. WSTĘP

Istotą funkcjonowania samorządu terytorialnego jest zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej zamieszkałej na danym terytorium. Samorząd poprzez szereg narzędzi realizuje potrzeby społeczne, które ostatecznie mogą także przyczynić się do rozwoju gminy, który można by określić jako proces zmian strukturalnych, prowadzących do ulepszenia infrastruktury technicznej i społecznej, zwiększenia zamożności społeczności lokalnej oraz osiągnięcia wyższej wartości majątku gminnego. Jednak warto zaznaczyć, że o rozwoju lokalnym można mówić wtedy, gdy zharmonizowane i systematyczne działanie społeczności lokalnej, władz lokalnych oraz pozostałych podmiotów funkcjonujących w gminie, zmierza do kreowania nowych i poprawy istniejących walorów użytkowych gminy, tworzenia oraz zapewnienia ładu przestrzennego i ekologicznego.

Dokumentem, który niewątpliwie może wskazać pożądany kierunek działań jest Plan Rozwoju Lokalnego Gminy, który jednocześnie wspomaga proces zarządzania na poziomie lokalnym. Jako dokument kierunkowy Plan Rozwoju Lokalnego pełni funkcję drogowskazu w realizacji przedsięwzięć podmiotów lokalnych, przy czym wraz ze zmieniającymi się warunkami wewnętrznymi i zewnętrznymi należy go aktualizować oraz poszerzać i to na każdym poziomie planowania. Tylko permanentna aktualizacja Planu umożliwi utrzymanie jego aktualności przez szereg kolejnych lat.

Aby działania własne, związane z realizacją przedsięwzięć inwestycyjnych służyły realizacji celów rozwojowych gminy, powinny być zaplanowane i zhierarchizowane. Plan Rozwoju Lokalnego umożliwi wyznaczyć konkretne decyzje, które przyczynią się do realizacji ustalonych zadań. Dokument ten podkreśla te cele rozwojowe danego obszaru, które są jego mocnymi stronami i są możliwe do osiągnięcia pod warunkiem uzyskania zewnętrznego wsparcia, a także zmusza podmioty władzy samorządowej do poszukiwania możliwości i dróg optymalnego rozwoju gminy. Poprzez wskazanie konkretnych zadań inwestycyjnych oraz innych, Plan Rozwoju Lokalnego oddziałuje na podmioty funkcjonujące w gminie w kierunku koordynowania ich zachowań zgodnie ze strategicznymi celami rozwoju gminy. Podsumowując, za rangą i posiadaniem Planu Rozwoju Lokalnego przemawia istnienie realnej szansy w podejmowaniu racjonalnych decyzji rozwojowych i przekształceń strukturalnych gminy, a także warunek ubiegania się o środki finansowe pochodzące z różnych źródeł, w tym środki z Unii Europejskiej.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

II. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego jest opracowaniem, które w sposób kompleksowy diagnozuje aktualną sytuację gminy, pokazuje słabe i mocne strony regionu oraz wskazuje możliwości i zagrożenia. Nadrzędnym celem Planu jest pokazanie kilkuletniej perspektywy priorytetów rozwoju gminy oraz wskazanie instrumentów pozwalających te priorytety zrealizować. To kluczowe narzędzie wspierające proces zarządzania gminą. Ukierunkowuje zmiany w jednostce samorządu terytorialnego, by poprawić jakość środowiska przestrzennego i poziom życia mieszkańców, wskazuje cele i kierunki zaangażowania środków z funduszy strukturalnych oraz własnych gminy.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Trzcianne przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną gminy, określa problemy, formułuje cele i zawiera opis strategii zmierzającej do osiągnięcia rozwoju społecznego i gospodarczego. Szacuje spodziewane efekty planowanych działań i ich wpływ na przebieg procesów rozwojowych oraz wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych gminy. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Trzcianne określający problemy i wytyczający cele ma służyć wykorzystaniu szans gminy, jak również uświadomić mieszkańcom rolę poszczególnych instytucji w jego wdrażaniu.

Niniejszy Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Trzcianne będzie realizowany na całym obszarze Gminy w latach 2016 - 2022. Jego zadaniem jest określenie priorytetowych zadań inwestycyjnych na lata 2016-2022 oraz źródeł ich finansowania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych źródeł w okresie programowania 2014 – 2020.

W niniejszym opracowaniu będą określone warunki racjonalnego inwestowania w gminie, przedstawione najbardziej uzasadnione projekty inwestycyjne przewidziane do realizacji na kolejny okres programowania Unii Europejskiej 2014-2020, projekty których realizacja będzie miała szczególny wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

Opracowanie Planu Rozwoju Lokalnego dla Gminy Trzcianne ma duże znaczenie zarówno dla władz samorządowych, jak i społeczności lokalnej, gdyż pozwala na szczegółowe określenie zamierzeń Gminy zmierzających do zaspokojenia najważniejszych potrzeb mieszkańców Gminy i określenie możliwości źródeł finansowania tych inwestycji. Potrzeba opracowania aktualizacji Planu Rozwoju Lokalnego wynika z braku obowiązującego dokumentu planistycznego, z wprowadzenia nowych zadań i projektów, z konieczności doprowadzenia do spójności z unijną zasadą programowania, to jest dostosowania Planu do okresu programowania pomocy strukturalnej UE.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

III. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU

1. Położenie geograficzne i środowisko naturalne

Gmina Trzcianne położona jest w północno-wschodniej Polsce w województwie podlaskim, w powiecie monieckim, na północny zachód od Białegostoku. Gmina Trzcianne stanowi południowo-zachodnią część powiatu monieckiego i graniczy od zachodu z gminą Radziłów, Jedwabne, Wizna, od południa z gminą Zawady, od południowego wschodu z gminą Tykocin, od wschodu z gminą Krypno Kościelne, zaś od północy z gminami Mońki i Goniądz.

Siedzibą władz gminnych jest wieś Trzcianne. Gmina Trzcianne jest gminą wiejską o powierzchni 332 km² i ludności liczącej 4488 osób.

Grunty rolne stanowią 44,73% obszaru gminy (14 843 ha), Grunty leśne 22,45% (7 450 ha), z czego lasy stanowią 20,65% (6 854 ha), grunty zabudowane i zurbanizowane 2,24% (743 ha). Drugim co do wielkości rodzajem gruntów w gminie są nieużytki stanowiące blisko 30% powierzchni (9 920 ha). W gminie Trzcianne znajduje się 25 miejscowości w ramach 21 sołectw.

Tabela 1 Użytkowanie gruntów na obszarze gminy Trzcianne w 2014 roku

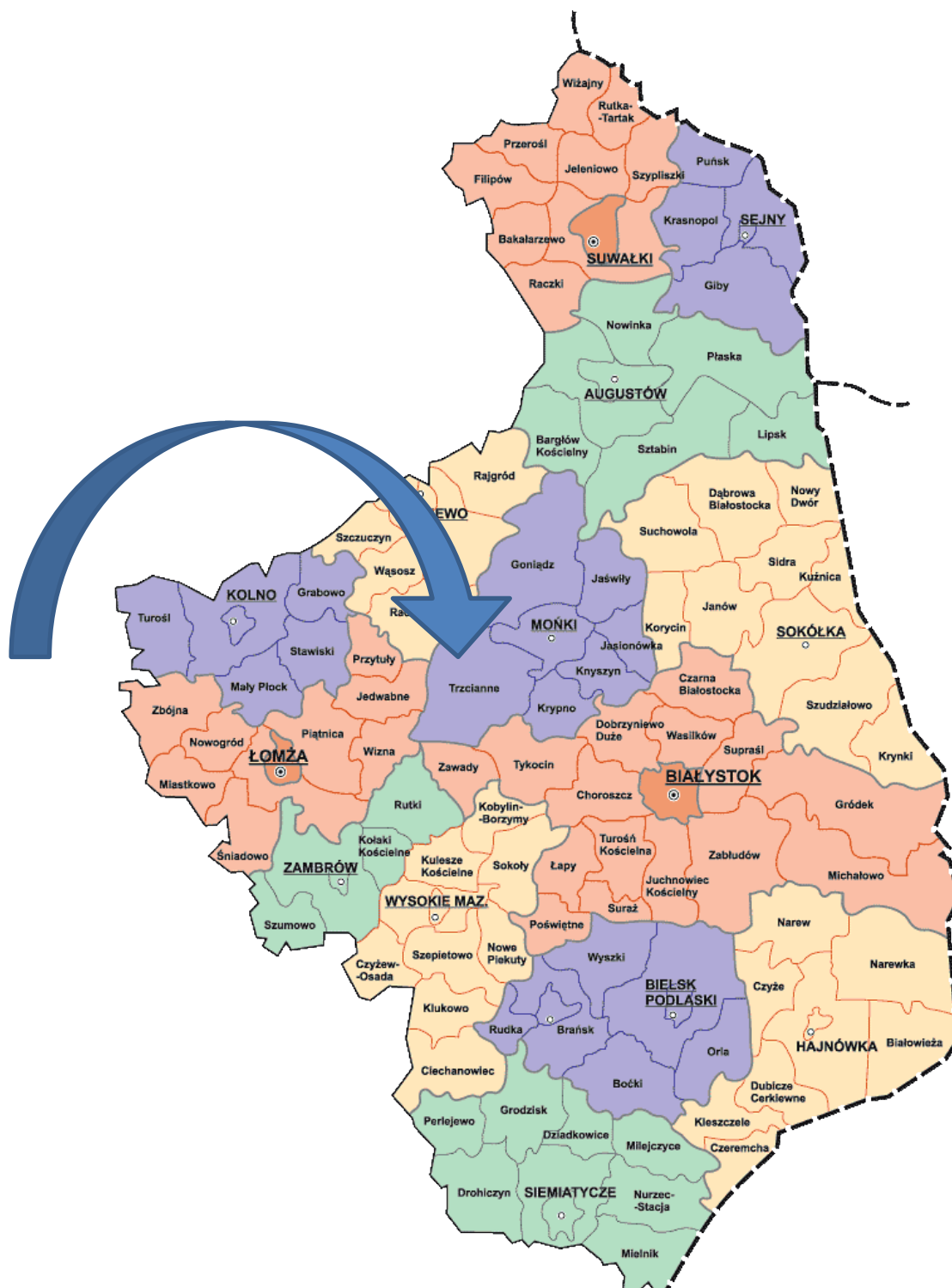
Lp.	Wyszczególnienie	Użytkowanie gruntów	
		w granicach administracyjnych gminy	
		ha	%
1	2	3	4
1.	Powierzchnia ogólna	33187	100,0
2.	Użytki rolne, w tym:	14843	44,73
2.1.	grunty orne	6835	20,60
2.2.	pastwiska	2369	7,13
2.3.	łąki	5470	16,50
3.	lasy i grunty leśne	7450	22,45
4.	nieużytki	9920	29,90

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

5.	pozostałe grunty	974	2,94
----	------------------	-----	------

Źródło: Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny

Rysunek 1 Mapa Województwa podlaskiego

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Rysunek 2 Mapa Powiat moniecki

Tabela 2 Miejscowości i sołectwa Gminy Trzcianne

L.p.	Nazwa miejscowości	Nazwa sołectwa
1.	Boguszewo	Boguszewo
2.	Boguszki	Boguszki
3.	Brzeziny	Brzeziny
4.	Chojnowo	Chojnowo
5.	Giełczyn	Giełczyn, Kołodzieje
6.	Krynica	Krynica
7.	Laskowiec	Laskowiec, Kleszcze
8.	Milewo	Milewo
9.	Mrocзки	Mrocзки
10.	Niewiarowo	Niewiarowo
11.	Nowa Wieś	Nowa Wieś
12.	Pisanki	Pisanki
13.	Stare Bajki	Stare Bajki
14.	Stójka	Nowa Wieś
15.	Szorce	Szorce
16.	Trzcianne	Trzcianne
17.	Korczak	Trzcianne
18.	Wilamówka	Wilamówka
19.	Wyszowate	Wyszowate
20.	Zajki	Zajki
21.	Zubole	Zubole
22.	Budy	Zubole
23.	Dobarz	Zubole

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

24.	Gugny	Zubole
25.	Zucielec	Zucielec

Źródło: Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny 2014 r.

Gmina Trzcianne leży na terenach posiadających zachowane w znacznym stopniu środowisko przyrodnicze, o wysokich walorach unikalnych w skali Europy. Wchodzi w skład makroregionu funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”. Na terenie gminy znajduje się duży obszar Biebrzańskiego Parku Narodowego. Obszar gminy charakteryzuje się dużym stopniem naturalności szaty roślinnej oraz wysoką bioróżnorodnością.

Rzeźba terenu

Gmina Trzcianne położona jest w obrębie Wysoczyzny Białostockiej i Kotliny Biebrzańskiej, które wchodzi w skład Niziny Północnopodlaskiej. Kotlina Biebrzańska zajmuje zachodnią i środkową część gminy. Jest to rozległe i silnie zabagnione obniżenie, a procesy torfotwórcze doprowadziły do powstania kilkumetrowej warstwy torfu. Wśród torfów znajdują się „wyspy” mineralne pokryte wydymami.

Wysoczyzna Białostocka to wschodnia część gminy. Jest obszarem wysoczyzny morenowej falistej i pagórkowatej. Między Trzciannem a Starymi Bajkami występują wzgórza morenowe (135 – 150 m n.p.m.). W okolicach Milewa i Pisaneck wzgórza krzemowe sięgają 140-160 m n.p.m. W części południowej gminy występują równiny sandrowe.

Warunki klimatyczne

Obszar Polski leży w zasięgu umiarkowanej strefy klimatycznej, która cechuje się dużą zmiennością cyrkulacji powietrza - z wyraźną przewagą wiatru z kierunków zachodnich. Region Podlaski, pomimo niewielkiej odległości od morza Bałtyckiego, znajduje się pod dużym wpływem rozciągającego się na wschód bloku kontynentalnego Eurazji. Z tego też względu obszar ten ma najsurowsze warunki klimatyczne w całej nizinnej części kraju.

Zima rozpoczyna się tu najwcześniej w Polsce (poza górami), bo już w trzeciej dekadzie listopada i trwa do pierwszej dekady kwietnia. Średnia miesięczna temperatura powietrza waha się w tym okresie od $-6,7^{\circ}\text{C}$ do $-2,7^{\circ}\text{C}$. Surowość warunków klimatycznych przejawia się również w wyjątkowo licznych pojawianiu się dni mroźnych z temperaturą maksymalną powietrza poniżej 0°C . Średnio dni tych jest około 70, podczas gdy w środkowej Polsce - około 40.

Silne oddziaływanie mas powietrza z kontynentu sprawia, że wiosna rozpoczyna się znacznie później (połowa kwietnia), niż w innych regionach Polski i trwa około dwóch miesięcy. Wcześniejszy początek chłodniejszych pór roku oraz późniejsze ich zakończenie wpływa na długość

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

okresu wegetacyjnego (średnia dobowa temperatura powietrza co najmniej 5,0 °C). Rozpoczyna się on średnio w połowie kwietnia, kończy zaś w początkach trzeciej dekady października, trwa zatem około 190 dni. Jest to o ponad miesiąc krócej, niż na obszarach np. Niziny Śląskiej. Ważną cechą termiczną okresu wegetacyjnego jest liczba dni z przymrozkami, kiedy minimalna temperatura powietrza spada poniżej 0°C.

Pierwsze jesienne przymrozki obserwuje się już pod koniec września, wiosną natomiast mogą jeszcze występować do połowy maja. Długość okresu bezprzymrozkowego jest na Podlasiu krótsza o około 30 dni, niż w Polsce środkowej.

Obszar gminy Trzcianne pod względem klimatycznym należy do dzielnicy klimatu dość surowego i odpowiadają warunkom klimatycznym Kotliny Biebrzańskiej. Średnia roczna temperatura wynosi ok. 6,4°C. Czas trwania zimy wynosi od 109 do 112 dni a lata od 80 do 85 dni. Maksymalne nasłonecznienie wynosi 8,4 godz./dobę w czerwcu. Średnia roczna wilgotność powietrza wynosi 84%. Dość wczesny początek chłodniejszych dni i późne ich zakończenie sprawia, że okres wegetacyjny w gminie trwa ok. 180-190 dni w roku.

Na terenie Kotliny Biebrzańskiej latem przeważają wiatry zachodnie, zimą – wschodnie. Jest to teren, w którym występuje zróżnicowanie warunków mikroklimatycznych, co wynika z różnorodności sąsiadujących ze sobą siedlisk: wodnych, leśnych, bagiennych.

Zasoby wodne – wody powierzchniowe i podziemne

Rzeki i zbiorniki wodne zajmują 216 ha, co stanowi 0,65% obszaru gminy, podczas gdy średnia powiatu monieckiego wynosi 0,91 ha, zaś dla województwa podlaskiego wynosi 1,37%.

Przez południową część gminy płynie Narew z występującymi wyspami i tarasami nadzalewanymi i zalewanymi wraz z licznymi starorzeczami.

Przez zachodnią część gminy płynie Biebrza, prawobrzeżny dopływ Narwi. Przez wschodnią część gminy przepływa szeroka, zatorfiona dolina Nereśl. Na podstawie raportu o stanie środowiska naturalnego w powiecie monieckim z 2015 roku wody rzeki Biebrza i Nereśl utrzymują się w III klasie czystości wód zaś Narew w IV klasie. Stan wód tych trzech rzek określono jako zły.

Wody rzek są wykorzystywane głównie do nawadniania zmeliorowanych łąk i częściowo do celów rekreacyjnych.

Wody podziemne o znaczeniu użytkowym występują głównie w piaszczysto – żwirowych przewarstwieniach utworów czwartorzędowych.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Gmina Trzcianne należy do obszarów o dobrych zasobach wód podziemnych. Zasoby wód podziemnych i wód powierzchniowych nie ograniczają rozwoju gospodarczego gminy.

Badania przeprowadzone na obszarze województwa podlaskiego, przez WIOŚ w Białymstoku, pozwalają stwierdzić, że jakość wód podziemnych należy określić jako dobrą. W ujęciu statystycznym w 2007 roku, w 69,5% zbadanych otworów jakość wód zaliczano do wód o dobrym stanie jakościowym (I, II, III klasa), a 30,5% do wód niezadowolającej i złej jakości (IV i V klasy). Na terenie powiatu monieckiego ocenę jakości wód prowadzi się w 4 punktach pomiarowych. Z przeprowadzonych badań wynika, że jakość wód podziemnych na terenie powiatu jest dobra i nie ulega negatywnym zmianom (Ib – wody wysokiej jakości).

Większość zasobów wód podziemnych nadaje się do bezpośredniego wykorzystania na cele konsumpcyjne – po zastosowaniu prostych metod uzdatniania (usuwania naturalnych pierwiastków żelaza i manganu) i na cele gospodarcze.

Na terenie gminy brak jest udokumentowanych pokładów wód leczniczych i termalnych.

Zagrożenie dla wód powierzchniowych i gruntowych może stanowić brak oczyszczalni ścieków w rejonach grupowego zwodociągowania wsi oraz działalność związana z produkcją rolną, zwłaszcza intensywne stosowanie nawozów sztucznych i środków chemicznej ochrony roślin. Niebezpieczne dla wód, głównie podziemnych mogą być także nieodpowiednio utylizowane odpady, zwłaszcza te, które zawierają związki toksyczne.

Lasy

Lasy gminy należące do Krainy Mazursko-Podlaskiej mają zróżnicowany drzewostan. Lasy należą do Nadleśnictwa Knyszyn z siedzibą w Mońkach. Lasy publiczne stanowią ok. 55,36% wszystkich lasów w gminie, zaś lasy prywatne 44,64%

Tabela 3 Powierzchnia i rodzaj własności lasów w gminie Trzcianne (w ha)

Rodzaj własności lasów	Powierzchnia (w ha)
las ogółem	6895,16
las publiczne ogółem	3817,16
las publiczne Skarbu Państwa	3814,31
las publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	121,82

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

lasy publiczne Skarbu Państwa - Parki Narodowe	3692,11
lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	0,38
lasy publiczne gminne	2,60
lasy prywatne ogółem	3078,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny 2014 r.

W 2014 roku lasy o powierzchni 6895,16 ha stanowiły 20,77% obszaru gminy Trzciannie. Większe kompleksy leśne znajdują się w południowej części basenu Biebrzy. W północno-wschodniej części gminy oraz na południowej części basenu Biebrzy. W północno-wschodniej części gminy oraz na południowych tarasach Narwi występują zbiorowiska borowe (sosna, świerk, brzoza). Lasy na torfowiskowych obniżeniach przeważnie: olsza czarna, brzoza.

Główną funkcją lasów prywatnych jest produkcja surowca drzewnego, głównie na potrzeby właścicieli. Odgrywają one rolę wodo i glebo-ochronną będąc równocześnie ostoją zwierzyzny leśnej i ptactwa.

Lasy są najbardziej naturalną formacją przyrodniczą związaną z krajobrazem oraz niezbędnym czynnikiem równowagi środowiska przyrodniczego. Szczególną rolę w ochronie ekosystemów leśnych ich biocenoz oraz zachodzących naturalnych procesów przyrodniczych, odgrywają tereny chronione i rezerваты leśne.

Lasy mają istotne znaczenie gospodarcze i są kluczowym elementem bezpieczeństwa ekologicznego oraz mają szczególne znaczenie w ochronie środowiska naturalnego.

Warunki glebowe

Południowa część gminy posiada duże złoża torfów (torf trzcinowy, turzycowy, olchowy). W okolicy wsi Wyszowate eksploatowane są gliny ilastopiaszczyste, a w okolicach wsi Chojnowo, Szorce, Kol. Boguszewgo – piaski. Wyrobiska piasku ze żwirem i żwiru z piaskiem występują głównie w okolicach Mroczek, Trzciannego, Boguszewa, Wyszowate.

Zagrożenia środowiskowe

Zagrożenie powodziowe

W Gminie Trzciannie zagrożenie powodziowe i podtopienia występują wzdłuż istniejących rzek (Narew, Nareśl, i Biebrza), w partiach niższego terenu i jest powodowane okresowym wzbieraniem wód. W dolinach rzek, w okresie roztopów i spływów wiosennych może dochodzić do zalewania piwnic

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

czy łąk i pól w pobliżu rzek. Zagrożenie jest o tyle poważne, że rzeka Biebrza i Narew zlokalizowane są na terenie Biebrzańskiego Parki Narodowego. W związku z tym zabronione jest czyszczenie czy udrażnianie odpływów urządzeń melioracyjnych bez wykonania kosztownych ekspertyz.

Zagrożenie pożarami

Na terenie gminy Trzciannie występują dość zwarte kompleksy leśne w zachodniej i południowo-zachodniej jej części, co wzmacnia zagrożenie pożarami na tym terenie. W przypadku powstania pożaru tereny leśne potęgują zagrożenie rozprzestrzeniania się ognia.

Zagrożenie pożarami wywołują także szlaki komunikacyjne i siedliska ludzkie. Poważne zagrożenie stwarzają także sami mieszkańcy, np. poprzez nielegalne wypalanie traw.

Zagrożenie jakości powietrza

Na poziom stężeń zanieczyszczeń w powietrzu mają wpływ: wielkość napływowej i lokalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza, warunki klimatyczne i topografia terenu. Gmina Trzciannie podobnie jak i cała Polska, znajduje się pod wpływem dominującej zachodniej cyrkulacji mas powietrza. Sprzyja to napływowi zanieczyszczeń z dalszych odległości, w tym z terenów uprzemysłowionych w kraju i poza nim. Napływ mas powietrza z zachodu ma największe znaczenie dla wielkości stężeń zanieczyszczeń powietrza i ładunków wnoszonych z opadami do podłoża w Polsce północno-wschodniej.

Mimo to, powietrze w gminie Trzciannie jest w stanie dobrym. Spowodowane jest to małym natężeniem ruchu kołowego oraz brakiem dużych zakładów przemysłowych. Obecnie zanieczyszczenia powietrza stanowią głównie pyły i gazy z procesów energetycznych spalania paliw stałych, tj. węgla kamiennego, koksu i drewna.

Zagrożenie wywołane gwałtownymi zjawiskami atmosferycznymi

Rodzaj czynnika wywołującego zagrożenie ze strony gwałtownych zjawisk atmosferycznych, w dużej mierze zależy od pory roku. Gwałtowne i obfite opady deszczu oraz gradu stanowią zagrożenie szczególnie w porze letniej. Opady deszczu mogą wówczas powodować wezbrania cieków wodnych, a w wyniku tego podtopienia i powodzie. Natomiast gwałtowne opady gradu niosą za sobą przede wszystkim zniszczenia upraw polowych. W okresie zimowym zagrożenie stwarzają gwałtowne opady śniegu, co może spowodować głównie utrudnienia komunikacyjne, a także zniszczenia roślin uprawnych i lasów.

Poza opadami atmosferycznymi zagrożenie stwarzają również towarzyszące im wiatry i burze. Silne wiatry mogą stać się przyczyną znacznych zniszczeń drzewostanów na terenach leśnych. Ponadto na skutek wystąpienia gwałtownych burz i wiatrów może dojść do uszkodzenia linii energetycznych,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

napowietrzanych linii telekomunikacyjnych, uszkodzeń budynków oraz utrudnień w ruchu komunikacyjnym wywołanych m.in. możliwością zalegania na drogach połamanych konarów drzew, a w skrajnych wypadkach także całych drzew wyrwanych przez wiatr.

Awarie urządzeń i instalacji

Instalacje energetyczne, ciepłownicze, wodociągowe, kanalizacyjne mogą ulec uszkodzeniu w wyniku różnych czynników. Awaryjne tych urządzeń mogą utrudnić funkcjonowanie gospodarstw domowych, zakłócić, a nawet przerwać działalność zakładów pracy oraz utrudniać komunikację i prowadzenie działań ratowniczych.

Awarii mogą także ulec instalacje przemysłowe zlokalizowane na terenie gminy. W celu zapobieżenia tego typu zdarzeniom w zakładach produkcyjnych realizowane są inwestycje ograniczające możliwość wystąpienia poważnej awarii.

Zakłady zlokalizowane w sąsiednich gminach nie stwarzają istotnego zagrożenia dla Gminy Trzcienne.

W gminie Trzcienne nie występuje bezpośrednie zagrożenie wywołane skażeniem promieniotwórczym, awarie chemiczno – ekologiczne w transporcie TSP (toksycznych środków przemysłowych), awarie radiologiczne.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

2. Gospodarka

Główną gałęzią gospodarki jest rolnictwo oparte na indywidualnych gospodarstwach rolnych zajmujących się produkcją roślinną i zwierzęcą. Poza rolnictwem rozwija się handel i usługi dla ludności.

Na terenie Gminy Trzcianne funkcjonuje 157 podmiotów gospodarczych. Dominującą pozycję zajmują przedsiębiorstwa zatrudniające od 0 do 9 pracowników prowadzone przez osoby fizyczne. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w Gminie Trzcianne stanowią ok. 7% podmiotów ogółem w powiecie monieckim.

Tabela 4 Podmioty gospodarcze wpisane w rejestrze REGON w Gminie Trzcianne i powiecie monieckim w podziale na ilość pracowników

Rok	Ogółem		0-9		10-49	
	Powiat moniecki	Trzcianne	Powiat moniecki	Trzcianne	Powiat moniecki	Trzcianne
2010	2235	153	2131	148	90	5
2011	2209	134	2110	131	87	3
2012	2280	141	2186	138	78	3
2013	2308	151	2215	148	76	3
2014	2335	157	2245	154	73	3

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Według rodzajów działalności PKD 2007 dominują przedsiębiorstwa zajmujące się pozostałą działalnością. Przedsiębiorstwa trudniące się przemysłem i budownictwem stanowią ponad 33% przedsiębiorstw ogółem, natomiast podmioty gospodarcze związane z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem stanowią około 12 % podmiotów gospodarczych ogółem.

Tabela 5 Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Trzcianne wg rodzajów działalności PKD 2007

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów gospodarczych				
	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	153	134	141	151	157
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	24	24	19	20	18

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

przemysł i budownictwo	42	33	40	49	52
pozostała działalność	87	77	82	82	87

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 6 Podmioty gospodarcze w gminie Trzcianne w podziale na rodzaj PKD

Sekcja	Opis	Liczba podmiotów
Sekcja A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	18
Sekcja B	górnictwo i wydobywanie	0
Sekcja C	przetwórstwo przemysłowe	14
Sekcja D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3
Sekcja E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0
Sekcja F	budownictwo	35
Sekcja G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	22
Sekcja H	transport i gospodarka magazynowa	9
Sekcja I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2
Sekcja J	informacja i komunikacja	0
Sekcja K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4
Sekcja L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0
Sekcja M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	9
Sekcja N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1
Sekcja O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8
Sekcja P	edukacja	8
Sekcja Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6
Sekcja R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4
Sekcje S i T	działalność organizacji członkowskich, naprawa sprzętu komputerowego	14

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

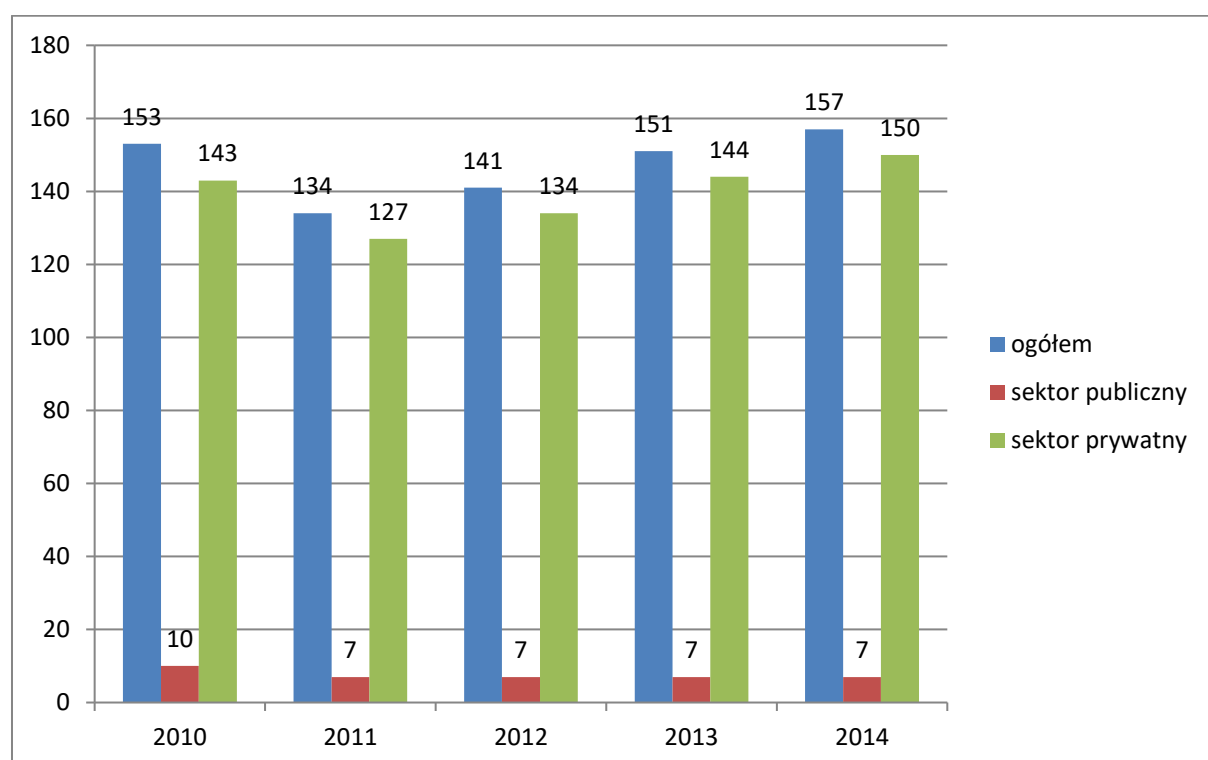
Sekcja U	organizacje i zespoły eksterytorialne	0
-----------------	---------------------------------------	---

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Najwięcej podmiotów działa w sekcji związanej z budownictwem (35 podmiotów gospodarczych na 157 podmiotów ogółem). Drugą, najliczniejszą grupą są podmioty zajmujące się handlem hurtowym i detalicznym, następnie rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem oraz przetwórstwem przemysłowym. Można ponadto zauważyć, że występuje duże zróżnicowanie pod względem rodzaju prowadzonej działalności. Tylko w 5 głównych sekcjach PKD podmioty gospodarcze nie prowadzą działalności w gminie Trzcianne.

W strukturze własności dominuje sektor prywatny. Ponad 95 % podmiotów ogółem należy do sektora prywatnego.

Wykres 1 Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Trzcianne wg struktury własności

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach powiatu monieckiego jest zróżnicowana. W 2014 roku najmniej podmiotów było zarejestrowanych w gminie Jasionówka (ok. 6% podmiotów ogółem w powiecie monieckim), a najwięcej w Mońkach (ponad 45% podmiotów ogółem w powiecie monieckim).

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Tabela 7 Liczba podmiotów gospodarczych w gminach powiatu monieckiego

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Goniądz	250	257	267	277
Jasionówka	141	143	148	147
Jaświły	161	183	177	168
Knyszyn	300	315	308	301
Krypno	203	204	215	219
Mońki	1020	1037	1042	1066
Trzcianne	134	141	151	157

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W przeliczeniu na 10000 mieszkańców w gminie Trzcianne występuje 350 podmiotów gospodarczych (157 podmiotów przypadających na 4488 mieszkańców, co daje wskaźnik 0,035). W powiecie monieckim analogiczny wskaźnik wynosi 651 (zaś w województwie podlaskim wynosi 825). Analizując liczbę podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, w 2014 roku wskaźnik ten w gminie Trzcianne był prawie dwukrotnie niższy niż w powiecie monieckim (Trzcianne – 56,8, powiat moniecki – 101,5). Godny uwagi jest też fakt, że od roku 2011 liczba podmiotów w gminie Trzcianne sukcesywnie wzrastała, co niewątpliwie jest trendem pozytywnym.

Tabela 8 Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarczych w gminie Trzcianne

Wyszczególnienie	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności				Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Powiat moniecki - gminy miejsko-wiejskie	0	631	638	651	0,0	98,7	99,7	101,5
Trzcianne	292	310	336	350	49,0	51,4	55,1	56,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na terenie gminy Trzcianne istnieją dobre warunki dla rozwoju przemysłu i rzemiosła (z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z położeniem na terenach chronionych). Istotnym wydaje się rozwój zakładów przetwórstwa drewna, trzciny, słomy, które nie tylko dają szansę na właściwe

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

zagospodarowanie istniejących surowców, ale zmniejszają bezrobocie w gminie. Konieczne jest stworzenie korzystnych warunków i zachęt dla inwestorów, w tym również z kapitałem zagranicznym.

Rolnictwo

Bazę ekonomiczną Gminy tworzy przede wszystkim rolnictwo (ponad 38% powierzchni Gminy stanowią użytki rolne). Rolnictwo gminy Trzciannie cechuje swoista specyfika, która jest charakterystyczna zarówno dla powiatu, jak i całego regionu. Główną funkcją gminy jest produkcja rolnicza. W oparciu o dobre warunki glebowe (52 % gruntów ornych stanowią grunty III i IV klasy) rozwija się produkcja rolnicza. Ze względu jednak na duże obszary bagienne wchodzące w skład Biebrzańskiego Parku Narodowego, nie ma możliwości rozwinięcia produkcji żywności na dużą skalę.

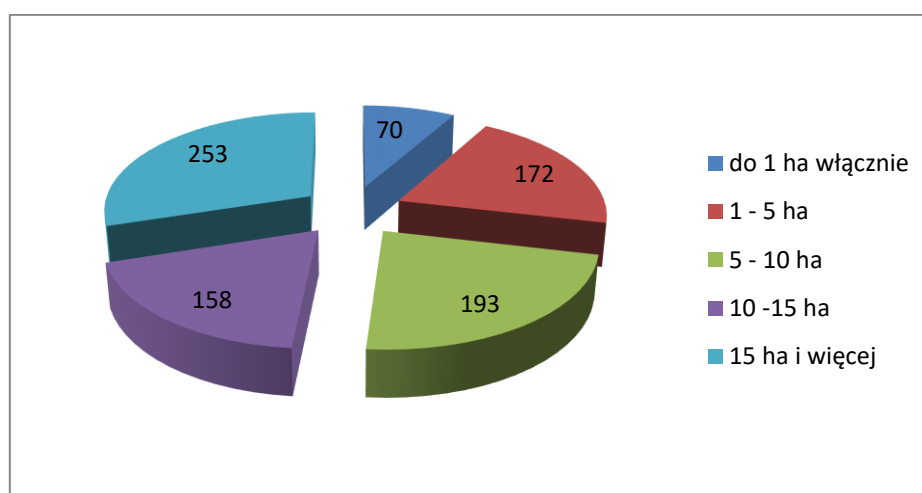
Gmina Trzciannie położona jest w obrębie trzech regionów glebowo-rolniczych. Wschodnia część gminy należy do Moniecko-Dąbrowskiego regionu glebowo-rolniczego. Wśród gruntów ornych przeważają gleby kompleksów żytnych. Zachodnia część gminy należy do Nadbiebrzańskiego regionu glebowo-rolniczego, w strukturze użytkowania gruntów dominują użytki zielone. Jest to region gdzie przeważają gleby kompleksu 3z (użytki zielone słabe i bardzo słabe), najczęściej bagienne bielawy podtopione. Część z nich została zmeliorowana a część stanowi nieużytki. Południowa część gminy należy do Nadnarwiańskiego regionu glebowo-rolniczego, gdzie przeważają użytki zielone kompleksów 2z i 3z, bagienne i pobagienne. Duża część użytków zielonych została zmeliorowana. Rozmieszczenie użytków zielonych ściśle wiąże się z układem dolin rzecznych i obniżeń terenowych.

Szansą dla gminy jest rozwój rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa produktów rolno-spożywczych (ziemniaki, nabiał, runo leśne).

W gminie Trzciannie, zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku, funkcjonowało 846 gospodarstw rolnych. Dominującą pozycję zajmują gospodarstwa o powierzchni 15 ha i więcej (blisko 30% gospodarstw ogółem).

Wykres 2 Liczba gospodarstw rolnych w gminie Trzciannie w podziale na wielkość powierzchni

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Gospodarstwa rolne w gminie Trzcianne zajmują łączną powierzchnię 12 922,43 ha. Zdecydowanie największą obszar zajmują gospodarstwa o powierzchni 15 ha i więcej (7 482,11 ha, co stanowi 58% powierzchni gospodarstw rolnych ogółem). Drugą kategorią gospodarstw pod względem wielkości są gospodarstwa o powierzchni od 10 do 15 ha, gdyż zajmują łączną powierzchnię 2564,84 ha (ok. 20% powierzchni ogółem gospodarstw).

W powierzchni użytków rolnych dominują grunty orne (ok. 48% powierzchni ogółem) oraz łąki (ok. 38 % powierzchni ogółem).

Tabela 9 Powierzchnia użytków rolnych w Gminie Trzcianne

	Powierzchnia użytków rolnych	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska
Trzcianne	14017	6711	12	5209	2085

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Warunki glebowe w gminie Trzcianne są dosyć dobre. Dominują gleby III i IV klasy (ok. 52%). Biorąc pod uwagę podatność na suszę dominują gleby podatne oraz bardzo podatne na suszę.

Tabela 10 Powierzchnia gleb w gminie Trzcianne w podziale na podatność na suszę

Kategoria gleby	Powierzchnia GO [ha]	Udział w GO [%]
Kategoria I (bardzo podatne)	2639,16	39,67

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Kategoria II (podatne)	3687,39	55,42
Kategoria III (średnio podatne)	267,10	4,01
Kategoria IV (ciężko podatne)	59,55	0,90

Źródło: System Monitoringu Suszy Rolniczej

Najwięcej gospodarstw rolnych w gminie Trzcianne trudni się uprawą zbóż. Pod względem zasiewów dominują zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi.

Tabela 11 Powierzchnia zasiewów gospodarstw rolnych w gminie Trzcianne

Rodzaj zasiewu	Powierzchnia (w ha)
ogółem	5102,79
zboża razem	4488,81
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	4332,86
pszenica ozima	21,67
pszenica jara	34,41
żyto	949,79
jęczmień ozimy	63,90
jęczmień jary	95,13
owies	568,73
pszenżyto ozime	613,67
pszenżyto jare	236,14
mieszanki zbożowe ozime	90,32
mieszanki zbożowe jare	1659,10
kukurydza na ziarno	151,29
ziemniaki	152,93
uprawy przemysłowe	0,87
w tym buraki cukrowe	0,87

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Dominacja mieszanek zbożowych Niewątpliwie jest spowodowana ich lepszym i wierniejszym plonowaniem w porównaniu z zasiewami czystymi. Uprawa mieszanek wywołana jest głównie chęcią

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

ograniczenia nawożenia i ochrony roślin oraz znacznym zwiększeniem udziału zbóż w strukturze zasiewów (przy mniejszej wrażliwości mieszanek na gorszy przedplon). Niesprzyjające warunki dla wzrostu jednego z komponentów mieszanki mogą być korzystne dla drugiego, który uzyskuje wówczas pozycję dominującą w łanie, co rekompensuje niższą plonowość pierwszego. Mieszanki są więc bardziej tolerancyjne na gorsze warunki siedliskowe i agrotechniczne w porównaniu z czystymi zasiewami. Dzięki zróżnicowanym systemom korzeniowym, różne gatunki zbóż w mieszankach lepiej penetrują glebę i efektywniej wykorzystują nawozy, które mogą być stosowane w mniejszych dawkach. To natomiast przyczynia się do ochrony środowiska naturalnego.

Dominującym rodzajem zwierząt w hodowli gospodarstw Gminy Trzcianne jest bydło, głównie bydło mleczne. Część gospodarstw rolnych zajmuje się także hodowlą drobiu i trzody chlewnej. Niewielka liczba gospodarstw trudni się hodowlą koni.

Tabela 12 Zwierzęta hodowlane w Gminie Trzcianne

Gospodarstwa rolne ogółem							
Liczba gospodarstw				Zwierzęta gospodarskie			
bydło razem	trzoda chlewna razem	konie	drób ogółem razem	bydło razem	trzoda chlewna razem	konie	drób ogółem razem
-	-	-	-	szt.	szt.	szt.	szt.
483	253	57	261	8338	3741	199	4314

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Korzystne warunki przyrodnicze, nieskażona przyroda, czyste wody z jednej strony, z drugiej zaś duże obszary bagienne na obszarze Biebrzańskiego Parku Narodowego, a także ograniczenia ekonomiczne sprawiają, iż rolnictwo nie osiąga zadawalającego poziomu do rozwoju produkcji żywności. Szansą dla gminy jest rozwój rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa produktów rolno-spożywczych.

3. Demografia i struktura zatrudnienia

Według danych na dzień 31.12.2014 roku obszar gminy Trzcianne zamieszkiwało 4689 osób. Ludność Gminy stanowi 0,38% ludności województwa podlaskiego i odpowiednio 10,73% powiatu

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

monieckiego. Powierzchnia gminy wynosi 33 187 ha i stanowi 24% powierzchni powiatu monieckiego i 1,64% powierzchni województwa podlaskiego. Gmina Trzcianne jest gminą wiejską i jest jedną z większych gmin w całym województwie i drugą w powiecie monieckim.

Tabela 13 Ludność gminy Trzcianne w latach 2004-2014

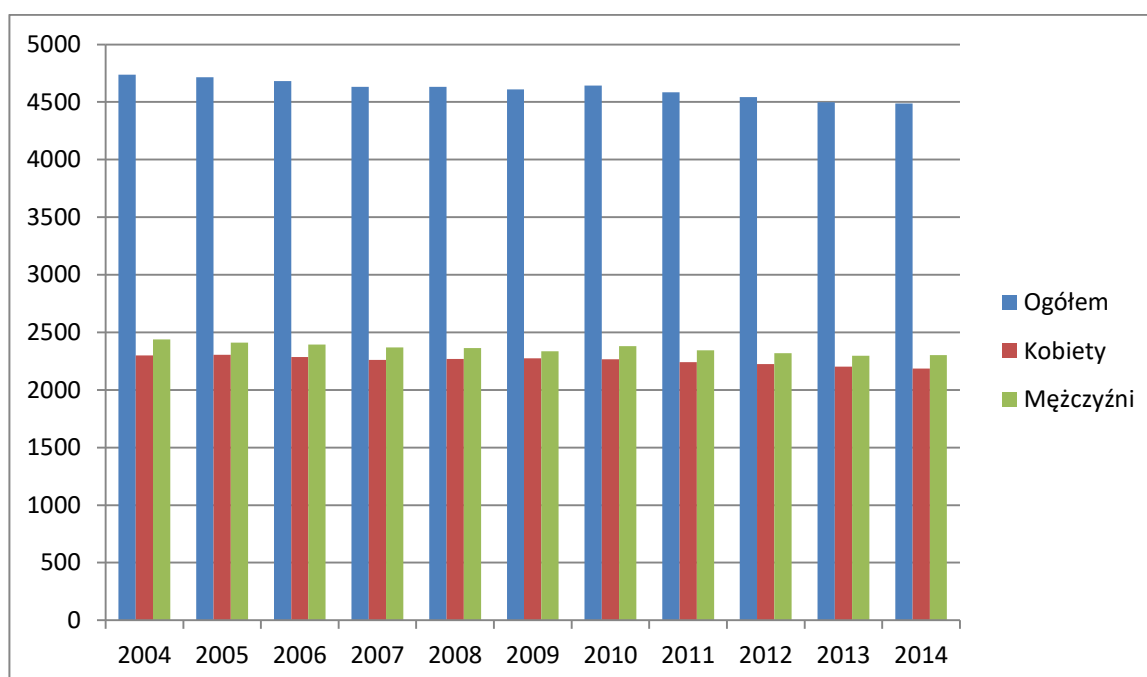
cecha	lata										
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania 31 XII	4737	4715	4681	4631	4633	4610	4644	4584	4544	4499	4488
w tym:											
liczba mężczyzn	2438	2410	2394	2369	2363	2335	2379	2343	2319	2297	2303
liczba kobiet	2299	2305	2287	2262	2270	2275	2265	2241	2225	2202	2185
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	1113	1053	1013	963	928	911	935	894	852	806	779
Ludność w wieku produkcyjnym	2588	2641	2653	2666	2697	2709	2720	2733	2744	2742	2763
Ludność w wieku poprodukcyjnym	1036	1021	1015	1002	1008	990	989	957	948	951	946
Małżeństwa	26	26	34	29	28	31	24	30	18	19	27
Urodzenia żywe	44	40	39	39	39	51	39	41	25	39	36
Zgony	57	59	56	51	43	68	55	81	59	60	55
Przyrost naturalny	-13	-19	-17	-12	-4	-17	-16	-40	-34	-21	-19
Saldo migracji	9	-10	-18	-25	-14	-3	-24	-13	-14	-21	-12

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Zmiany w liczbie mieszkańców gminy Trzcianne na przestrzeni lat 2004-2014 przedstawia poniższy wykres:

Wykres 3 Ludność w gminie Trzcianne w latach 2004-2014

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Liczba mieszkańców gminy Trzcianne systematycznie maleje. Stan ludności w gminie zmalał o blisko 5% w odniesieniu do 2004 roku. W 2004 roku gmina liczyła 4737 mieszkańców, zaś w 2014 roku 4488 osób. Powodem tego zjawiska jest ujemny przyrost naturalny oraz migracja mieszkańców gminy.

Tabela 14 Tendencje demograficzne gminy Trzcianne na tle powiatu i województwa

	Gmina Trzcianne		Powiat moniecki		Województwo podlaskie	
	2014	2004	2014	2004	2014	2004
Urodzenia żywe	36	44	327	394	11029	10692
Zgony	65	57	487	471	11850	11728
Przyrost naturalny	-19	-13	-160	-77	-821	-1036
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-4,2	-2,7	-3,8	-1,7	-0,7	-0,9
Saldo migracji	-12	8	-160	-188	-2249	-1655
Saldo migracji na 1000 osób	-2,7	2,1	-3,8	-4,4	-1,9	-1,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Wskaźnik gęstości zaludnienia dla gminy Trzcianne wynosił w 2014 r. 14 osób na 1 km², podczas gdy średnia gęstość zaludnienia w województwie podlaskim wynosi 59 osób na 1 km², a w powiecie monieckim 30 osób na 1 km². Zatem gęstość zaludnienia w gminie Trzcianne jest niższa do gęstości zaludnienia w innych gminach wiejskich w powiecie monieckim, w których średnia gęstość zaludnienia wynosi 31 osób na 1 km². Małe skupienie mieszkańców jest czynnikiem niekorzystnym, gdyż nie ułatwia wyposażenia w obiekty infrastruktury społecznej i technicznej. Nie wpływa tym samym na podnoszenie jakości życia mieszkańców gminy.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Tabela 15 Porównanie gminy Trzcianne do powiatu i województwa

	Gmina Trzcianne	Powiat moniecki	Województwo podlaskie
Powierzchnia (km ²)	332	1 382	20 187
Liczba mieszkańców	4 488	41 817	1 191 918
Gęstość zaludnienia (os./km ²)	14	30	59

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Gmina Trzcianne składa się z 21 sołectw: Boguszewo, Boguszki, Brzeziny, Chojnowo, Giełczyn, Kołodzieje, Krynica, Laskowiec, Kleszcze, Milewo, Mroczi, Niewiarowo, Nowa Wieś, Szorce, Trzcianne, Wilamówka, Wyszowate, Zajki, Zubole, Zucielec.

Stan liczby ludności dla poszczególnych miejscowości gminy Trzcianne był ostatnio mierzony w 2009 roku.

Tabela 16 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Trzcianne

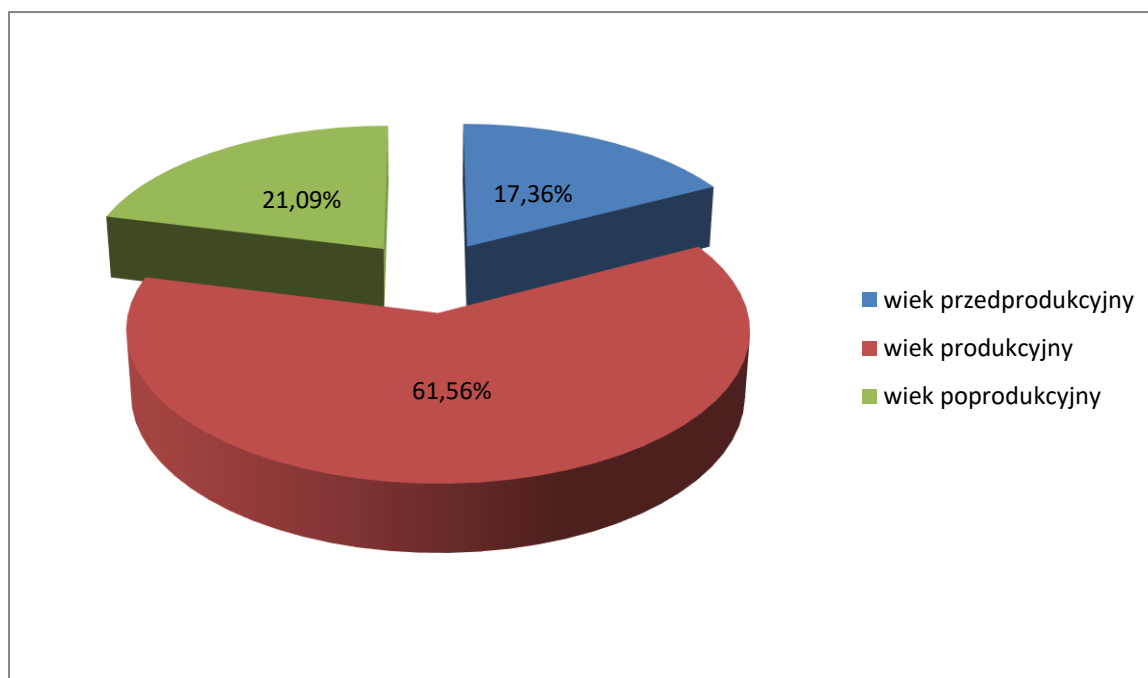
L.p.	Nazwa miejscowości	Liczba ludności	Nazwa sołectwa
1.	Boguszewo	116	Boguszewo
2.	Boguszki	68	Boguszki
3.	Brzeziny	248	Brzeziny
4.	Chojnowo	230	Chojnowo
5.	Giełczyn	213	Giełczyn, Kołodzieje
6.	Krynica	268	Krynica
7.	Laskowiec	169	Laskowiec, Kleszcze
8.	Milewo	100	Milewo
9.	Mroczi	143	Mroczi
10.	Niewiarowo	256	Niewiarowo
11.	Nowa Wieś	543	Nowa Wieś
12.	Pisanki	131	Pisanki
13.	Stare Bajki	338	Stare Bajki
14.	Stójka	Brak informacji	Nowa Wieś
15.	Szorce	427	Szorce
16.	Trzcianne	587	Trzcianne
17.	Korczak	Brak informacji	Trzcianne
18.	Wilamówka	110	Wilamówka
19.	Wyszowate	227	Wyszowate
20.	Zajki	159	Zajki
21.	Zubole	351	Zubole
22.	Budy	20	Zubole
23.	Dobarz	Brak informacji	Zubole
24.	Gugny	0	Zubole
25.	Zucielec	250	Zucielec

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Białymstoku

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Według danych statystycznych aktualnych na stan 31 grudnia 2014 na terenie Gminy zamieszkiwało 779 osób w wieku przedprodukcyjnym, 2763 osób w wieku produkcyjnym oraz 946 osób w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 4 Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie Trzciannie

Źródło: Bank Danych Lokalnych, stan na 31.12.2015

Gmina Trzciannie charakteryzuje się korzystną strukturą wiekową, tj. większym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz mniejszym udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym. Jednak niekorzystny trend przyrostu naturalnego oraz ujemne saldo migracji mogą zmienić ten dotychczas korzystny bilans. Porównanie struktury demograficznej wg ekonomicznych grup wieku na przestrzeni lat 2004-2014 wykazuje spadek liczby mieszkańców w dwóch grupach wiekowych, a mianowicie w grupie osób w wieku produkcyjnym i w grupie osób w wieku poprodukcyjnym. Grupa w wieku produkcyjnym wykazuje widoczny wzrost. W gminie Trzciannie występuje niekorzystne zjawisko „starzenia się gminy”, które jest typowe dla gmin wiejskich województwa podlaskiego.

W gminie Trzciannie na 100 mężczyzn przypada 95 kobiet co jest wskaźnikiem niższym od średniego wskaźnika feminizacji obliczonego dla pow. monieckiego, który wynosi 101 oraz dla gmin województwa podlaskiego wynoszącego 102. Nadreprezentacja mężczyzn w gminie występuje zarówno w strukturze demograficznej ludności gminy wg płci, jak i ekonomicznych grup wiekowych. W 2014 r. nadreprezentacja mężczyzn względem kobiet w grupie ludności w wieku produkcyjnym

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

wyniosła 377 osób. Może to przełożyć się na problem z zawarciem związku małżeńskiego przez mężczyzn. Dłuższe utrzymywanie się takiej tendencji może w przyszłości utrudniać rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

Poziom wykształcenia

Tabela 17 Ludność w wieku 13 lat i więcej według płci i poziomu wykształcenia w 2011 r.

Wyszczególnienie	Gmina Trzcianne					
	ogółem	mężczyźni	kobiety	wskaźniki precyzji w %		
				ogółem	mężczyźni	kobiety
Ogółem	3982	2034	1948	1,96	2,52	2,59
Wyższe	135	50	85	12,67	20,54	14,94
Dyplom ukończenia kolegium i policealne	29	#	#	26,04	#	#
Średnie	591	265	325	6,76	9,81	7,77
Zasadnicze zawodowe	468	312	156	6,76	7,36	11,21
Gimnazjalne	250	150	100	9,97	11,69	14,60
Podstawowe	1597	812	785	3,12	4,18	4,08
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	119	#	#	13,66	#	#
Nieustalony	793	399	394	7,65	8,71	8,69

Źródło: Dane opracowane na podstawie wyników NSP 2011

Objaśnienia znaków umownych:

Znak # - oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.

Ludność niepełnosprawna

Wśród mieszkańców Gminy Trzcianne osoby niepełnosprawne stanowią małą grupę. Według danych z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r. osób niepełnosprawnych były zaledwie 169, co stanowiło w 2011 roku 3,7% całej społeczności gminy.

Zatrudnienie w gminie Trzcianne

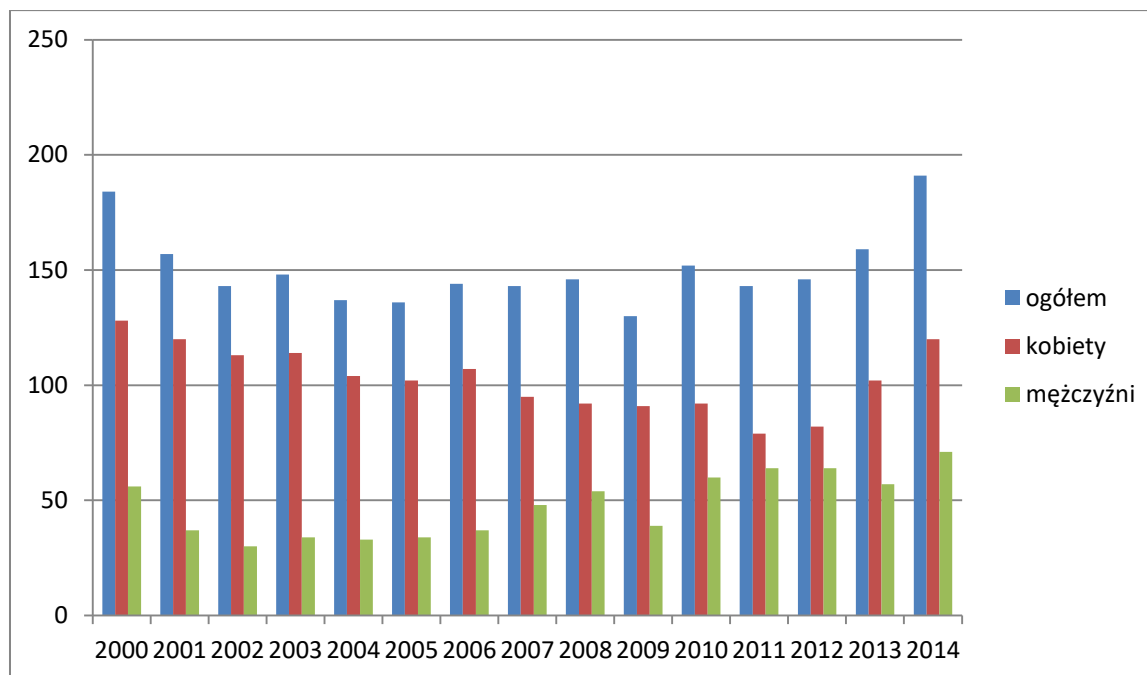
Na wielkość zatrudnienia wpływają następujące czynniki:

- ✓ Cechy demograficzne ludności – udział ludności w wieku produkcyjnym, poziom wykształcenia ludności.
- ✓ Poziom rozwoju gospodarczego obszaru gminy.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

- ✓ Poziom aktywności zawodowej ludności w wieku produkcyjnym.
- ✓ Stan zdrowotny ludności w wieku produkcyjnym.

Wykres 5 Poziom zatrudnienia w gminie Trzciannie w latach 2000-2014

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Według danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 roku w gminie Trzciannie pracowały 191 osoby (w tym 120 kobiet).

Poziom zatrudnienia w gminie w ostatnich latach wahał się jednak od 2013 roku widoczny jest wzrost osób zatrudnionych. Najmniejsze zatrudnienie w ostatnim piętnastoleciu odnotowano w 2009 roku, kiedy to zatrudnienie znalazło 130 osób (w tym 91 kobiet). Znamienne dla zatrudnienia w gminie jest to, że przeważają w nim kobiety. W ciągu ostatnich 15 lat kobiety znajdowały zatrudnienie nawet blisko 4 razy więcej.

Największe zatrudnienie co roku notuje się w sektorze Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi. W pozostałych sektorach zatrudnienie znajdują nieliczne osoby i w większości dane są objęte tajemnicą statystyczną.

Tabela 18 Pracujący w gminie Trzciannie Stan w dniu 31 XII

	Pracujący				
--	------------------	--	--	--	--

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Wyszczególnienie			Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ oraz pozostałe usługi ^b
	ogółem	w tym kobiety				
2010	152	92	28	#	#	117
2011	143	79	#	#	#	101
2012	146	82	#	#	#	104
2013	159	102	#	#	#	128
2014	191	120	24	#	#	133

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Białymstoku

Objaśnienia znaków umownych:

Znak # - oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej,

Znak Δ - oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji

Jak wynika z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2011 roku, w gminie Trzciannie pracą na rachunek własny w rolnictwie (wyłącznie lub głównie, a dodatkowo z pozostałych źródeł) zajmowało się 934 osoby w tym 351 kobiet i 583 mężczyzn. Najwięcej osób pracujących na rachunek własny w rolnictwie jest w wieku od 40 do 49 lat.

Tabela 19 Ludność w wieku 15 lat i więcej utrzymująca się z pracy na rachunek własny w rolnictwie według płci, wieku i poziomu wykształcenia w 2011 r.

Wyszczególnienie	Gmina Trzciannie	
	Praca na rachunek własny w rolnictwie (wyłącznie lub głównie, a dodatkowo z pozostałych źródeł)	Praca na rachunek własny w rolnictwie (wyłącznie lub głównie, a dodatkowo z pozostałych źródeł)
		wskaźniki precyzji w %
Ogółem	934	4,44
Mężczyźni	583	4,52
Kobiety	351	6,13

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

W wieku:		
poniżej 29 lat	142	12,28
30-39	199	10,86
40-49	297	8,14
50-59	264	9,10
60 lat i więcej	31	26,4
Poziom wykształcenia:		
wyższe	20	30,24
dypłom ukończenia kolegium, policealne i średnie	246	9,75
zasadnicze zawodowe	256	9,32
gimnazjalne, podstawowe, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	413	7,06

Źródło: Dane opracowane na podstawie wyników NSP 2011

Stan i struktura bezrobocia w gminie Trzciannie

W grudniu 2015 roku na obszarze gminy Trzciannie zarejestrowanych było 190 bezrobotnych w tym 88 kobiet. Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby w wieku 18-24 lata stanowiąc 30% ogółu bezrobotnych w gminie. Niepokojącym aspektem struktury bezrobocia w gminie jest to, że blisko 67,90% bezrobotnych stanowią osoby w wieku produkcyjnym mobilnym (wiek 18-44 lat). Długotrwale bezrobotni w gminie Trzciannie stanowią ponad 40% wszystkich bezrobotnych. Dane dotyczące bezrobocia nie uwzględniają bezrobocia ukrytego w rolnictwie, które tworzy specyfikę gminy. Sytuacja ta wskazuje na to iż jednym z najważniejszych celów wspólnoty mieszkańców gminy Trzciannie oraz jej organów powinno być wspieranie procesu powstawania nowych miejsc pracy i promowanie przedsiębiorczości.

Według danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku w 2014 roku wskaźniki aktywności ekonomicznej mieszkańców gminy Trzciannie przedstawiają się następująco:

Tabela 20 Aktywność ekonomiczna mieszkańców gminy Trzciannie w 2014 roku

Bezrobotni			Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)			Pracujący			Pracujący na 1000 ludności
O	M	K	O	M	K	O	M	K	
190	102	88	5,9	6,4	5,2	191	71	120	43

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mońkach

O – ogółem; M – mężczyźni; K – kobiety

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Problem bezrobocia dotyka gminę Trzcianne, jednak większym problemem jest starzenie się gminy.

Tabela 21 Bezrobocie w Gminie Trzcianne

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	187	178	151	189	185	190
Płeć						
Kobiety	92	80	71	68	69	88
Mężczyźni	95	98	80	121	116	102
Wiek						
18-24	59	79	87	85	64	57
25-34	28	52	47	61	44	50
35-44	19	18	18	23	23	22
45-54	23	21	22	24	21	21
55-59	3	6	4	6	10	13
pow. 60 lat	2	1	3	3	3	5
Wykształcenie						
wyższe	4	9	13	16	12	14
policealne i śr. zawod.	31	47	44	55	35	33
średnie ogólne	19	17	20	23	17	20
zasad. zawod.	26	41	37	40	31	33
gimnazjalne i poniżej	54	63	67	68	70	68
Długotrwale bezrobotni						
Długotrwale bezrobotni	69	73	92	90	95	78

4. Sfera społeczna i bezpieczeństwo

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Realizacją zadań pomocy społecznej zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Kadre Ośrodka stanowi kierownik, 4 pracowników socjalnych, 2 pracowników wykonujących usługi opiekuńcze oraz 3 pracowników na etatach. Oprócz zadań z pomocy społecznej ośrodek prowadzi świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, dodatki mieszkaniowe i Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Współpracuje z innymi jednostkami organizacyjnymi samorządu, administracją rządową, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, urzędami pracy, służbą zdrowia, ubezpieczeniami społecznymi, sądami, stowarzyszeniami, kościołem, fundacjami i innymi podmiotami. Zadania realizowane są na bazie środków zadań zleconych przekazywanych przez Wojewodę i zadań własnych – środków z budżetu gminy i dotacji celowych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzciannem jest gminną jednostką organizacyjną realizującą zadania gminy z zakresu pomocy społecznej.

Istotnym dokumentem regulującym kwestię pomocy społecznej jest przyjęta „Gminna Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Trzcianne na lata 2010-2017”. Jest to wieloletni dokument programowy, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców gminy Trzcianne w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem.

W Gminie Trzcianne w 2014 roku, liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej wynosiła 198. Zmiany w liczbie takich gospodarstw oraz liczbę osób korzystających z pomocy w tych gospodarstwach na przełomie lat obrazuje poniższa tabela.

Tabela 22 Liczba gospodarstw domowych oraz osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Trzcianne

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba gospodarstw	146	154	171	175	196	198

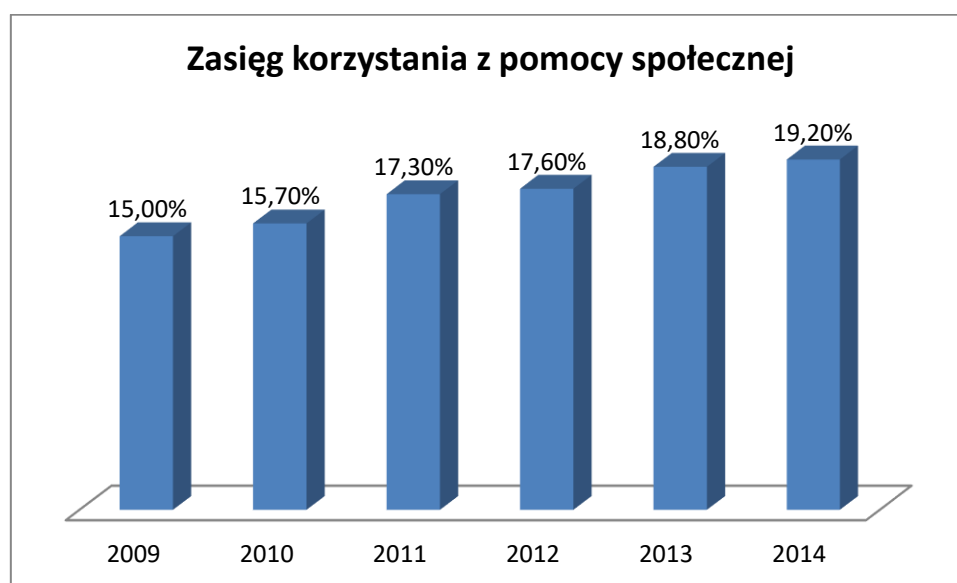
PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Liczba osób w gos. dom.	694	727	798	804	851	860
--------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Zasięg korzystania z pomocy społecznej to udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem. Kształtowanie się tego wskaźnika na przełomie lat 2009-2014 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6 Zasięg korzystania z pomocy społecznej w Gminie Trzciannie w latach 2009-2014

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Zasiłek rodzinny to zasiłek, mający na celu częściowe pokrycie wydatków związanych utrzymaniem dziecka. Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest m.in. od spełnienia kryterium dochodowego. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł. W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł. Podział na rodziny oraz dzieci otrzymujące zasiłek rodzinny w Gminie Trzciannie zamieszczony jest w tabeli poniżej.

Tabela 23 Zasiłki rodzinne w Gminie Trzciannie

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	346	338	318	304	285	266

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny ogółem	798	761	721	671	618	576
Dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	711	665	613	570	536	509
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	76,8%	71,1%	68,6%	65,1%	63,2%	63,7%

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Widać widoczną zmianę w kierunku przyznawania świadczeń rodzinnych. Co raz więcej świadczeń otrzymują osoby w wieku produkcyjnym i po produkcyjnym. Świadczy o tym fakt, że ilość przyznawanych świadczeń społecznych w gminie Trzciannie wzrasta. Na przestrzeni od 2009 do 2014 roku ilość rodzin w gminie, którym przyznano pomoc społeczną wzrosła o 35%. Natomiast liczba dzieci do 17 roku życia, na które przyznawane są świadczenia zmalała w tym samym okresie o blisko 30%.

Zauważalną negatywną tendencją w gminie jest wzrost liczby rodzin, które korzystają z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Liczba rodzin żyjących w ubóstwie wzrosła o 16% w przeciągu ostatnich pięciu lat. Innymi powodami przyznania pomocy, które również narastają w gminie jest bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba.

Tabela 24 Powody przyznania pomocy

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ubóstwo	119	128	129	143	142	139
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	2	1	1	1	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	65	70	77	85	86	78
w tym: wielodzietność	65	70	76	84	86	77
Bezrobocie	30	42	47	47	46	49
Niepełnosprawność	41	45	51	64	60	58

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Długotrwała lub ciężka choroba	43	54	66	85	78	79
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	22	32	34	43	34	34
rodziny niepełne	12	16	15	18	16	16
rodziny wielodzietne	9	12	11	10	8	6
Przemoc w rodzinie	0	0	5	5	4	1
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludzi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	8	6	9	11	10	7
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	1	0	0	0	0
Uchodźcy	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	3	2	0	0	0	4
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	6	0	0	0	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzciannym

Gmina udziela pomocy finansowej osobom potrzebującym na terenie gminy poprzez trzy rodzaje zasiłków, tj. zasiłków stałych, okresowych i celowych. W okresie od 2010 roku do 2015 roku wzrasta zarówno liczba osób korzystających z pomocy jak i kwota przeznaczona na zasiłki. Przykładowo, w 2010 roku z zasiłków okresowych skorzystało 19 osób o łącznej kwocie 29 279,00 zł, zaś w 2015 roku liczba osób wzrosła do 28, a kwota do 61 363,00 zł.

Tabela 25 Udzielanie pomocy finansowej

Formy pomocy:	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
---------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Zasiłki stałe	10 osób	7 osób	7 osób	9 osób	9 osób	9 osób
- w tym wydatkowana kwota	22957	21310	23985	26860	35276	35251
Zasiłki okresowe	19 osób	20 osób	22 osoby	25 osób	27 osób	28 osób
- w tym wydatkowana kwota	29279	30871	44051	59500	59564	61363
Zasiłki celowe	30 osób	55 osób	37 osób	46 osób	41 osób	38 osób
- w tym wydatkowana kwota	21894	25202	18849	21473	19300	17950

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzciannym

Poza świadczeniami finansowymi, Gmina przyznała w ostatnich 5 latach również świadczenia niepieniężne w różnych formach, np. składki na ubezpieczenie zdrowotne, posiłek, praca socjalna, usługi opiekuńcze czy odpłatność za Domy Pomocy Społecznej. W przypadku świadczeń niepieniężnych liczba osób z nich korzystających w ostatnich pięciu latach pozostaje na podobnym poziomie lub wzrasta jak w przypadku praco socjalnej.

Tabela 26 Udzielone świadczenia niepieniężne

Formy pomocy	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	7 osób	6 osób	5 osób	8 osób	8 osób	8 osób
- w tym wydatkowana kwota	1571	1736	1366	2370	2929	2724
Sprawienie pogrzebu	0	0	1	0	0	1
- w tym wydatkowana kwota			351			3393
Posiłek	298 os	309 os	304 os	323 os	334 os	315 os
- w tym wydatkowana kwota	121965	134002	164403	164867	167015	161965
Ubranie	0	0	0	0	0	0
- w tym wydatkowana kwota						

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Praca socjalna	81 rodzin	189 rodzin	199 rodzin	207 rodzin	298 rodzin	424 rodzin
Usługi opiekuńcze	8 osób 37913	5 os 31633	10 os 44444	14 os 74045	12 os 68204	15 os 81920
Odpłatność za Domy Pomocy Społecznej	7 osób 88953	7 os 110753	8 os 160863	9 os 191429	11 os 222727	9 os 237401

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzciannym

W przypadku świadczeń rodzinnych należy stwierdzić, że spada liczba rodzin korzystających ze świadczeń. Jednak widoczna jest tendencja spadku liczby rodzin pobierających świadczenie z tytułu narodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie wykorzystywania urlopu wychowawczego, czy wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej i inne związane z wychowaniem dziecka. Wzrasta natomiast liczba rodzin pobierająca świadczenia pielęgnacyjne oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Powyższe trendy typowe dla gmin wiejskich w województwie podlaskim i są efektem starzenia się społeczeństwa gminy Trzcianne.

Udzielanie świadczeń rodzinnych z przysługującymi dodatkami na przełomie ostatnich lat przedstawia się następująco:

Tabela 27 Wykaz udzielonych świadczeń rodzinnych w gminie Trzcianne w latach 2010-2015

Wyszczególnienie w latach	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba rodzin ogółem	371	371	372	328	314	306
Świadczenia rodzinne ogółem:	1278210	1204464	1124185	1102089	1011878	1004407
w tym :						
- zasiłki rodzinne	795750	753414	717695	744226	694781	679269
- dodatki z tytułu - urodzenia dziecka	32000	29000	22000	22000	18000	29000

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	27400	17680	15040	18853	9347	5200
- samotnego wychowania dziecka	40120	36950	42570	36720	38760	44720
- wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	179520	166400	148640	128720	119200	116610
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	25800	24940	23340	20380	19100	18180
- rozpoczęcia roku szkolnego	57600	55500	49700	45700	44700	43000
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	120020	120580	105200	85490	67990	68428
- samotnego wychowania dziecka w rodzinie i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	0	0	0	0	0	0
- specjalny zasiłek opiekuńczy	0	0	0	8320	17247	92492
- dodatki do świadczenia pielęgnacyjnego	0	0	0	6600	0	0
Zasiłki pielęgnacyjne	115209	119034	127143	137394	130815	130356
Świadczenia pielęgnacyjne	67600	122772	317460	230899	125399	236027
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	36000	37000	22000	30000	25000	37000

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	4777	5485	8802	12681	15429	35592
-składki zdrowotne	0	0	140	2729	3288	7921
Wydatkowana kwota	1501796	1488755	1599590	1515302	1310339	1500282

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzciannem

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że organy samorządu terytorialnego są zobowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożywania tych napojów. Realizacja tych działań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Środki na realizację tych zadań pochodzą z opłat wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia uzyskane i wydatkowane środki związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi.

Tabela 28 Uzyskane i wydatkowane środki związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi

	2011	2012	2013	2014	2015
Kwota za wydane zezwolenia na sprzedaż alkoholu	37 295	38 287	40 648	38 514	40 070
Wydatkowane środki na działania związane z profilaktyką	36 631	37 780	38293	38098	37206

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzciannym oraz Urząd Gminy w Trzciannym

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się widoczną zmianę ilościową i jakościową pomocy społecznej. W przeszłości pomoc społecznej usytuowana była na obrzeżach systemu społeczno-gospodarczego i korzystały z niej osoby, które nie mieściły się w nim. Zmiana sytuacji polega na tym, że z pomocy społecznej korzystają osoby, które nie są w stanie samodzielnie zaadaptować się do dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości. W związku z tym pomoc społeczna zaczęła pełnić bardzo

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

ważny i trwały element życia społeczno-gospodarczego. Tym negatywnym trendom sprzyjają takie czynniki jak: redukcje zatrudnienia, deficyt nowych miejsc pracy, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia itp.

Skutkiem powyższej sytuacji jest to, że instytucje pomocy społecznej muszą sprostać coraz szerszemu wachlarzowi wyzwań, których ciężar gatunkowy i stopień trudności staje się coraz większy.

Wyzwanie stanowi również zmiana struktury odbiorców pomocy społecznej. Do niedawna byli to przede wszystkim ludzie starzy, a także osoby niepełnosprawne, rodziny wielodzietne i rodziny osób uzależnionych od alkoholu. Obecnie wśród podopiecznych przeważającą grupę stanowią osoby w tzn. wieku produkcyjnym, które z powodu bezrobocia lub zbyt niskich dochodów nie dysponują wystarczającymi środkami na utrzymanie oraz szukają wsparcia z uwagi na trudności w rozwiązywaniu innych istotnych problemów.

Na podstawie przeprowadzonej analizy przyznanych świadczeń przez GOPS w Trzciannym, na przełomie ostatnich pięciu lat, należy stwierdzić, iż pomoc w formie wypłacanych zasiłków okresowych zwiększyła się o ponad 109,58%, a pomoc w formie zasiłków stałych wzrosła o 40,48%. Pomoc w postaci opłaty składek zdrowotnych wzrosła o 73,40%, zaś kwota wydana na zasiłki celowe zmalała o 18,01% w ciągu ostatnich pięciu lat. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzciannym na przestrzeni lat charakteryzuje tendencja spadkowa. Jednak przyczyną tego stanu rzeczy jest ustawodawstwo socjalne, które poprzez regulacje prawne pozornie zdejmuje z Ośrodków Pomocy Społecznej świadczeniobiorców. Część świadczeń z pomocy społecznej zostało zastąpione świadczeniami rodzinnym. Świadczenia te nadal „obsługiwane są” przez pracowników pomocy społecznej.

Bezpieczeństwo

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Trzcianne czuwają:

- ✓ Gmina Trzcianne,
- ✓ Państwowa Straż Pożarna w Mońkach,
- ✓ Policja w Mońkach,
- ✓ OSP w Trzciannem,
- ✓ OSP w Chojnowie,
- ✓ OSP w Laskowcu,
- ✓ OSP w Wyszowatych,
- ✓ OSP w Starych Bajkach,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

- ✓ OSP w Zajkach.

Komenda Powiatowa Policji w Mońkach w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży corocznie przeprowadza działania prewencyjno-kontrolne pod kryptonimem „Bezpieczna droga do szkoły”, „Gimbus”, „Pasy i foteliki” oraz „Bezpieczne Ferie”. Standardem stały się kontrole autokarów przed wyjazdem na wycieczki oraz spotkania z uczniami w celu propagowania bezpiecznych zachowań poruszania się po drogach. Corocznie policjanci Referatu Ruchu Drogowego uczestniczą w egzaminach na kartę rowerową.

Na przestrzeni ostatnich lat Komenda Powiatowa Policji w Mońkach odnotowała zdarzenia drogowe zaprezentowane w poniższej tabeli, z których wynika, że drogi na obszarze gminy Trzcianne są dość bezpieczne i praktycznie nie dochodzi na nich do wypadków.

Tabela 29 Zdarzenia drogowe i ich skutki

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wypadki	0	0	0	0	1	1
Zabici	0	0	0	0	1	0
Ranni	0	0	0	0	0	6
Kolizje	11	1	13	15	11	15

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Mońkach

Z danych otrzymanych od Komendy Państwowej Straży Pożarnej w Mońkach wynika, że Straż interweniuje w gminie Trzcianne najczęściej w miesiącach wiosennych i letnich. Wtedy występuje najwięcej interwencji straży do zgłoszonych zdarzeń.

Tabela 30 Ilość interwencji Straży Pożarnej w poszczególnych miesiącach 2015 roku

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1	0	1	2	1	3	3	15	2	1	0	1

Źródło: Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Mońkach

Ilość interwencji PSP do zgłoszonych zdarzeń na terenie gminy w ostatnich dwunastu lat nie wskazuje na tendencję wzrostową lub spadkową. Występowanie zdarzeń cechuje się znaczną przypadkowością. W tym okresie najwięcej ofiar śmiertelnych zanotowano w 2007 roku, tj. 2 ofiary śmiertelne. Natomiast najwięcej przypadków osób rannych zanotowano w 2015 roku, tj. 9 osób.

Tabela 31 Ilość zdarzeń, w których interweniowała PSP w Mońkach oraz ilość ofiar śmiertelnych i rannych w zdarzeniach, w których uczestniczyła Straż Pożarna w Mońkach w latach 2004-2015

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015												
13	9	30	18	11	8	12	5	13	11	15	30												
Ś	R	Ś	R	Ś	R	Ś	R	Ś	R	Ś	R	Ś	R	Ś	R	Ś	R	Ś	R	Ś	R		
0	1	0	3	1	3	2	3	0	2	1	0	0	0	0	4	1	5	0	1	1	2	0	9

Źródło: Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Mońkach

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Tabela Ilość i rodzaj zdarzeń, w których interweniowała PSP w 2015 r.

Rodzaj zdarzenia	2005	2006	2007	2008	2009
Pożar domu mieszkalnego	2	3	4	1	0
Pożar budynku gospodarczego	3	7	0	2	1
Pożar lasów	0	1	0	1	1
Wypadki drogowe	2	3	5	3	0
Zdarzenia wskutek silnych ulewnych deszczy, roztopów, wylewów rzek	1	0	1	0	0
Zdarzenia wskutek silnych wiatrów	2	0	2	1	0

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rodzaj zdarzenia						
Pożar domu mieszkalnego	2	3	2	1	3	6
Pożar budynku gospodarczego	1	0	0	1	0	3
Pożar lasów	0	1	0	1	0	10
Wypadki drogowe	0	1	1	1	2	3
Zdarzenia wskutek silnych ulewnych deszczy, roztopów, wylewów rzek	1	0	0	0	0	0
Zdarzenia wskutek silnych wiatrów	3	0	2	3	2	0

Źródło: Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Mońkach

Poza zdarzeniami ujętymi w tabeli PSP w Mońkach interweniowało na terenie gminy Trzcianne również w innych zdarzeniach, takich jak:

- ✓ wyjazdy do os, szerszeni, pszczoł,
- ✓ pomoc uwięzionym zwierzętom: koty (w studni), krowa (w szambie), jałówka (w piwnicy), bociany (uwięzione w gniazdach), łabędzie (przymarznęte w rzece);
- ✓ pożary torfu na terenach Biebrzańskiego Parku Narodowego;
- ✓ utonięcia;
- ✓ pożary maszyn rolniczych (kombajny ciągniki, przyczepy);

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

- ✓ pożary pól rolnych (słoma, siano);
- ✓ pomoc w otwarciu drzwi w budynkach mieszkalnych,
- ✓ pomoc Policji w poszukiwaniu mężczyzny (2013 – 1 akcja) oraz kobiety (2014 – 5 akcji),
- ✓ wyjazdy do rozszczelnień kuchenek gazowych i ulatniającego się gazu (2015 – 2 akcje).

Najczęstszymi zdarzeniami na terenie gminy, w których uczestniczy Straż Pożarna są pożary budynków (mieszkalnych i gospodarczych), pożary na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz wypadki drogowe.

5. Infrastruktura techniczna

Sieć komunikacyjna

Sieć drogową na terenie Gminy Trzcianne tworzą drogi powiatowe oraz drogi gminne. Liczba dróg gminnych wynosi 114, zaś ich długość to 187,5 km.

Pod względem rodzaju nawierzchni w gminie Trzcianne występuje następująca liczba km dróg:

- ✓ Asfaltowa – 28,5 km,
- ✓ Brukowa – 2,0 km.
- ✓ Żwirowa – 75,5 km,
- ✓ Gruntowa – 81,5 km.

W dalszym ciągu Gmina podejmuje działania mające na celu poprawę stanu dróg, gdyż stanowią one o dostępności i atrakcyjności inwestycyjnej Gminy.

Sieć wodociągowa

Sieć wodociągowa w gminie Trzcianne wynosi 95,3 km, przy 880 przyłączach prowadzących do budynków mieszkalnych. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej stanowiła ok. 80% ludności ogółem. Dwadzieścia jeden sołectw jest podłączonych do sieci wodociągowej, w tym osiem sołectw częściowo (bez kolonii).

Tabela 32 Sieć wodociągowa w Gminie Trzcianne

Wyszczególnienie	Gmina Trzcianne					
	Jednostka	2010	2011	2012	2013	2014
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	75,6	75,6	75,6	75,6	92,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	859	864	868	880	880

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	111,3	106,5	114,0	113,0	127,8
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	3144	3109	3087	3069	3061
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m3	23,8	23,1	25,0	25,0	28,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na przełomie lat 2010-2014 wzrosło zużycie wody w gospodarstwach domowych z 23,8 m³ w roku 2010 do 28,5 m³ w roku 2014 na jednego mieszkańca, przy jednoczesnym wzroście wody dostarczanej gospodarstwom domowym. W powiecie monieckim użycie wody na jednego mieszkańca jest większe i wynosi 34,6 m³. W ciągu 4 lat liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wzrosła o 21 sztuk.

Na terenie Gminy Trzcianne są zlokalizowane 2 ujęcia wody wraz ze stacjami uzdatniania w następujących miejscowościach: Trzcianne, Laskowiec. Długość sieci wodociągowej wynosi 92,5 km. Od 1 stycznia 2014 r. sieć wodociągowa wraz ze stacjami poboru i uzdatnia wody przeszła w zarząd Urzędu Gminy Trzcianne.

Sieć kanalizacyjna

Gmina Trzcianne posiada oczyszczalnię ścieków o przepustowości 140 m³ na dobę wraz z siecią kanalizacyjną o długości 23,25 km w ośmiu sołectwach, w tym w dwóch częściowo (bez kolonii). Powierzchnia gruntów zajętych pod gminną oczyszczalnię wynosi 2,01 ha. Liczba osób korzystających w oczyszczalni ścieków w gminie Trzcianne wynosi 1541 (co stanowi ok. 35 % mieszkańców gminy ogółem).

Na terenie Gminy Trzcianne w roku 2014 długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 23,2 km, przy 373 podłączeniach do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej stanowiła ponad 26% mieszkańców gminy ogółem. Długość sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na jednostkę powierzchni wynosi 0,07 km/km².

Tabela 33 Sieć kanalizacyjna w Gminie Trzcianne

Wyszczególnienie	Jednostka	2011	2012	2013	2014
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	23,2	23,2	23,2	23,25
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	365	365	366	373
Ścieki odprowadzone	dam3	50	53	29,0	28,0

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	1247	1236	1226	1238
---	-------	------	------	------	------

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Gospodarowanie odpadami

Utrzymanie czystości i porządku należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Odpady Komunalne z terenu Gminy Trzcianne w 2014 roku odbierane były przez Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania „MPO” z siedzibą w Białymstoku przy ulicy 42 Pułku Piechoty 48. Przedsiębiorstwo wpisane jest do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbioru odpadów komunalnych z terenu Gminy Trzcianne. Firma „MPO” w przedmiotowym roku świadczyła usługi na podstawie przetargu nieograniczonego ogłoszonego przez gminę w 2013 roku.

Odpady Komunalne z terenu Gminy Trzcianne w 2014 roku zagospodarowanie były w Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych – Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Koszarówce, którego operatorem jest BIOM Sp. z o.o. z siedzibą w Dolistowie Starym I 144.

Odpady komunalne z terenu Trzcianne odbierane były w systemie workowym oraz w systemie pojemnikowym. W systemie pojemnikowym odbierane były odpady komunalne zmieszane. Natomiast w systemie workowym odpady komunalne zbierane w sposób selektywny, tj.: szkło, papier, metal, tworzywa sztuczne oraz odpady ulegające biodegradacji. Odbiór zmieszanych odpadów komunalnych oraz zbieranych w sposób selektywny następował raz w miesiącu.

W celu realizacji zadań własnych z zakresu utrzymania czystości i porządku gminy zobowiązane są tworzyć na własnym terenie punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK).

Na terenie Gminy Trzcianne nie funkcjonuje stacjonarny PSZOK z powodu wysokich kosztów utworzenia i jego prowadzenia. Odpady takie jak zużyty sprzęt elektroniczny i elektryczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony są odbierane w ramach okresowo organizowanych zbiórek. Przeteterminowane leki są odbierane w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Mońkach, Oddział Trzcianne przy ulicy. Wojska Polskiego 11.

Zużyte baterie są odbierane w Urzędzie Gminy Trzcianne przy ulicy Wojska Polskiego 10.

Na terenie Gminy Trzcianne systemem zagospodarowania odpadów komunalnych objęto nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na terenie Gminy Trzcianne na dzień 31.12.2014r. wynosiła 4647, zaś liczba złożonych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi z nieruchomości zamieszkałych 2014 roku wynosiła 913.

W roku 2014 na terenie Gminy Trzcianne nie realizowano żadnych zadań inwestycyjnych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. W roku 2014 z nieruchomości położonych na terenie Gminy Trzcianne odebrano łącznie 532,83 Mg odpadów komunalnych, w tym:

- ✓ Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne - 521,21 Mg,
- ✓ Opakowania z tworzyw sztucznych – 0,48 Mg,
- ✓ Opakowania ze szkła – 1,16 Mg,
- ✓ Szkło – 6,92 Mg,
- ✓ Tworzywa sztuczne - 2,72 Mg,
- ✓ Papier i tektura – 0,34 Mg

Osiągnięty przez Gminę Trzcianne poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w 2014 roku wyniósł 14,46 %.

Osiągnięty przez gminę poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania w 2014 r. wyniósł 26,07 %.

Łączna masa selektywnie zebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji zebranych z terenu Gminy Trzcianne w 2014 roku wyniosła 0,34 Mg i zostały zagospodarowane przez BIOM Sp. z o.o. Dolistowo Stare I 144 19-124 Jaświły w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania.

Na koszt obsługi systemu wchodzi koszty poniesione przez Gminę Trzcianne w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych oraz koszty administracyjne.

- ✓ Usługa odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości położonych na terenie Gminy Trzcianne realizowana przez „MPO” Białystok - 116 264, 16 zł
- ✓ Usługa zagospodarowania odpadów komunalnych z nieruchomości położonych na terenie Gminy Trzcianne realizowana przez Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Koszarówce, którego operatorem jest BIOM Sp. z o.o. z siedzibą w Dolistowie Starym I 144 - 160 474,35 zł

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

- ✓ Koszty administracyjne funkcjonowania systemu gospodarki odpadami (program do ewidencji deklaracji i księgowania, koszty osobowe, koszty biurowe) - 34 000 zł

6. Finanse

Gmina Trzcianne samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową na podstawie budżetu Gminy. Na dochody Gminy składają się:

- ✓ podatki, opłaty i inne wpływy określone w odrębnych ustawach jako dochody Gminy,
- ✓ dochody z majątku Gminy,
- ✓ subwencja ogólna z budżetu państwa.

Dochodami mogą być:

- ✓ dotacje celowe na realizację zadań zleconych oraz na dofinansowanie zadań własnych,
- ✓ wpływy z samoopodatkowania mieszkańców,
- ✓ spadki, zapisy i darowizny,
- ✓ inne dochody.

Za prawidłową gospodarkę finansową Gminy odpowiada Wójt. Kontrolę gospodarki finansowej Gminy sprawuje Regionalna Izba Obrachunkowa.

Budżet Gminy jest rocznym planem jej dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów Gminy, a także przychodów i wydatków zakładów budżetowych oraz funduszy celowych.

Dochody wykonane za 2014 r. wyniosły 17 114 205,91 zł, natomiast wydatki wyniosły 19 123 818,35 zł. Deficyt budżetu na dzień 31.12.2014 r. wyniósł 2 185 532 zł, który został pokryty przychodami z:

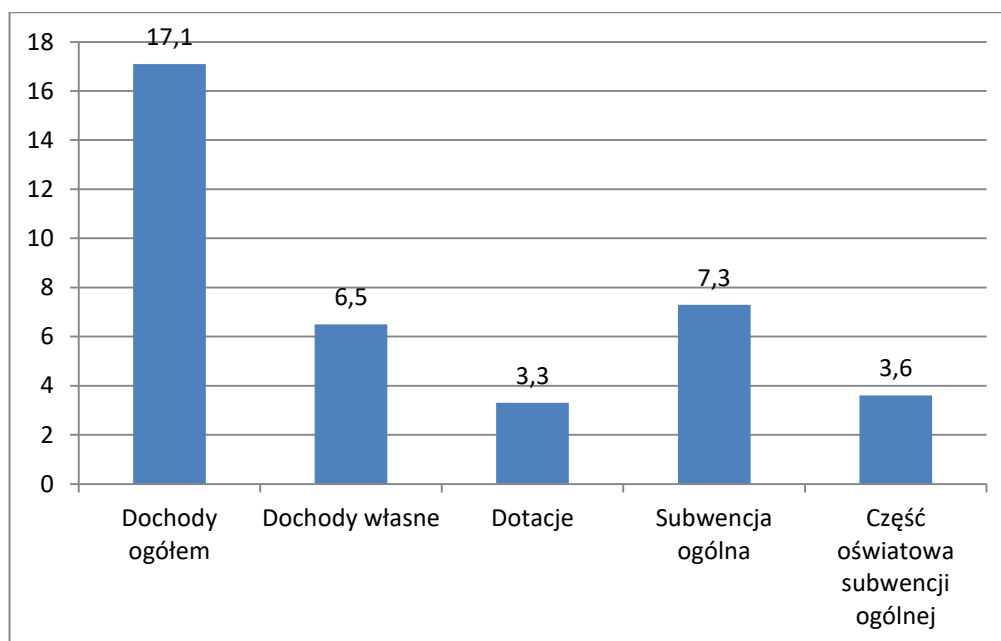
- a) zaciągniętego kredytu na zadania inwestycyjne w 2014 roku w kwocie 200 000,00 zł,
- b) kredytu na wyprzedzające finansowanie na zadanie pn. podniesienie poziomu ochrony walorów środowiskowych Biebrzańskiego Parku Narodowego poprzez wykorzystanie energii odnawialnej w Gminie Trzcianne pozyskiwanej z instalacji solarnych w kwocie 1 153 910,00 zł,
- c) kredytu na wyprzedzające finansowanie na zadanie pn. Modernizacja kotłowni w budynku gimnazjum w Trzciannem –zainstalowanie pomp ciepła w kwocie 831 622,00 zł.

Dochody na 1 mieszkańca w roku 2014 wynosiły 3818 zł. W gminie w 2014 r. Dochody własne stanowiły w dochodach ogółem budżetu gminy wartość 37,8 %, natomiast udział wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach własnych wyniósł 10,7%. Dochody własne na 1

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

mieszkańca w gminie Trzciannie w roku 2014 wyniosły 1443 zł. W porównaniu z innymi gminami powiatu monieckiego wielkość ta jest dosyć wysoka, gdyż jedynie gmina Goniądz odnotowała wyższe dochody własne w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Wykres 7 Dochody budżetu gminy Trzciannie według rodzajów w 2014 r. (w mln zł)

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Analiza budżetu gminy Trzciannie za rok 2014 wskazuje, iż główną kategorię dochodów stanowią dochody transferowe (dotacje i subwencje). Tylko subwencja (część oświatowa, wyrównawcza i równoważąca) stanowi ok. 40% dochodów ogółem. Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej w budżecie 2014 stanowiły ok. 19% dochodów ogółem. W dochodach ogółem istotną wartość stanowiły także dochody z tytułu pomocy społecznej (ok. 12%), transportu i łączności (6%), rolnictwa i łowiectwa (6%).

Tabela 34 Dochody budżetu gminy Trzciannie według działów w latach 2012-2014 (w %)

Dochody budżetu gminy według działów w %			
Dział	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	4	4,4	6,4

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Transport i łączność	0,5	3,4	6,3
Gospodarka mieszkaniowa	1	0,9	0,6
Administracja publiczna	1,9	4,1	3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,1	0	0,1
Różne rozliczenia	53,1	49,5	43,6
Oświata i wychowanie	-	0,2	0,5
Pomoc społeczna	16,3	14,3	12,9
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,3	0,5	0,5
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,1	0,3	5
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3,4	0	1,7
Kultura fizyczna	-	0,1	-
Dochody od osób prawnych i fizycznych	19,2	22,1	18,7
Pozostałe	0,1	0,1	1

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W latach 2011-2014 wielkość dochodów stale wzrastała. W porównaniu z rokiem 2011, w roku 2014 dochody ogółem w gminie Trzciannie były większe o 3 981 598,77 zł.

Tabela 35 Porównanie dochodów ogółem w gminach powiatu monieckiego w latach 2011-2014 (w zł)

Powiat moniecki				
GMINY	2011	2012	2013	2014
Goniądz	16 293 950,48	17 086 582,19	17 182 418,49	19 997 828,26
Jasionówka	7 780 696,51	8 130 671,15	8 588 726,47	9 012 716,20
Jaświły	13 821 144,90	18 381 842,50	15 722 434,44	16 432 287,91
Knyszyn	11 907 920,15	13 767 990,63	14 637 516,86	18 111 927,48
Krypno	15 436 291,78	13 289 647,99	14 245 817,02	13 081 388,94
Mońki	34 273 068,08	34 158 168,42	37 385 492,24	40 501 662,46
Trzciannie	13 132 607,14	12 921 478,93	14 285 264,33	17 114 205,91

Źródło: Bank Danych Lokalnych

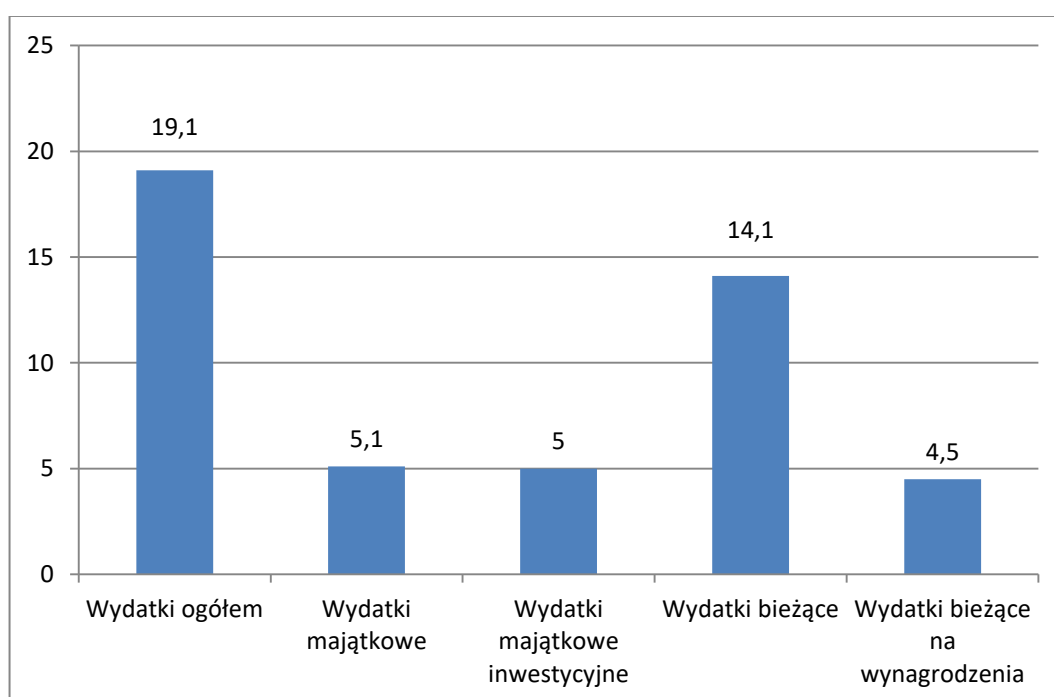
Wydatki publiczne rozumiane są najczęściej jako wydatkowanie środków pieniężnych przez gminę w celu zaspokojenia potrzeb publicznych. Zadaniem gminy jest efektywne i zgodne z prawem gospodarowanie środkami publicznymi. Odpowiednie rygory w tym zakresie narzuca ustawa o

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

finansach publicznych, która określa, iż w toku wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego obowiązują odpowiednie zasady gospodarki finansowej, które mają na celu dokonywanie wydatków w granicach kwot określonych w planie finansowym z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowym przeznaczeniem w sposób celowy i oszczędny. W roku 2014 wielkość wydatków na 1 mieszkańca w gminie Trzcianne wynosiła 4267 zł.

W gminie Trzcianne w roku 2014 99,3% wydatków majątkowych przeznaczono na cele inwestycyjne. Wydatki majątkowe inwestycyjne stanowiły 26,3% wydatków ogółem budżetu gminy.

Wykres 8 Wydatki budżetu gminy Trzcianne według rodzajów w roku 2014 (w mln zł)

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Według klasyfikacji budżetowej najwięcej środków przeznaczono na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (23,3%) oraz na oświatę i wychowanie (w 2014 - 22,9%). Na zadania związane z transportem i łącznością wydatkowano ok. 12,7% środków budżetowych.

Tabela 36 Wydatki budżetu gminy Trzcianne według działów w latach 2012-2014 (w %)

Wydatki budżetu gminy według działów w %			
Dział	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	4,3	4,1	7,2
Transport i łączność	5,6	11,3	12,7

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Gospodarka mieszkaniowa	0,0	0,0	0,0
Administracja publiczna	16,4	16,1	13,4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,3	1,2	1,0
Różne rozliczenia	-	-	-
Oświata i wychowanie	36,7	30,0	22,9
Pomoc społeczna	21,9	19,3	14,7
Edukacyjna opieka wychowawcza	2,4	1,9	1,5
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	6,6	6,9	23,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,0	7,3	1,7
Kultura fizyczna	0,0	0,0	0,0
Działalność usługowa	0,1	0,1	0,0
Ochrona zdrowia	0,3	0,4	0,2
Pozostałe	2,2	1,4	1,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W porównaniu z rokiem 2011 wielkość wydatków ogółem wzrosła w 2014 roku o 5 264 932,62 zł. Wielkość wydatków gminy Trzcianne w porównaniu z gminami powiatu monieckiego przedstawia tabela poniżej.

Tabela 37 Porównanie wydatków gmin powiatu monieckiego w latach 2011-2014 (w zł)

Powiat moniecki				
GMINY	2011	2012	2013	2014
Goniądz	16 798 641,01	16 164 025,02	17 387 718,75	20 733 607,77
Jasionówka	8 917 317,89	8 229 218,01	8 154 601,99	8 889 650,56
Jaświły	14 267 603,58	20 993 954,76	15 284 634,99	15 941 295,43
Knyszyn	12 966 171,49	13 752 593,93	17 757 003,71	16 116 741,23
Krypno	16 652 752,28	14 379 953,32	15 073 517,85	12 926 961,06
Mońki	33 585 414,32	34 526 175,74	41 276 483,59	39 134 849,08
Trzcianne	13 858 885,73	11 842 793,96	13 644 657,69	19 123 818,35

Źródło: Bank Danych Lokalnych

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Należy stwierdzić że prognozowana sytuacja finansowa Gminy Trzcianne jest dobra, nie zagraża Gminie nadmierne zadłużenie bowiem wskaźnik zadłużenia nie przekroczy 30% w 2015 roku, w kolejnych dwóch będzie poniżej 22% (dopuszczalny, maksymalny 60%). Z każdym rokiem będzie wzrastała przewaga korzystna relacji wydatków majątkowych do wydatków bieżących.

Gmina Trzcianne posiada uchwaloną Wieloletnią Prognozę Finansową na lata 2016-2021.

Gmina Trzcianne była też aktywnym beneficjentem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. W perspektywie finansowej 2007-2013 Gmina Trzcianne była Beneficjentem następujących projektów:

Inwestycje zrealizowane w Gminie Trzcianne w latach 2010 - 2015

Rok 2010

1. **Remont z doposażeniem Świetlicy Wiejskiej w Wyszowatych.** Wartość inwestycji brutto 201 347,78 zł w tym: dofinansowanie w kwocie 106 029,00 zł z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania 313, 322, 323 „Odnowa i rozwój wsi”. Realizacja inwestycji w 2010r..
2. **„Remont z doposażeniem Świetlicy Wiejskiej w budynku wielofunkcyjnym w Chojnowie”.** Wartość zadania brutto – 188 412,06 zł z tego dofinansowanie w kwocie 115 722,00 zł z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania 4.1/413 Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”. Realizacja inwestycji w 2010r.
3. **„Budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej we wsiach Szorce i Krynica”.** Długość sieci we wsi Krynica 2474 mb., a we wsi Szorce 5031 mb. Wartość zadania brutto – 2 233 905,77 zł z tego dofinansowanie w kwocie 1 363 078,00 zł. Realizacja inwestycji w 2010r. Zadanie zrealizowano z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Rok 2011

„Regionalna Izba Doliny Biebrzy w Laskowcu - remont wraz ze zmianą sposobu użytkowania istniejącego drewnianego budynku kościoła oraz zagospodarowaniem jego otoczenia”. Wartość inwestycji brutto 722 742,42 zł w tym: dofinansowanie w kwocie 435 769,00 zł z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania 313, 322, 323 „Odnowa i rozwój wsi”. Realizacja zadania w 2011r.

Rok 2013

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

1. **„Przebudowa z rozbudową części istniejącego budynku szkoły ze zmianą użytkowania na potrzeby Świetlicy Wiejskiej w Niewiarowie”** - Wartość inwestycji brutto 493 243,76 zł w tym: dofinansowanie w kwocie 286 652,70 zł dofinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007-2013. Realizacja inwestycji w 2013r.
2. **„Przebudowa i rozbudowa istniejącego budynku byłej szkoły ze zmianą sposobu użytkowania na potrzeby Świetlicy Wiejskiej w Szorcach, z doposażeniem i niezbędną infrastrukturą techniczną”**. Wartość inwestycji brutto 195 942,98 zł. Realizacja inwestycji w 2013r.
3. **„Budowa sieci wodociągowej ze wsi Laskowiec do wsi Zajki oraz w zabudowie kolonijnej wsi kol. Boguszewo”**. Długość sieci we wsi Zajki 3684 mb., a we wsi Boguszewo 13321 mb. Wartość inwestycji brutto 846 739,77 zł w tym dofinansowanie 501 841,00 zł. Realizacja inwestycji w latach 2013-2014. Zadanie zrealizowano z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Rok 2014

1. Zrealizowano zadanie pn. **„Podniesienie poziomu ochrony walorów środowiskowych Biebrzańskiego Parku Narodowego poprzez wykorzystanie energii odnawialnej w Gminie Trzcianne pozyskiwanej z instalacji solarnej”**. Całkowita wartość inwestycji 1 948 559,66 zł w tym dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013 w kwocie 1 153 910,00 zł. W ramach zadania zainstalowano 230 kolektorów słonecznych w tym 228 gospodarstwom indywidualnym i dwa na budynkach użyteczności publicznej.
2. Wykonano zadanie pn. **„Modernizacja kotłowni w budynku Gimnazjum w Trzciannem – zainstalowanie pomp ciepła”** w ramach, którego wykonano zestaw powietrznych pomp ciepła o mocy 345 kW. Otrzymano dotację z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013 w kwocie 831 622,00 zł. Całkowita wartość inwestycji 988 169,60 zł.

Rok 2015

Zrealizowano projekt pn. **„Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Trzcianne”**. Inwestycja ta obejmuje wykonanie sieci wodociągowej na koloniach wsi Zucielec, Pisanki i Chojnowo. Zostanie wykonana sieć wodociągowa o długości 3031,5 m. Projekt dofinansowany jest ze środków Unii

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Europejskiej w ramach działania 321 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej objętego PROW na lata 2007-2013. Całkowita wartość inwestycji 177 912,63 zł, w tym dofinansowanie 93 021,00zł.

Inwestycje drogowe zrealizowane w Gminie Trzciannie w latach 2010 - 2014

Rok 2010

1. Przebudowa drogi gminnej przez wieś Laskowiec - koszt inwestycji 304 689,29 zł.
2. Remonty bieżące dróg gminnych asfaltowych i żwirowych oraz remont chodników - koszt robót 90 000,00 zł.

Rok 2011

1. Przebudowa drogi dojazdowej do pól we wsi Stare Bajki – koszt inwestycji 189 577,44 zł.
2. Remonty bieżące dróg gminnych asfaltowych i żwirowych oraz remont chodników – koszt robót 80 000,00 zł.

Rok 2012

1. Przebudowa drogi gminnej we wsi Krynica – koszt inwestycji 224 136,23 zł.
2. Remont drogi gminnej w miejscowości Zajki – koszt inwestycji który poniosła Gmina 10 000,00 zł.
3. Remonty bieżące dróg gminnych asfaltowych i żwirowych oraz remont chodników – koszt robót 100 000,00 zł.

Rok 2013

1. Przebudowa odcinka drogi gminnej Nr 104722B Trzciannie - Nowa Wieś we wsi Nowa Wieś w Gminie Trzciannie Etap I – koszt inwestycji 290 040,65 zł.
2. Remont drogi gminnej nr 104701B Trzciannie - Wyszowate w km od 0+150 do 1+120 wraz z remontem cząstkowym pozostałego odcinka drogi – koszt inwestycji 308 152,17 zł.
3. Przebudowa gminnej drogi dojazdowej do pól we wsi Mrocзки – koszt inwestycji 149 522,49 zł.
4. Przebudowa dwóch odcinków drogi gminnej Nr 104722B Trzciannie - Nowa Wieś we wsi Nowa Wieś w Gminie Trzciannie Etap II od km 1+640 do km 1+940 i od km 1+940 do km 2+151,65 – koszt inwestycji 350 499,94 zł.
5. Remont drogi we wsi Kleszcze oraz drogi Kleszcze – droga powiatowa Osowiec Twierdza – Strękowa Góra przy wale – koszt inwestycji który poniosła Gmina 39 739,60 zł.
6. Remont drogi na kolonii wsi Zajki – koszt inwestycji który poniosła Gmina 10 000,00zł.
7. Remonty bieżące dróg gminnych asfaltowych i żwirowych oraz remont chodników – koszt robót 60 000 zł.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Rok 2014

1. W 2014r. oddano do użytku nawierzchnię asfaltową w Nowej Wsi. Jest to ostatni trzeci odcinek, dzięki któremu wszyscy mieszkańcy mogą cieszyć się z nowej drogi. Inwestycja realizowana była pod nazwą „**Remont drogi gminnej Nr 104722B Trzcianne – Nowa Wieś w km 0+500 - 1+640 o długości 1140 m.b. wraz z remontem odcinka drogi D1 o długości 81,38 m.b.**” łączny koszt zadania wyniósł 864 746,67 zł. Urząd Gminy Trzcianne na wykonanie zadania otrzymał dofinansowanie w kwocie 400 000,00 zł z Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji za pośrednictwem Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku. Pozostałą kwotę w wysokości 464 746,67 zł. sfinansowana została środkami budżetu Gminy Trzcianne.
2. Przebudowa ulic: Królowej Bony w km 0+000 - 0+488 i Mickiewicza w km 0+000 - 0+275,30 w miejscowości Trzcianne – koszt inwestycji 666 660,81 zł.
3. Przebudowa drogi gminnej Nr 104710B Stare Bajki – Boguszewo Kolonia w km 0+000 – 1+100 o długości 1100 m.b.” na odcinku we wsi Stare Bajki – koszt inwestycji 455 912,53 zł. + 70 000,00 zł.
4. Remonty bieżące dróg gminnych asfaltowych i żwirowych oraz remont chodników – koszt robót 100 000 zł.

W latach 2010 - 2014 dróg gminnych zmodernizowano i wyremontowano chodników na ogólną kwotę – 4 363 677,82 zł.

Rok 2015

1. W 2015r. została wykonana **modernizacja rolniczej drogi dojazdowej przebiegającej przez grunty wsi Nowa Wieś i Trzcianne o długości 1500 m** tj. drogi na „Karczaku”. Całkowity koszt zadania wyniósł 84 132,00 zł. brutto. Gmina na wykonanie remontu powyższej drogi otrzymała 20 000 zł. dofinansowania z funduszu ochrony gruntów rolnych z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w Białymstoku. Pozostałą kwotę przeznaczyła na remont z własnego budżetu.
2. W 2015 r. została wykonana **przebudowa drogi gminnej Laskowiec - Kleszcze**. Przebudowa polegała na zmianie nawierzchni żwirowej na asfaltową. Całkowity koszt zadania wyniósł 579 530,49 zł. brutto. Gmina na wykonanie remontu powyższej drogi otrzymała 280 000 zł. dofinansowania z Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji za pośrednictwem Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

7. Ochrona zdrowia

Podstawowa publiczna opieka zdrowotna w gminie jest zabezpieczona przez Gminny Ośrodek Zdrowia w Trzciannem, który merytorycznie podlega pod Zakład Opieki Zdrowotnej w Mońkach. Przy Ośrodku funkcjonuje także praktyka lekarza rodzinnego. W Ośrodku pracuje trzech lekarzy: 1 lekarz rodzinny, lekarz ZOZ-u w Mońkach oraz lekarz stomatolog oraz średni personel medyczny: dwie pielęgniarki przy lekarzu rodzinnym oraz dwie pielęgniarki przy lekarzu ZOZ-u Mońki. Na terenie Ośrodka nie przyjmują lekarze specjaliści. W celu konsultacji z lekarzem specjalistą pacjenci muszą udać się do szpitala w Mońkach lub w dalszych Ośrodkach. Lecznictwo szpitalne, pogotowie ratunkowe, laboratorium i inspekcja sanitarna znajdują się w Mońkach.

Zadaniem personelu GOZ jest nie tylko leczenie ale przede wszystkim zapobieganie wszelkim chorobom i uzależnieniom cywilizacyjnym, społecznym a także wszelkim nałogom.

Profilaktykę prowadzi się na terenie Ośrodka jak również wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Prowadzone są zajęcia poświęcone programom zdrowotnym ogólnokrajowym jak i lokalnym. Organizowane spotkania z rodzicami mają na celu poszerzenie wiadomości na temat chorób dzieci i młodzieży oraz postępowania w razie nasilenia się objawów.

Osoby starsze, samotne czy niedołążne objęte są opieką pielęgniarsko – lekarską. Kobiety ciężarne i nowonarodzone dzieci podlegają również opiece położnej.

Podstawowym celem Gminnego Ośrodka Zdrowia w Trzciannem jest:

- ✓ udzielanie ambulatoryjnych świadczeń zapobiegawczo - leczniczych w rodzaju podstawowej opieki zdrowotnej służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia,
- ✓ propagowanie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia,
- ✓ udzielanie świadczeń i objęcie opieką kobiety ciężarnej, położnicy i noworodka.

Świadczenia zdrowotne udzielane są w:

- ✓ gabinetach lekarskich poradni ogólnej,
- ✓ poradni dla dzieci,
- ✓ gabinecie pielęgniarki środowiskowo – rodzinnej,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

- ✓ gabinecie położnej środowiskowo – rodzinnej,
- ✓ gabinecie zabiegowym pielęgniarki POZ.

Świadczenia gwarantowane przez lekarza POZ obejmują:

- ✓ poradę lekarską udzielaną w warunkach ambulatoryjnych,
- ✓ poradę lekarską udzielaną w domu świadczeniobiorcy, w przypadkach uzasadnionych jego stanem zdrowia,
- ✓ świadczenia w ramach profilaktyki chorób układu krążenia,
- ✓ poradę patronażową,
- ✓ świadczenia medycznej diagnostyki laboratoryjnej, diagnostyki obrazowej i nie obrazowej,
- ✓ badania bilansowe, w tym badanie przesiewowe,
- ✓ szczepienia ochronne realizowane zgodnie z zasadami określonymi w przepisach o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Świadczenia pielęgniarki POZ obejmują:

- ✓ wizytę realizowaną w warunkach ambulatoryjnych,
- ✓ wizytę realizowaną w domu świadczeniobiorcy,
- ✓ wizytę patronażową,
- ✓ testy przesiewowe mające na celu monitorowanie rozwoju dziecka oraz wykrywanie odchyleń od normy rozwojowej,
- ✓ świadczenia lecznicze realizowane są na podstawie zlecenia lekarskiego są udzielane zgodnie z terminami określonymi w treści zlecenia lub skierowania,
- ✓ świadczenia realizowane w domu świadczeniobiorcy odbywają się zgodnie z ustalonym dla świadczeniobiorcy indywidualnym planem opieki.

Świadczenia położnej POZ obejmują:

- ✓ wizytę realizowaną w warunkach ambulatoryjnych,
- ✓ wizytę realizowaną w domu świadczeniobiorcy,
- ✓ wizytę patronażową,
- ✓ wizytę profilaktyczną,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

- ✓ świadczenia lecznicze realizowane są na podstawie zlecenia lekarskiego są udzielane zgodnie z terminami określonymi w treści zlecenia lub skierowania.

Tabela 38 Liczba porad medycznych udzielonych pacjentom na terenie gminy Trzcianne

	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	15 147	16 662	15 171	15 247	13493
Przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu	6 201	7 127	6 490	6 330	5 001

Źródło: Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny

Z powyższych danych można stwierdzić, że spada ilość porad lekarskich udzielonych pacjentom. Z przeprowadzonego wywiadu wynika, że na ten stan rzeczy ma wpływ kilka czynników, m.in. spadająca liczba ludności. Mimo to, wydaje się, że problem tkwi w słabym dostępie do usług medycznych. Przykładowo niektórzy mieszkańcy decydują się skorzystać z usług medycznych poza gminą. Z pewnością nie pomagają tu przepisy prawne nałożone na placówki ochrony zdrowia, powodujące wydłużające się kolejki.

Z danych otrzymanych od Gminy Trzcianne wynika, że w latach 2010-2015 najczęstszymi przyczynami zgonów mieszkańców gminy była ostra niewydolność krążeniowo-oddechowa oraz nowotwór.

Pracownicy Ośrodka współpracują z innymi instytucjami takimi jak: GOPS, Policja, Urząd Gminy, Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna i innymi.

Promocja zdrowia powinna znajdować się wśród priorytetów działalności Gminy Trzcianne, w tym także w zakresie finansowania. Należy prowadzić profilaktykę zdrowotną ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki stomatologicznej, osteoporozy, otyłości, wad postawy, słuchu, badań mammograficznych i innych. Głównym celem profilaktyki powinna być poprawa stanu zdrowia i zmniejszenie liczby osób w wieku średnim, otrzymujących orzeczenia o niepełnosprawności oraz podniesienie świadomości zdrowotnej, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

8. Turystyka i ośrodki sportowo-rekreacyjne

Atrakcje przyrodnicze i historyczne

Gmina Trzcianne leży na terenach posiadających zachowane w znacznym stopniu środowisko przyrodnicze, o wysokich walorach, unikatowych w skali Europy. Wchodzi w skład makroregionu „Zielonych Płuc Polski”. Połowa obszaru gminy znajduje się na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego. Przez gminę przepływają trzy rzeki: Biebrza, Narew i Nereśl. Od zachodu graniczy z Biebrzańskim Parkiem Narodowym. Południowa część obejmuje swoim zasięgiem Dolinę Narwi, którą zalicza się do Krajowego Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych.

Walory środowiska przyrodniczego i położenie znacznej części gminy na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego, sprzyjają rozwojowi turystyki i wypoczynku. Wyznaczone szlaki turystyczne, wieże widokowe, pola namiotowe oraz prywatne ośrodki wypoczynkowe przyciągają turystów spoza gminy. W granicach gminy Trzcianne znajduje się 16 539 ha obszaru Biebrzańskiego Parku Narodowego, z czego 2 104 ha stanowią obszary podlegające ochronie ścisłej. W 2015 roku Biebrzański Park Narodowy odwiedziło 35 157 osób.

Tabela 39 Liczba osób odwiedzających Biebrzański Park Narodowy

Lata	Ilość sprzedanych kart wstępu	Ilość sprzedanych licencji wędkarskich	Liczba uczestników działań edukacyjnych
2013	11 990	4 907	11 990
2014	31 651	6635	14 943
2015	35157	6449	17 799

Źródło: Biebrzański Park Narodowy

Z uwagi na bardzo niskie uprzemysłowienie i brak uciążliwych dla środowiska zakładów, obszar gminy jest mało zanieczyszczony. Dzięki temu możliwy jest rozwój agroturystyki i ekoturystyki.

Kresowy charakter całego Podlasia sprawił, że ta część Polski znalazła się poza głównym nurtem rozwoju architektury, urbanistyki i gospodarki. Miejscowe zabytki są najczęściej powtórzeniem wzorów wypracowanych w innych częściach Polski lub za granicą.

Do atrakcji turystycznych w gminie Trzcianne należą:

- ✓ Kaplica cmentarna w Brzezinach z okresu międzywojennego

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

- ✓ Cmentarz rzymskokatolicki parafii p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła w Trzciannem założony w 1.pół. XIX w.

- ✓ Cmentarz rzymskokatolicki parafii Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Gielczynie założony w I poł. XIX w.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

- ✓ Kościół pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny ufundowany przez Chryzantego Opackiego w 1777r., z dobudowaną w XIX w.

- ✓ Murowany kościół pw. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Trzciannem wybudowany w 1846 roku, głównie dzięki wsparciu Wojciecha Wilhelma Ołdakowskiego, marszałka szlachty obwodu białostockiego i właściciela majątku Szorce Krynice.

- ✓ Kościół parafialny p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Laskowcu z 1928 roku.

- ✓ Wieża widokowa na Bagnie Ławki „Przy Carskim Trakcie”

Wieża widokowa znajduje się przy Carskiej Drodze biegnącej od Laskowca do Goniądza, liczącej ok. 35 km. Widać z niej piękną panoramę na największy otwarty teren bagienny - Bagno Ławki. Tutaj corocznie organizowane są mistrzostwa w koszeniu bagiennych łąk „Biebrzańskie Sianokosy”, które mają na celu popularyzację tradycyjnego użytkowania rolnego podmokłych łąk a tym samym czynnej ochrony przyrody terenów bagiennych.

- ✓ Wieża widokowa – „Batalionowa łąka” – wieża usytuowana jest na 3,3 km Szlaku Zielonego, gdzie realizowany jest czynny projekt ochrony przyrody. Jest to idealne miejsce dla miłośników dzikiej przyrody,
- ✓ Wieża widokowa – „Gugny” – wieża znajduje się za wsią Gugny. Dostęp do niej jest dość łatwy. Wiosną i deszczowe lato teren jest podmokły co może utrudnić dostęp do wieży,
- ✓ Domy we wsi: Zajki, Mroczi, Wilamówka, Trzcianne, Szorce z okresu międzywojennego.

Mimo, że ruch turystyczny skupia się głównie w centrach o uznanej już atrakcyjności jak: historyczne miasta, pojezierze, wybrzeże morskie czy rejony górskie, turystyka może stać się znaczną dziedziną działalności również w mniejszych miastach i na obszarach wiejskich. Szczególnie istotnym aspektem rozwoju turystyki jest tu możliwość zróżnicowania lokalnej gospodarki sprzyjającego jej

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

stabilizacji i ograniczenia ukrytego bezrobocia na obszarach o przeważającym zatrudnieniu w rolnictwie.

Prowadzona analiza zasobów oraz uwarunkowań wskazuje, że na obszarze gminy Trzcianne istnieją dobre warunki do rozwoju turystyki i wypoczynku.

Stworzenie dobrych warunków do promocji turystycznej regionu powinno polegać na:

- ✓ ułatwieniu realizacji inwestycji związanych z obsługą ruchu turystycznego,
- ✓ budowaniu wizerunku gminy jako miejsca o atrakcyjnych walorach turystycznych
- ✓ upowszechnianiu agroturystyki,
- ✓ właściwym wykorzystaniu walorów przyrodniczych dla rozwoju ekoturystyką,
- ✓ niedopuszczaniu do degradacji walorów przyrodniczych poprzez niewłaściwe ich użytkowanie.

Oferty rozrywki

Gmina Trzcianne ze względu na swoje walory przyrodnicze jest ciekawym miejscem do rowerowych i konnych przejażdżek oraz pieszych wędrówek. Przez teren gminy przebiegają następujące szlaki turystyczne:

- ✓ Biebrzański Szlak Konny (25,0 km)

Trasa: Góra – Morusy – Kolonia Kruszyn – Most na Nereśli – Granica Gmin Trzcianne, Tykocin, Krypno – Wyszowate – Szorce – kolonia Szorce – Kolonia Nowa Wieś – Werykle – Zubole – Chojnowo – kolonia Mroczyki – Wilamówka – Granica Gminy Trzcianne – Kolonia Olszowa Droga granica Biebrzańskiego Parku Narodowego.

- ✓ Niebieski szlak turystyczny (130,7 km) szlak łatwy

Trasa: Wizna – Góra Strękowa – Laskowiec – Barwik – Olszowa Droga – Goniądz – Dolistowo – Jagłowo Trzyrzeczki – Jałowo – Lipsk

- ✓ Żółty szlak turystyczny (20,5 km) szlak łatwy

Trasa: Zajki – Słomianka – Łazy – Kiślaki – Łaziuki – Piaski – tatory – Tykocin

- ✓ Zielony szlak turystyczny (6,2 km) szlak łatwy

Trasa: tzw. „Grobla Honczarowska”

- ✓ Czerwony szlak turystyczny (9,5 km) szlak umiarkowanie trudny

Trasa: Gugny – Barwik

- ✓ Żółty szlak turystyczny (20,5 km) szlak łatwy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Trasa: Trzcienne – Zubole – Chojnowo – Gugny – „Stójka” – Nowa Wieś – Trzcienne

- ✓ Podlaski Szlak Bociani (w granicach gminy ok 26,0 km)

Trasa: Białowieża (BPN) – Pogorzelce – „droga narewowska” – Gruszki – Narewska – Stare Lewkowo – Odrynki – Narew – Trześcianka – Puchły – Kaniuki – Wojszki – Doktorce – Zawyki – Suraż – Turość Dolna – Dobrowoda – Baciuty – Bokiny – Kurowo (NPN) – Pajewo – Radule – Leśniki – Tykocin – Tatory – Piaski – Łaziuki – Łazy Duże – Słomianka – Zajki – Laskowiec – Strękowa Góra – Gugny – Dobarz – Osowiec Twierdza (BPN) – Goniądz.

- ✓ Szlak Świętego Franciszka (16,0 km) ścieżka edukacyjna

Trasa: Trzcienne (przy szkole) - Zubole- Werykle – Gugny – Chojnowo - Trzcienne

Obiekty i imprezy sportowe

Na terenie gminy Trzcienne znajdują się dwa obiekty sportowe, tj.: sala gimnastyczna i boisko sportowe przy Zespole Szkół w Trzciannem.

W gminie funkcjonuje jeden klub sportowy: UKS „LIDER” działający od 2000 roku. W latach 2010-2013 działał jeszcze drugi klub sportowy: UKS „Orzeł”.

Do imprez organizowanych przez Gminę należą:

- ✓ Turniej Piłkarski o Puchar Wójta Gminy Trzcienne,
- ✓ Mistrzostwa w Koszeniu Bagiennych Łąk dla Przyrody „Biebrzańskie Sianokosy”,
- ✓ Dni Trzciannego.

Baza noclegowa i gastronomiczna

Baza noclegowa w gminie w stosunku do potrzeb i istniejących walorów turystycznych i wypoczynkowych tego terenu, jest dość dobrze rozwinięta. Obłożenie na miejsca noclegowe jest największe w okresie letnim, jednak w pozostałej części roku, zainteresowanie jest nadal dość duże. Właściciele mniejszych kwater, narzekają, że w ostatnich latach turystów jest coraz mniej, jednak większe obiekty jak Dwór Dobarz cieszą się nieślabnącym zainteresowaniem.

Ze względu na walory krajobrazowe gminy należy promować rozwój gospodarstw agroturystycznych i organizować sezonowe miejsca noclegowe (pola biwakowe) zaopatrzone w niezbędną infrastrukturę techniczną chroniącą środowisko przed degradacją.

Na terenie gminy zarejestrowane są poniższe kwatery agroturystyczne:

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

1. „Gospodarstwo Agroturystyczne” Wilczewska Mirosława, tel. 85 738 50 63 (14 miejsc noclegowych)
2. „Gospodarstwo Agroturystyczne” Jakubiak Katarzyna, tel. 85 738 50 03 (10 miejsc noclegowych)
3. Gospodarstwo Ekoturystyczne „Na Karczaku”, Małgorzata i Krzysztof Górscy, tel. 85 738 51 20 (8 miejsc noclegowych),
4. „Dom pod dobrą ręką” Dąbrowska Dorota, tel. 85 738 57 55 (7 miejsc noclegowych)
5. „Stanica pod Bocianem” Maliszewski Jan, tel. 85 738 40-09 (15 miejsc noclegowych)
6. „Pod Sosnami” Mocarska Bożena, tel. 85 738 44 57 (6 miejsc noclegowych)
7. „Rajski Staw” Dorota Julia Białobrzeska, tel. 85 738 45 18 (10 miejsc noclegowych)
8. „Agroturystyka” Zbigniew Pisanko, tel. 696 574 373 (8 miejsc noclegowych)
9. „Agroturystyka” Andrzej Kamiński, tel. 607 504 616 (15 miejsc noclegowych)
10. „Gospodarstwo Agroturystyczne” Adam Pezowicz, tel. 85 738 50 03 (6 miejsc noclegowych)
11. „Przystanek Biebrza” Kowalska Bronisława, tel. 85 749 55 47 (10 miejsc noclegowych)
12. „Agroturystyka” Wróbel Dariusz, tel. 75 738 51 73 (10 miejsc noclegowych)

Dodatkowo miejsca noclegowe można wynająć w „Dworze Dobarz” Państwa Renaty i Dariusza Dworakowskich we wsi Dobarz, tel. 85 749 26 67 (54 miejsc noclegowych).

Na terenie gminy zarejestrowanych jest 12 gospodarstw agroturystycznych. Do obiektów noclegowych na terenie gminy poza agroturystyką zalicza się „Dwór Dobarz” we wsi Dobarz.

Jest to zaplecze noclegowe gminy, które spełnia potrzeby odwiedzających gminę. Brak jest oficjalnych danych gminy dotyczących liczby turystów odwiedzających gminę. Zdecydowaną większość osób odwiedzających gminę stanowią goście Biebrzańskiego Parku Narodowego. Z wywiadu przeprowadzonego z właścicielami obiektów noclegowych wynika, że rocznie gminę odwiedza łącznie ponad 11 tys. turystów. Liczba ta nie zawiera osób odwiedzających gminę bez noclegu, dlatego może ona być o wiele większa. Zdecydowanie najwięcej osób znajduje nocleg w „Dworze Dobarz” (www.dwordobarz.pl), bo aż 10 tys. osób.

9. Oświata i kultura

Szkoły są jednostkami publicznymi, ich cele i zadania określone są w ustawie o systemie oświaty. Zapewniają możliwość bezpłatnej nauki wszystkim uczniom zgodnie z ich indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami. Sprawują opiekę nad uczniami oraz

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

współdziałają z rodzicami. Realizują optymalne warunki rozwoju ucznia z zachowaniem zasad bezpieczeństwa oraz promocji i ochrony zdrowia. Ponadto umożliwiają uczniom podtrzymywanie tożsamości narodowej, językowej i religijnej.

Zgodnie z wykazem Kuratorium Oświaty w Białymstoku na terenie Gminy Trzcianne funkcjonują dwa przedszkola oraz dwie szkoły podstawowe zarządzane przez Społeczno-Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Eduktor” w Łomży, a także Zespół Szkół w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa i Gimnazjum zarządzane przez gminę Trzcianne.

Szkoły w gminie dotkliwie przeżywają skutki niżu demograficznego. Każdego roku w naukę rozpoczyna coraz mniejsza liczba uczniów. Przykładowo, w roku szkolnym 2014/2015 Gimnazjum liczyło 6 klas, natomiast w roku 2015/2016 liczba klas spadła do 5. Dodatkowo w związku ze zmianami dotyczącymi obowiązku szkolnego sześciolatków, możliwa jest sytuacja, że rodzice podejmą decyzję, że ich dzieci nie pójdą rok wcześniej do szkoły. Wystąpi wtedy sytuacja kiedy będzie zbyt mało dzieci aby stworzyć klasę dla pierwszoklasistów. Problem odbija się również na nauczycielach, którzy mogą tracić ponadprogramowe godziny nauczania.

Tabela 40 Placówki edukacyjne na terenie gminy Trzcianne w roku szkolnym 2015/2016

Nazwa Placówki	Adres	Liczba uczniów (stan na wrzesień 2015 roku)	Organ zarządzający
Przedszkole przy Szkole Podstawowej w Starych Bajkach	19-104 Trzcianne Stare Bajki 51	9	Społeczno-Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Eduktor” w Łomży
Przedszkole przy Szkole Podstawowej w Laskowcu	19-104 Trzcianne Laskowiec 46	10	Społeczno-Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Eduktor” w Łomży
Szkoła Podstawowa im. Św. Franciszka w Trzciannie	ul. 3 Maja 9 19-104 Trzcianne	191	Gmina Trzcianne

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

(wchodząca w skład Zespołu Szkół w Trzciannem)			
Oddział przedszkolny		50	
Gimnazjum im. Króla Aleksandra Jagiellończyka w Trzciannem (wchodzące w skład Zespołu Szkół w Trzciannem)	ul. 3 Maja 9 19-104 Trzcianne	121	Gmina Trzcianne
Szkoła Podstawowa w Laskowcu	19-104 Trzcianne Laskowiec 46	36	Społeczno-Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Eduktor” w Łomży
Szkoła Podstawowa w Starych Bajkach	19-104 Trzcianne Stare Bajki 51	30	Społeczno-Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Eduktor” w Łomży

Źródło: Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz Placówki Oświatowe w gminie Trzcianne

Na podstawie uchwały Rady Gminy nr V/12/11 Trzcianne z dnia 17 lutego 2011 roku podjęto decyzję o likwidacji Szkoły Podstawowej w Starych Bajkach, a także Szkoły Podstawowej w Brzezinach na podstawie uchwały Rady Gminy nr V/13/11 z dnia 17 lutego 2011 roku. Decyzją Rady, dzieci uczęszczające do szkół w Starych Bajkach oraz Brzezinach miały zostać przeniesione do Szkoły Podstawowej w Trzciannem. Jednak od września 2011 roku Szkoła Podstawowa w Starych Bajkach nadal funkcjonuje, jednak z inicjatywy „Eduktor” w Łomży. Stowarzyszenie „Eduktor” prowadzi także Szkołę Podstawową w Laskowcu (dawniej w Brzezinach).

Wskaźnik skolaryzacji jest jednym z podstawowych wskaźników stosowanych do badania poziomu edukacji. Stopa skolaryzacji to odsetek osób uczących się obliczany w stosunku do liczby ludności w określonym przedziale wiekowym. Przedział ten dla szkół podstawowych wynosi 7-13 lat, dla gimnazjów 13-16 lat.

Tabela 41 Wskaźnik skolaryzacji w Gminie Trzcianne

	Wskaźnik skolaryzacji
--	------------------------------

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Szkoły podstawowe	103,19 %	95,21 %	89,62 %	83,86%	82,59 %	78,13 %
gimnazja	88,66 %	87,88 %	88,46 %	87,74 %	86,06 %	84,42 %

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Wyniki sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych w Gminie Trzciannie są niższe od średniej całego województwa podlaskiego. Średnia liczba punktów procentowych uzyskanych przez uczniów podczas Sprawdzianu szóstoklasisty to 58% przy odchyleniu standardowym 20%, podczas gdy średnia wyliczona dla województwa wyniosła 67% przy odchyleniu 19%. W przypadku egzaminu gimnazjalnego część wyników uczniów jest bardzo zbliżona do średniej wyliczonej dla województwa podlaskiego. Wyjątek stanowi matematyka gdzie uczniowie z gminy Trzciannie uzyskali 38% (średnia dla województwa 50%), przedmioty przyrodnicze gdzie uczniowie z gminy Trzciannie uzyskali 44% (średnia dla województwa 51%) oraz język niemiecki na poziomie podstawowym gdzie uczniowie z gminy Trzciannie uzyskali 46% (średnia dla województwa 55%).

Tabela 42 Informacje o wynikach sprawdzianu i egzaminów uczniów w Gminie Trzciannie w 2015 r.

				Liczba uczniów z wynikiem			Liczba szkół z wynikiem		
	Liczebność	średnia	odchylenie standardowe	Nis.	Śred.	Wys.	Nis.	Śred.	Wys.
Sprawdzian VI klasa									
	43	58%	20%	17	22	4	1	2	0
Egzamin gimnazjalny									
Język polski	47	59%	16%	12	28	7	0	1	0
Historia i Wiedza o społeczeństwie	47	66%	13%	7	34	6	0	1	0
Matematyka	47	38%	19%	16	28	3	1	0	0
Przedmioty przyrodnicze	47	44%	14%	17	25	5	0	1	0
język angielski poziom podstawowy	21	67%	16%	1	18	2	0	1	0
Język angielski poziom rozszerzony	21	44%	23%	3	15	3	-	-	-
Język niemiecki poziom podstawowy	26	46%	12%	10	15	1	1	0	0

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Wyniki egzaminów końcowych uczniów z gminy Trzcianne są poniżej średniej wyliczonej dla województwa podlaskiego. Niskie wyniki mogą przełożyć się na brak możliwości dostania się do wymarzonej szkoły średniej, a nawet brak chęci kontynuowania edukacji.

Tabela 43 Porównanie średnich wyników egzaminu gimnazjalnego w 2015 roku dla województwa podlaskiego i Gminy Trzcianne

	język polski	Historia i WOS	Matematyka	Przedmioty o przyrodzie	j. angielski (poziom podstawowy)	j. angielski (poziom rozszerzony)	j. niemiecki (poziom podstawowy)
Województwo	62%	65%	50%	51%	68%	49%	55%
Gmina Trzcianne	59%	66%	38%	44%	67%	44%	46%

Źródło: Sprawozdania z egzaminu gimnazjalnego Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży z 2015 r.

Z uwagi na spadek liczby uczniów konieczne jest podjęcie działań łagodzących skutki niżu demograficznego, które zmniejszą koszty utrzymania szkół i pozwolą wygospodarować dodatkowe środki na zwiększenie jakości edukacji.

Kultura

Animatorami życia kulturalnego w gminie Trzcianne są: Gminny Ośrodek Kultury oraz Biblioteka Publiczna Gminy Trzcianne.

Działalność Gminnego Ośrodka Kultury ma na celu prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej potrzeby kulturowe mieszkańców Gminy Trzcianne oraz upowszechnianie i promocja kultury.

Do szczegółowego zakresu działania GOK należy:

- 1) Organizowanie spektakli, koncertów wystaw, odczytów, konkursów;
- 2) Organizowanie imprez artystycznych, rozrywkowych, turystycznych i sportowych;
- 3) Prowadzenie sprzedaży giełdowej, detalicznej i antykwarycznej dzieł sztuki i artykułów użytku kulturalnego;
- 4) Organizowanie imprez zleconych, okolicznościowych, rodzinnych i obrzędowych;
- 5) Prowadzenie działalności wydawniczych.

Według statutu do podstawowych zadań ośrodka należy:

- ✓ rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych społeczeństwa;
- ✓ edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę;
- ✓ tworzenie warunków dla amatorskiego ruchu artystycznego, oraz zainteresowanie wiedzą i sztuką;

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

- ✓ kultywowanie tradycji i tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła artystycznego i ludowego,
- ✓ gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury.

Przy Gminnym Ośrodku Kultury działają grupy zainteresowań oraz zespoły, tj.:

- ✓ Koło fotograficzne – członkowie koła uczestniczą w warsztatach fotograficznych prowadzonych w formie zajęć praktycznych,
- ✓ Zespół taneczny BISSIK – w skład grupy wchodzi tancerze w wieku 4-7 lat. Zespół pracuje nad choreografią do stylu hip-hop, house, locking, new style,
- ✓ Zespół taneczny BISS – w skład grupy wchodzi tancerze w wieku 8-12 lat. Grupa pracuje nad choreografią do układów tanecznych do muzyki nowoczesnej, np. hip-hop,
- ✓ Zespół taneczny TIME4DANCE – uczestnicy zespołu są w różnym wieku i rozwijają swoje umiejętności w zakresie tańca nowoczesnego (hip-hop, new style, dancehall, house, oldschool, crump). Poszczególne grupy co roku przygotowują się do występów na różnego rodzaju konkursach czy festiwalach, tj. Międzynarodowy Festiwal Tańca Nowoczesnego w Wasilkowie czy też Ogólnopolski Turniej Tańca Współczesnego im. Renaty Dudaryk-Randzio w Grajewie,
- ✓ Zespół Śpiewaczy TĘCZA – zespół tworzy 13 seniorów. W repertuarze zespołu znajdują się pieśni patriotyczne, ludowe, biesiadne, religijne i inne. Zespół występuje na festynach, dożynkach, targach i innych imprezach na terenie całego województwa. Ponadto zespół przygotowuje również krótkie scenki kabaretowe, teatralne, obrzędowe i tradycyjne jasełka, same również szyją stroje i kostiumy,
- ✓ Zajęcia gitarowe – uczestnicy zajęć biorą udział w cyklicznych zajęciach nauki gry na gitarze akompaniującej, solowej oraz elektrycznej. Celem lekcji jest nauka podstawowych umiejętności związanych z grą na gitarze oraz podstawową obsługą instrumentu. Zajęcia odbywają się w kilku grupach wiekowych i występują na apelach szkolnych, orześlądach i festiwalach,
- ✓ Zespół Śpiewaczy TRZCIANNIANKI – w skład zespołu wchodzi 15 osób, w większości seniorzy. Zespół działa od listopada 2015 r. W swoim repertuarze posiada utwory ludowe, biesiadne i patriotyczne. Przedstawiają też scenki obrzędowe.

W 2006 r. w GOK wykonano generalny remont w ramach projektu „Modernizacja i wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury w Trzciannem” dofinansowanego z Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

wiejskich 2004-2006”, działanie 2.3 „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”.

W poprzednim okresie programowania Unii Europejskiej Gminny Ośrodek Kultury w Trzciannem zrealizował łącznie 5 projektów uzyskując dofinansowanie w kwocie ponad 64 tysiące złotych. Pozyskano środki na trzykrotne zorganizowanie „Dni Trzciannego” oraz zrealizowano projekty pn. „Trzciańska książka kucharska – dawne i nowoczesne oblicze wsi” i „Gmina Trzcianne w obiektywie”.

Drugą instytucją kultury działającą na terenie Gminy Trzcianne jest Biblioteka Publiczna Gminy Trzcianne. Na terenie gminy funkcjonuje również Biblioteka szkolna w Zespole Szkół w Trzciannem.

Biblioteka Publiczna funkcjonuje na zasadach instytucji kultury, jest jednostką samodzielną, posiadającą własny statut i wpisaną do rejestru instytucji kultury w Urzędzie Gminy Trzcianne.

Celem działalności Biblioteki jest rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwojowi kultury.

Do szczegółowego zakresu działań Biblioteki zgodnie z jej statutem należy:

- 1) Gromadzenie, opracowanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych, z uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu.
- 2) Wytwarzanie materiałów informatycznych.
- 3) Udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu oraz prowadzenie wypożyczeni międzybibliotecznych, z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych.
- 4) Prowadzenie działalności informacyjnej, bibliograficznej, udostępnianie informacji własnych i zewnętrznych.
- 5) Popularyzacja książki, informacji, wiedzy i czytelnictwa.
- 6) Współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i towarzystwami w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa.

Biblioteka Publiczna Gminy Trzcianne ma średni w skali powiatu wskaźnik czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności gminy. W 2014 roku wskaźnik ten wyniósł dla Gminy Trzcianne 98 czytelników plasując ją na czwartym miejscu na siedem gmin w powiecie monieckim.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Tabela 44 Ilość wypożyczeń książek oraz ilość czytelników biblioteki na 1000 mieszkańców w 2014 r.

Gmina	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
Krypno	161	22,4
Mońki	155	19,2
Knyszyn	147	22,1
Trzcianne	98	13,6
Jasionówka	90	17,8
Jaświły	62	33,0
Goniądz	36	19,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny

Biblioteka ma swoją siedzibą w budynku Zespołu Szkół w Trzciannem na parterze. Szkoła posiada podjazd dla osób na wózkach inwalidzkich oraz łazienkę dostosowaną do możliwości przekazu wózka inwalidzkiego przez drzwi.

Problemem biblioteki jest niewielki lokal oraz niewielkie fundusze na rozwój oraz brak nowoczesnych technologii. Biblioteka nie posiada e-booków ani sprzętu specjalistycznego, który umożliwiłby ich odczyt. Biblioteka nie posiada także swojej strony internetowej lub zakładki na stronie gminy, co jest wyjątkiem na tle innych gmin w powiecie i województwie. Obecnie biblioteka nie prowadzi katalogu on-line ani innych e-usług. W Bibliotece zatrudniona jest jedna osoba. Z tego powodu musi ona realizować samodzielnie wszystkie zadania niezbędne do funkcjonowania Biblioteki.

Inwestycje jakie podjęła Biblioteka w ostatnich latach to zakup 4 dużych nowych regałów na książki, duży stół z kompletem 8 krzeseł oraz nowa wykładzina.

Biblioteka sukcesywnie poszerza swój księgozbiór dzięki dotacjom z Biblioteki Narodowej oraz funduszy Gminy.

Tabela 45 Ilość książek kupowanych rocznie przez Bibliotekę w latach 2010-2015

Rok	Ilość książek	Koszt zakupu (PLN)	Dotacja ze środków Biblioteki Narodowej
2010	207	3770,00	870,00
2011	383	5375,00	1668,00
2012	288	5511,00	2400,00

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

2013	444	5867,00	2300,00
2014	502	7000,00	2300,00
2015	346	8407,00	2600,00

Źródło: Biblioteka Publiczna w Trzciannem

Biblioteka składa wnioski na rozwój biblioteki oraz mieszkańców gminy. Dotychczas Biblioteka realizowała dwa projekty:

- ✓ „Mam w bibliotece” - warsztaty dziennikarskie dla młodzieży, które odbywały się w terminie od sierpnia do końca listopada 2013 roku. Koszt realizacji projektu został całkowicie sfinansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 6 000,00 zł.
- ✓ „Spotkania z pasjami” - projekt edukacyjny kierowany do osób starszych (seniorów, emerytów i rencistów). Projekt realizowany był w okresie od września do grudnia 2012 roku. Koszt realizacji projektu został sfinansowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki społecznej w wysokości 5 000,00 zł.

W kolejnych latach Biblioteka składała wnioski na zakup komputerów i tabletów, jednak wnioski zostały odrzucone ze względu nie spełnienia kryteriów formalnych i słabe warunki lokalowe.

Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi i organizacjami pożytku publicznego

Gmina Trzcianne zobligowana jest do uchwalenia *Programu Współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego* na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010r. Nr 234, poz. 1536 ze zm).

Celem Programu jest rozwój aktywności społecznej mieszkańców poprzez partnerską współpracę administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Natomiast celami szczegółowymi Programu są:

- ✓ Umacnianie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych,
- ✓ Zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w gminie,
- ✓ Aktywizacja społeczności lokalnej,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

- ✓ Poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokojenie potrzeb społecznych, otwarcie na innowacyjność, konkurencyjność poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych, które obecnie prowadzone są przez gminę.

Dnia 30 grudnia 2013 r. Rada Gminy Trzciannie uchwaliła Program Współpracy Gminy Trzciannie z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2014-2016.

Zgodnie z treścią Programu współpraca Gminy Trzciannie z organizacjami pozarządowymi może przybierać formy pozafinansowe i finansowe.

Od momentu obowiązywania bieżącego Programu Współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi (lata 2014-2016), Gmina nie nawiązała współpracy finansowej z organizacjami w żadnym z obszarów. Mimo to, Gmina współpracuje pozafinansowo z trzecim sektorem, szczególnie w dziedzinie kultury. Współpracę z organizacjami rozwija Gminny Ośrodek Kultury, który wspiera doradztwem i doświadczeniem a także zapleczem lokalowym m.in. stowarzyszenia i grupy nieformalne. Ośrodek systematycznie współpracuje ze stowarzyszeniami z Gminy Trzciannie, tj.: Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Zajkowskiej, Towarzystwo Miłośników Ziemi Trzciańskiej, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wodniczka, Stowarzyszenie Chojnowian czy Ochotniczą Strażą Pożarną. Przykładowo Gminny Ośrodek Kultury jako partner projektu współpracował ze Stowarzyszeniem Rozwoju Wsi „Wodniczka” i zespołem ludowym „Wodniczka” przy organizacji Festynu i Konkursu Potraw Regionalnych Nadbiebrzańskich we wsi Szorce.

Gmina Trzciannie jest członkiem Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania – Fundusz Biebrzański. Poza gminą Trzciannie członkami Stowarzyszenia są gminy: Dąbrowa Białostocka, Goniądz, Janów, Jaświły, Korycin, Lipsk, Mońki, Nowy Dwór, Suchowola i Sztabin. Stowarzyszenie działając na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i miejsko-wiejskich położonych na terenie gmin, z których pochodzą członkowie, uwzględnia ochronę oraz promocję środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych, rozwój turystyki oraz popularyzację i rozwój produkcji wyrobów regionalnych i przedsiębiorczości. Wspiera oddolne inicjatywy lokalne, działa na rzecz poprawy infrastruktury oraz na rzecz aktywnej integracji osób wykluczonych. Wspiera rozwój ekonomii społecznej, działania proedukacyjne i prospołeczne.

Zgodnie ze statutem celem Lokalnej Grupy Działania jest zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, objętych działaniem Stowarzyszenia, a w szczególności:

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

- 1) partnerstwo na rzecz ekorozwoju pomiędzy samorządami, lokalnymi liderami życia społecznego, organizacjami pozarządowymi i przedstawicielami biznesu;
- 2) zorganizowane wspólnoty lokalne podejmujące wspólne działania na rzecz swego środowiska społeczno-gospodarczego;
- 3) wysoka jakość życia społeczności lokalnych;
- 4) wysoka jakość środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym przyrodniczego i kulturowego dziedzictwa;
- 5) rozwój społeczno-gospodarczy zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju (ekorozwoju), oznaczający sieć lokalnych powiązań społeczno-gospodarczych, zapobiegającą zmniejszaniu lokalnych kapitałów;
- 6) podejmowanie innych społecznie i gospodarczo ważnych celów związanych z rozwojem gospodarczym, społecznym i kulturowym obszarów wiejskich.

Zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym na terenie Gminy Trzcianne funkcjonują niżej wymienione organizacje i stowarzyszenia:

- ✓ Towarzystwo „NAREW”,
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna w Trzciannem,
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna w Chojnowie,
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna w Laskowcu,
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna w Wyszowatych,
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna w Bajkach,
- ✓ Towarzystwo Miłośników Ziemi Trzciańskiej,
- ✓ Stowarzyszenie Chojnowian,
- ✓ Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Wodniczka”,
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna w Zajkach,
- ✓ Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Zajkowskiej.

IV. ANALIZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJOWYCH (SWOT) GMINY

Analiza SWOT jest klasycznym narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej i będącym zestawieniem mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu oraz określeniem jego szans i zagrożeń rozwojowych. Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza: S – strenghts (mocne strony), W – weeknesses (słabości), O – Opportunities (możliwości, szanse), T – threats (zagrożenia). Przyjęta metoda pozwala na zebranie i uszeregowanie informacji o potencjale rozwojowym gminy oraz dostrzeganych barierach, a także zwraca się uwagę na pojawiające się zewnętrzne szanse i zagrożenia. Prezentowana poniżej procedura SWOT jest syntezą przedstawionych danych w części II niniejszego Planu Rozwoju Gminy.

Tak uporządkowany opis sytuacji stanowi podstawę sformułowania celów i priorytetów rozwoju, które z kolei powinny być zinstrumentalizowane w postaci wiązki celów strategicznych.

Analiza SWOT obejmuje analizę:

- **Mocnych stron**, tj. uwarunkowań wewnętrznych (endogenicznych), czyli elementów rzeczywistości gminy Trzcianne mających pozytywny charakter z punktu widzenia jej przyszłego rozwoju.
- **Słabych stron**, tj. uwarunkowań wewnętrznych o negatywnym charakterze.
- **Szans**, tj. uwarunkowań zewnętrznych (egzogenicznych) o charakterze pozytywnym; jako szanse uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem gminy Trzcianne lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze.
- **Zagrożeń**, tj. uwarunkowań zewnętrznych mających negatywny wpływ na dalszy rozwój gminy Trzcianne.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE			
<ul style="list-style-type: none">✓ Bezpośrednie sąsiedztwo z Biebrzańskim Parkiem Narodowym✓ Czyste środowisko naturalne (brak uciążliwych zakładów przemysłowych)✓ Atrakcyjne warunki krajobrazowo-przyrodnicze sprzyjające rozwojowi różnych form turystyki, rekreacji, wypoczynku i związanej z nimi działalności gospodarczej (hotele, gastronomia)✓ Możliwość zagospodarowania zasobów naturalnych i przestrzeni na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, usługowo-produkcyjne✓ Dobra jakość gleb w gminie✓ Duża lesistość gminy	<ul style="list-style-type: none">✓ Krótszy okres wegetacyjny w porównaniu do innych regionów Polski✓ Położenie gminy na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego skutkujące ograniczeniami wynikającymi z ochrony ścisłej obszaru Parku	<ul style="list-style-type: none">➤ Rozwój produkcji rolniczej metodami ekologicznymi i zintegrowanymi➤ Rozbudowa systemów oczyszczania ścieków➤ Ochrona zanikających w Europie terenów bagienny-torfowych, cennych gatunków zbiorowisk leśnych, roślinnych, gatunków zwierząt	<ul style="list-style-type: none">➤ Zagrożenie degradacją obszarów cennych przyrodniczo;➤ Zanieczyszczenie wód powierzchniowych ściekami bytowo - gospodarczymi➤ Degradacja środowiska w wyniku intensyfikacji działalności gospodarczej i rolniczej, w tym stosowania nawozów sztucznych➤ Natężenie ruchu i transportu kołowego na terenie gminy.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Przyjęte uchwały dot. gospodarowania odpadami ✓ Brak zakładów przemysłowych zagrażających środowisku naturalnemu 			
ROLNICTWO			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Korzystne warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa ✓ Środowisko naturalne sprzyjające rozwojowi rolnictwa ekologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niezorganizowana produkcja i przywiązanie do tradycyjnych metod produkcji rolnej ✓ Rozdrobnienie rolnictwa i mała liczba gospodarstw specjalistycznych ✓ Brak lokalnego rynku zbytu produktów rolniczych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dostęp do funduszy pomocowych ➤ Zapotrzebowanie na zdrową żywność ➤ Programy rozwoju terenów wiejskich województwa podlaskiego ➤ Podnoszenie świadomości społecznej i edukacja rolników w zakresie reformy sektora rolnego ➤ Rozwój przetwórstwa produktów rolno-spożywczych ➤ Dostosowanie kierunków produkcji do potrzeb rynków zbytu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niski stopień integracji rolników ➤ Przywiązanie do tradycyjnych form gospodarowania na wsi ➤ Pogarszająca się sytuacja ekonomiczna w rolnictwie – ubożenie wsi ➤ Niestabilna polityka państwa wobec rolnictwa ➤ Spowolnienie procesu restrukturyzacji rolnictwa ➤ Odchodzenie młodych ludzi od rolnictwa

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwój usług związanych z obsługą rolnictwa ➤ Wyspecjalizowanie się gospodarstw rolnych w ekologicznej produkcji żywności 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wyludnianie się obszarów wiejskich
POZAROLNICZA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Istnienie dobrych warunków dla rozwoju przemysłu i rzemiosła ✓ Predyspozycje do rozwoju działalności agroturystycznej, turystycznej i rekreacyjnej ✓ Możliwość zagospodarowania zasobów naturalnych i przestrzeni na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, usługowo-produkcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Brak dużego kapitału prywatnego, wewnętrznego i zewnętrznego ✓ Brak dużych zakładów gospodarczych ✓ Mała liczba podmiotów gospodarczych (słaby rozwój przedsiębiorczości) ✓ Niski potencjał rozwojowy mikroprzedsiębiorstw, stanowiących większość w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Generowanie i wspieranie rozwoju lokalnego sektora MSP ➤ Dalsza rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej ➤ Przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej gminy ➤ Dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji rozwojowych dla podmiotów gospodarczych i jednostek samorządu terytorialnego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Malejący rynek zbytu ➤ Lokalizacja inicjatyw gospodarczych poza gminą ➤ Zmniejszenie aktywności gospodarczej mieszkańców gminy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

EDUKACJA			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Szkoła Podstawowa im. św. Franciszka w Trzciannem. ✓ Gimnazjum im. Aleksandra Jagiellończyka w Trzciannem 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wysokie koszty utrzymania sieci szkolnictwa ✓ Prognozy zmniejszania się liczby uczniów w najbliższych latach ✓ Słabo rozwinięty rynek pracy dla absolwentów szkół średnich i uczelni wyższych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obniżenie kosztów funkcjonowania placówek oświatowych ➤ Podnoszenie standardu i poziomu kształcenia ➤ Rozwój pozaszkolnych form edukacji i kształcenia zawodowego ➤ Pozyskanie środków pozabudżetowych na rozwój usług edukacyjnych w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost bezrobocia wśród nauczycieli ➤ Wprowadzanie rozwiązań doraźnych nie rozwiązujących problemu ➤ Ucieczka najlepszej młodzieży do szkół w większych ośrodkach ➤ Zamykanie placówek szkolnych i przedszkolnych spowodowane niżem demograficznym ➤ Niekorzystne prognozy demograficzne na przyszłe lata.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

KULTURA, SPORT I REKREACJA			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Gminny Ośrodek Kultury ✓ Biblioteka Publiczna Gminy Trzciannie ✓ Istnienie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych ✓ Duża popularność kół zainteresowań wśród dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mały personel (jedna osoba) Biblioteki Publicznej Gminy Trzciannie ✓ Małe wykorzystanie środków z funduszy UE na rozwój działalności Biblioteki Gminnej. ✓ Niewielkie fundusze na rozwój Bibliotek oraz brak nowoczesnych technologii, np. e-booków lub katalogów on-line 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wykorzystanie działalności kulturalnej do promocji gminy ➤ Wykorzystanie istniejących organizacji społecznych jako organizatorów życia kulturalnego i sportowego ➤ Pozyskanie środków pozabudżetowych na rozwój działalności kulturalnej i sportowej ➤ Rozwijanie życia kulturalnego społeczności 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pogłębianie się patologii społecznych, zwłaszcza wśród młodzieży ➤ Zanik aktywności kulturalnej związanej z folklorem i tradycjami gminy ➤ Degradacja dziedzictwa kulturowego gminy
OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Gminny Ośrodek Zdrowia w Trzciannie ✓ Istnienie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzciannie ✓ Przyjęta „Gminna Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Trzciannie na lata 2010-2017” 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niedostateczne środki finansowe na rozwój opieki zdrowotnej ✓ Brak dostępu do lekarzy specjalistów na terenie gminy. ✓ Stale rosnąca liczba osób korzystających z pomocy społecznej ✓ Wzrost liczby osób starszych korzystających z pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podniesienie standardu i rozszerzenie zakresu usług podstawowej opieki zdrowotnej ➤ Zapobieganie patologiom społecznym i ubożeniu ludności 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obniżenie standardu usług medycznych ➤ Poszerzanie się sfery ubóstwa ➤ Pogłębianie się patologii społecznych ➤ Wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa 		
--	--	--	--

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wyposażenie w podstawową infrastrukturę komunalną, ✓ Projekt budowy punktu selektywnej zbiórki odpadów, ✓ Istnienie projektów związanych z odnawialnymi źródłami energii, ✓ Istnienie projektów przebudowy i modernizacji dróg gminnych ✓ Istnienie projektu rozbudowy stacji uzdatniania wody 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stan dróg wymagający modernizacji bądź przebudowy ✓ Stan sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wymagający modernizacji 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii ➤ Zagraniczne środki pomocowe na inwestycje w dziedzinie infrastruktury ➤ Dalsza rozbudowa i modernizacja sieci wodno - kanalizacyjnej ➤ Modernizacja dróg powiatowych i gminnych ➤ Budowa instalacji solarnych, fotowoltaicznych na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zanieczyszczenie ujęć wodnych ➤ Zwiększona emisja ścieków ➤ własnych gminy, związany z powiększeniem zakresu zadań przy braku pełnego pokrycia ich kosztów
--	---	--	--

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dobry stan mienia komunalnego ✓ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Restrykcje nakładane przez Biebrzański Park Narodowy ✓ Ograniczona liczba terenów pod działalność gospodarczą i usługową 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą i usługową 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niekorzystne dla środowiska naturalnego użytkowanie gruntów ➤ Wykorzystanie gruntów niezgodne z ich przeznaczeniem
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Istnienie jednostek OSP pełniących funkcje ratownicze ✓ Wciąż małe natężenie ruchu samochodowego 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wzrastające zagrożenie patologiami, wynikające z ubożenia ludności i bezrobocia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Edukowanie dzieci i młodzieży szkolnej z zakresu bezpieczeństwa i potencjalnych zagrożeń przez funkcjonariuszy Policji i Straży Pożarnej. ➤ Zapobieganie patologiom społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zwiększenie się natężenia ruchu samochodowego.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

ZARZĄDZANIE GMINĄ			
<ul style="list-style-type: none">✓ Silna identyfikacja władz gminy z lokalnymi problemami✓ Dotychczasowe działania zmierzające do usprawnienia procesu zarządzania gminą✓ Konsekwentna realizacja przez władze gminy polityki proinwestycyjnej	<ul style="list-style-type: none">✓ Niewystarczający fundusze na rozwój zasobów ludzkich w gminie.	<ul style="list-style-type: none">➤ Wprowadzenie metod i narzędzi zarządzania strategicznego➤ Promocja gminy (m.in. poprzez organizowanie cyklicznych corocznych imprez promujących gminę)	<ul style="list-style-type: none">➤ Większy nacisk kładziony na pozyskiwanie środków z UE na infrastrukturę a nie na zasoby ludzkie

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

V. ANALIZA KLUCZOWYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Aby Gmina Trzcianne mogła rozwijać się społecznie i gospodarczo, niezbędne jest zahamowanie występujących w gminie negatywnych tendencji. Niekorzystne zjawiska społeczno-gospodarcze prowadzą do degradacji środowiska naturalnego oraz nadmiernego wyludnienia się terenu gminy oraz dysproporcji w strukturze wieku i płci.

Bariery prawne dla rozwoju gospodarczego gminy

Ponad połowę obszaru gminy zajmuje Biebrzański Park Narodowy (16 539 ha). Bez wątpienia, obecność Parku Narodowego na terenie gminy stwarza ogromną szansę na rozwój turystyki. Niemniej jednak regulacje prawne dotyczące ochrony, w tym ochrony ścisłej terenów Parku stwarzają bariery rozwoju gminy. Problemów jest wiele. Jednym z problemów są zalewane łąki i pola przez okoliczne rzeki, które wymagają udroźnienia. Ograniczenia prawne uniemożliwiają wejście z ciężkim sprzętem na teren Parku. Mimo wielu prób, nie udało się skutecznie rozwiązać tego problemu.

Innym problemem jest dzika zwierzyna żyjąca w Biebrzańskim Parku Narodowym. Zwierzęta, takie jak dziki, łosie czy ptaki zagłębiają się poza teren Parku w poszukiwaniu pożywienia. Zwierzęta niszczą część upraw. Rolnicy jak i władze Parku nie radzą sobie z tym problemem. Odszkodowania wypłacane przez Park często nie rekompensują strat poniesionych przez rolników.

Niekorzystne tendencje demograficzne

Problemy demograficzne, takie jak spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa, presja migracyjna, dysproporcje w rozmieszczeniu siły roboczej, wskazywane są jako kluczowe wyzwania polityki społeczno-gospodarczej nie tylko na poziomie europejskim, krajowym, ale także regionalnym. W odniesieniu do gminy Trzcianne niewątpliwie jednym z głównych problemów jest ujemne saldo migracji oraz prognozowany dalszy spadek liczby ludności. W świetle powyższych zagrożeń nieuniknione jest podjęcie działań mających na celu neutralizowanie efektów zmian demograficznych, w tym podtrzymanie aktywności zawodowej i społecznej, w szczególności osób starszych, rozwój usług

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

opiekuńczych i opieki długookresowej nad osobami zależnymi, rozwój infrastruktury związanej z czasem wolnym z uwzględnieniem potrzeb osób starszych. Istotnym obszarem działania będzie tworzenie warunków sprzyjających godzeniu ról rodzinnych i zawodowych, w tym poprzez rozwój systemu opieki nad dziećmi. Należy poprawić dostępność oraz jakość edukacji przedszkolnej. Przy stale zmniejszającej się liczbie osób w wieku edukacji szkolnej sektor edukacji formalnej będzie musiał się dostosować do zapewnienia usług i poprawy jakości kształcenia ustawicznego. Metodą łagodzenia skutków niżu demograficznego jest także zwiększanie uczestnictwa w rynku pracy, tworzenie elastycznych warunków pracy, w tym zatrudnienia w niepełnym wymiarze godzin bądź telepracy oraz pomoc pracownikom, zwłaszcza starszym, w nabyciu i podtrzymaniu umiejętności i kwalifikacji niezbędnych do pracy.

Główne kierunki interwencji:

- ✓ Wspieranie rodzin w opiece nad dzieckiem i osobami zależnymi ,
- ✓ Rozwój nowoczesnych, dobrze adresowanych usług społecznych,
- ✓ Tworzenie warunków do wzrostu ilości miejsc pracy na terenie gminy, szczególnie w rozwoju turystyki ,
- ✓ Wsparcie aktywności zawodowej i społecznej osób starszych, umożliwiające lepsze wykorzystanie ich potencjału,
- ✓ Sprzyjanie podnoszenia poziomu wykształcenia ludności, rozwojowi kultury, sportu, ochrony zdrowia i opieki społecznej,
- ✓ Dążenie do stworzenia warunków do podniesienia standardu zamieszkiwania tj. wzrostu jakości budowlanych mieszkań, ich wyposażenia oraz remontu mieszkań zaniedbanych.

Niewystarczająca dostępność do infrastruktury technicznej

Jakość oraz stopień wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej przesądzą o atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz warunkach życia mieszkańców. O peryferyjności obszaru, bardziej decyduje jego dostępność i spójność komunikacyjna oraz uzbrojenie w media niż położenie geograficzne. Szczególnie zacofanie w zakresie wyposażenia w podstawową dla funkcjonowania ludności i firm infrastrukturę wodociągowo – kanalizacyjną powoduje marginalizację obszaru gminy.

Zagadnienia strategiczne:

- ✓ Rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

- ✓ Racjonalna gospodarka odpadami, zwłaszcza minimalizowanie ich wytwarzania, zbiórka selektywna oraz bezpieczne składowanie odpadów,
- ✓ Dalsza rozbudowa i modernizacja sieci dróg,
- ✓ Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Niewystarczający poziom gospodarki lokalnej i aktywności gospodarczej

O aktywności gospodarczej na terenie gminy decyduje panująca kultura przedsiębiorczości, oraz stopień skłonności do podejmowania działalności gospodarczej. W strukturze gospodarki lokalnej Gminy Trzcianne dominuje rolnictwo, a brak jest sektorów o wysokiej wartości dodanej, podwyższających konkurencyjność gminy. Również kluczowy ze względu na tworzenie nowych miejsc pracy - sektor małych i średnich przedsiębiorstw boryka się z problemami strukturalnymi.

Zagadnienia strategiczne:

- ✓ Wsparcie rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw,
- ✓ Promocja przedsiębiorczości,
- ✓ Dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania działalności gospodarczej.

Niski poziom infrastruktury społecznej

Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy wskazuje, że gmina stoi przed problemem znacznych braków w infrastrukturze społecznej.

Na pierwszy plan wychodzi przede wszystkim niski poziom ochrony zdrowia. W gminie za ochronę zdrowia odpowiada Gminny Ośrodek Zdrowia podległy samorządowi terytorialnemu. Problemem gminy w kontekście ochrony zdrowia jest niewydolność podstawowej opieki zdrowotnej. Przykładem jest coraz mniejsza liczba pacjentów korzystających z opieki w gminie. Z wywiadu z przedstawicielami gminy wynika, że nie ma na to wpływ bardzo dobry stan zdrowia mieszkańców gminy, a ograniczona możliwość dostępu do podstawowej opieki zdrowia. Przykładem jest spadająca w ciągu ostatnich lat liczba porad lekarskich udzielonych pacjentom.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Promocja zdrowia powinna znajdować się wśród priorytetów działalności Gminy Trzcianne, w tym także w zakresie finansowania. Należy prowadzić profilaktykę zdrowotną ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki stomatologicznej, osteoporozy, otyłości, wad postawy, słuchu, badań mammograficznych i innych. Głównym celem profilaktyki powinna być poprawa stanu zdrowia i zmniejszenie liczby osób w wieku średnim, otrzymujących orzeczenia o niepełnosprawności oraz podniesienie świadomości zdrowotnej, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

Kolejnym problemem jest niski poziom edukacji. O niezadawalającym poziomie świadczą mogą niskie wyniki na sprawdzianie szóstoklasisty oraz egzaminie gimnazjalnym. Wyniki z tych egzaminów są niższe od średnich wyników wyliczonych dla województwa podlaskiego. Niewątpliwym utrudnieniem w tym zakresie są ciągłe zmiany prawne w systemie oświaty, a także negatywne prognozy demograficzne dla gminy. Co roku uczniów jest coraz mniej. Powoduje to konieczność likwidacji kolejnych placówek edukacyjnych.

Przy stale zmniejszającej się liczbie osób w wieku edukacji szkolnej sektor edukacji formalnej będzie musiał się dostosować do zapewnienia usług i poprawy jakości kształcenia ustawicznego.

Z uwagi na spadek liczby uczniów konieczne jest podjęcie działań łagodzących skutki niżu demograficznego, które zmniejszą koszty utrzymania szkół i pozwolą wygospodarować dodatkowe środki na zwiększenie jakości edukacji.

Problem bezrobocia i ukrytego bezrobocia na wsi

Liczba osób bezrobotnych w gminie rośnie. W porównaniu z do roku 2012 liczba bezrobotnych wzrosła w 2015 roku o 25,8%. Niepokojącym trendem w gminie jest fakt, że co roku najwięcej osób bezrobotnych mieści się w grupie wiekowej 18-24 lata. W drugiej kolejności znajduje się grupa wiekowa 25-34 lata. Można wyciągnąć z tego wniosek, że młode osoby, które znalazły się w kręgu osób bezrobotnych, przez wiele lat nie mogą się z niego wyrwać. Pozostawianie przez długi czas w takiej sytuacji wpływa negatywnie na taką osobę, gdyż przyzwyczajają się ona do swojej sytuacji oraz przestaje ona wierzyć w jej zmianę.

Bardzo niekorzystna jest też struktura wieku rolników. Ponad połowa wśród wszystkich pracujących w gospodarstwach rolnych ma 45 lat i więcej. Jest więc albo w wieku produkcyjnym niemobilnym, gdy występuje już niechęć do zmiany miejsca pracy lub przekwalifikowania się, albo w

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

wieku poprodukcyjnym, czyli ma 65 i więcej lat. Powoduje to, że na wsi występuje ukryte bezrobocie, a osoby nim dotknięte nie mają motywacji do zmiany takiej sytuacji.

Zagadnienia strategiczne:

- ✓ Aktywizacja i rozwój samorządu wiejskiego,
- ✓ Różnicowanie działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.
- ✓ Rozwijanie rolnictwa ekologicznego na terenach posiadających najkorzystniejsze warunki do produkcji zdrowej żywności,
- ✓ Tworzenie warunków do wzrostu ilości miejsc pracy na terenie gminy, szczególnie w rozwoju turystyki,
- ✓ Przyciąganie inwestorów zewnętrznych,
- ✓ Poprawa dostępności komunikacyjnej.

VI. OKREŚLENIE MISJI, WIZJI ORAZ CELÓW STRATEGICZNYCH GMINY

Wizja

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć mieszkańcy – uczestnicy procesu planowania w przyszłości. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmujemy działania strategiczne. Wizja definiowana jest jako pozytywne wyobrażenie przyszłości organizacji lub osoby, wyprowadzone na podstawie uznanych wartości i idei, z którego wywodzą się cele i plany działania. Wizja Gminy Trzcianne jest następująca:

„Gmina Trzcianne jest atrakcyjnym miejscem do życia oraz ważnym punktem na turystycznej mapie regionu i kraju. Mieszkańcy gminy widzą perspektywy na własny rozwój społeczno-zawodowy i wiążą swoją przyszłość z gminą. Gmina wykorzystuje swoje położenie względem Biebrzańskiego Parku Narodowego do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze gminy, a także dobre warunki przyrodnicze do rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego.”

Misja

Określając misję gminy należy określić ideę i ogólny kierunek jej rozwoju. Istotne jest wskazanie tych dziedzin wiodących w gospodarce gminy, stanowiących jej bazę ekonomiczną i podstawę egzystencji. Misja gminy to uzasadnienie sensu jej istnienia. Gmina Trzcianne ma następującą misję:

„Misją Gminy Trzcianne jest zapewnienie jej mieszkańcom bezpieczeństwa oraz dogodnych warunków do rozwoju i osiągania dobrobytu poprzez promocję przedsiębiorczości i ekoturystyki w poszanowaniu unikalnych walorów przyrody Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz dostarcza wysokiej jakości produktów spożywczych powstałych z rolnictwa i rolnictwa ekologicznego.”

Cele strategiczne

1. Zahamowanie negatywnego trendu wyludniania się gminy.
2. Poprawa poziomu życia mieszkańców poprzez rozwój przedsiębiorczości, w tym gospodarstw rolnych.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

3. Zdynamiczowanie współpracy z Biebrzańskim Parkiem Narodowym w celu zmniejszania barier dla rozwoju gminy.
4. Rozwój kapitału społecznego gminy poprzez wzrost dostępności do infrastruktury społecznej.
5. Wzbudzenie zainteresowania gminą nowych inwestorów.

VII. PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE O ZNACZENIU STRATEGICZNYM DLA ROZWOJU GMINY

Pojęcie rozwoju lokalnego jest kategorią złożoną, co wynika bezpośrednio z mnogości czynników go kształtujących. W związku z tym nie jest ono jednoznacznie definiowane. Jedną z definicji występujących w literaturze określa rozwój lokalny jako „proces pozytywnych zmian ilościowych i jakościowych zachodzących w danym układzie z uwzględnieniem właściwych mu potrzeb, preferencji i hierarchii wartości” (L. Wojtasiewicz, 1997). Z kolei R. Brol traktuje rozwój lokalny jako zharmonizowane i systematyczne działanie społeczności lokalnej, władzy lokalnej oraz pozostałych podmiotów funkcjonujących w gminie zmierzające do kreowania nowych i poprawy istniejących walorów użytkowych gminy, tworzenia korzystnych warunków dla lokalnej gospodarki oraz zapewnienia ładu przestrzennego i ekologicznego (Brol, 1998).

Innymi słowy, przez rozwój lokalny rozumieć można kompleks ilościowych i jakościowych przeobrażeń, dotyczących danego terytorium, a odnoszących się do poziomu życia mieszkańców i funkcjonowania podmiotów gospodarczych (Sobczyk). Stąd tak rozumiany rozwój i związane z nim procesy określa się jako proces kształtowania zmian w kierunku jak najbardziej pożądanym, akceptowanym społecznie i ekonomicznie, zgodnie z wymogami racjonalnego gospodarowania przestrzenią, ochrony środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, w sposób kontrolowany, świadomy i celowy. Podstawową rolę w kształtowaniu tak rozumianego pojęcia powinien spełniać samorząd gminny (władze i administracja samorządowa) (Ziółkowski, Goleń 2006). Stymulując lokalny rozwój gospodarczy władze samorządowe dysponują szeroką paletą narzędzi, za pomocą których mogą osiągnąć wyznaczone cele. Zastosowanie odpowiedniego zestawu instrumentów zależy od szybkości ich działania, zakresu spodziewanych efektów, łatwości w stosowaniu. Z tego względu charakter narzędzi może być bardzo różnorodny.

Wspieranie lokalnego rozwoju gospodarczego wiąże się z podejściem szeregu działań w środowisku gminnym. Wiele korzyści władzom lokalnym w tym procesie może zapewnić umiejętność planowania strategicznego. Proces zrównoważonego i harmonijnego rozwoju gminy wymaga od władz i podmiotów lokalnych umiejętności rozpoznawania zagrożeń, zapobiegania nim, eliminacji dysproporcji w życiu społecznym i gospodarczym oraz tworzenia zaspokojenia stale rosnących potrzeb.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Możliwe jest to, gdy zarządzanie gminą wynika ze sformułowanego planu strategicznego, w którym określone są cele, programy i zadania.

Analiza społeczno-gospodarcza Gminy Trzcianne pozwala sformułować zadania społeczno-gospodarcze, których realizacja przyczyni się do poprawy warunków życia społeczności lokalnej. W latach 2016-2023, w Gminie Trzcianne, planowana jest realizacja poniższych projektów inwestycyjnych:

- ✓ Przebudowa stacji uzdatniania wody w Trzciannem polegająca na budowie studni głębinowej i zbiornika;
- ✓ Budowa sieci wodociągowej w zabudowie kolonijnej wsi: Zucielec, Chojnowo, Zubole, Mrocзки i Krynica, Nowa Wieś, Szorce, Wyszowate;
- ✓ Rozbudowa z przebudową Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Trzciannem;
- ✓ Przebudowa drogi gminnej we wsi Szorce;
- ✓ Przebudowa drogi gminnej Trzcianne- Wyszowate;
- ✓ Przebudowa ul. Kościelnej w Trzciannem;
- ✓ Powiększenie stanu mienia komunalnego Gminy poprzez zakup działki o numerze geodezyjnym 52 w Trzciannem;
- ✓ Zakup ładowarko- koparki;
- ✓ Budowa garażu na potrzeby Gminy;
- ✓ Budowa Gminnego Przedszkola w Trzciannem;
- ✓ Przebudowa budynku usługowego na Środowiskowy Dom Pomocy,
- ✓ Budowa dróg Wilamówka, Laskowiec – Giełczyn, Wyszowate - przez wieś;
- ✓ Zakup autokaru szkolnego;
- ✓ Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów;
- ✓ Budowa urządzeń infrastruktury technicznej paneli fotowoltaicznych na potrzeby elektrowni fotowoltaicznej;
- ✓ Wykorzystanie energii odnawialnej pozyskanej z instalacji solarnej 200 szt. – instalacji,
- ✓ Prace scaleniowe w obrębie wsi Brzeziny,
- ✓ Przebudowa drogi Pisanki – Niewiarowo,
- ✓ Przebudowa drogi Zucielec – Pisanki,
- ✓ Przebudowa ulicy Spółdzielczej w Trzciannem,
- ✓ Przebudowa ulicy Słowackiego w Trzciannem,
- ✓ Przebudowa drogi w miejscowości Giełczyn.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

W odpowiedzi na sformułowane zadania rozwojowe, cele strategiczne, misję i wizję został opracowany plan finansowy i inwestycyjny, uwzględniający projekty o znaczeniu strategicznym dla rozwoju Gminy Trzcianne.

Plan finansowy i inwestycyjny to narzędzie skutecznego zarządzania finansami gminy, umożliwiające zaplanowanie zadań inwestycyjnych w oparciu o solidne dane finansowe oraz z pełnym przekonaniem, co do ich faktycznej wartości dla gminy. Pozwala on na realistyczną ocenę możliwości finansowych gminy i pomaga w wyborze priorytetowych inwestycji. Prowadzi do efektywnej i oszczędnej realizacji konkretnego pakietu inwestycji.

Podjęcie działań planistycznych umożliwia terminową realizację procesu przygotowania inwestycji, rozpoczęcie często długotrwałych działań związanych z uregulowaniem kwestii terenowo – prawnych, uzyskaniem pozwolenia na budowę, a w kolejnym etapie wybór wykonawcy danego zadania inwestycyjnego. Plan finansowy i inwestycyjny pozwala na zaplanowanie scenariusza struktury finansowania inwestycji i podjęcie działań z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym, w tym także działań polegających na pozyskiwaniu środków ze źródeł pozabudżetowych, na przykład dotacji z Funduszy Strukturalnych.

Rozwój gminy Trzcianne uwarunkowany jest realizacją odpowiednich inwestycji, które przyczynią się do osiągnięcia zamierzonych celów strategicznych. Główne obszary inwestowania Gminy to będący zadaniem własnym Gminy rozwój infrastruktury technicznej, której stan i dostępność decyduje o warunkach życia ludności oraz warunkach prowadzenia działalności gospodarczej.

Istotne znaczenie posiadają projekty dotyczące przebudowy dróg gminnych, powiatowych czy pojedynczych ulic. Drogi te mają bardzo duże znaczenie lokalne, stanowią uzupełniającą sieć dróg służącą miejscowym potrzebom. Inwestycje w te rodzaje dróg przyczynią się do zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej, poprawa ich stanu będzie niewątpliwie dodatkowym atutem gminy Trzcianne. Głównym uzasadnieniem dla budowy, przebudowy lub rozbudowy drogi lub innych obiektów drogowych są zazwyczaj korzyści ekonomiczne i społeczne odnoszone przez mieszkańców i użytkowników drogi. Do pozytywnych efektów takich inwestycji można zaliczyć skrócenie czasu przejazdu, a także podniesie jego jakości oraz bezpieczeństwa. Dodatkowo zmniejszą się koszty ruchu oraz koszty utrzymania drogi.

Dla rozwoju lokalnego bardzo istotne znaczenie ma stan urządzeń sieciowych w gminie, w tym sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Poprawa warunków życia mieszkańców gminy oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej, rozwój działalności turystycznej i gospodarczej to tylko nieliczne korzyści

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

związane z poprawą systemu zaopatrzenia w wodę. Zapewnienie ciągłości dostaw wody o wysokich parametrach fizyko - chemicznych i walorach konsumpcyjnych stanowi podstawowy warunek rozwoju gospodarki, osadnictwa i turystyki w gminie. Pobudzenie aktywności inwestycyjnej i społecznej powinno pozytywnie wpłynąć na decyzje o podejmowaniu działalności na tym obszarze przez potencjalnych inwestorów. Z siecią wodociągową związana jest inwestycja rozbudowy stacji uzdatniania wody. Uzdatnianie wody oparte jest o procesy jednostkowe i polega na usunięciu z wody agresywnego dwutlenku węgla, związków żelaza oraz manganu. Związki te usuwane są z wody w wyniku procesów napowietrzania i filtracji pośpiesznej. Rozbudowa Stacji Uzdatniania wody pozwoli z lepszym skutkiem doprowadzić zanieczyszczoną wodę do stanu czystości wymaganego dla danego zastosowania oraz zwiększyć zapas wody uzdatnionej do spożycia.

Oprócz inwestycji typowo związanych z infrastrukturą techniczną jak drogi, czy sieć wodno-kanalizacyjna, w planie inwestycyjnym Gminy Trzcianne znajdują się także projekty dotyczące zakupu działki, koparko-ładowarki czy autokaru szkolnego. Szczególne znaczenie ma zakup autokaru szkolnego, ponieważ w sposób bezpośredni wpływa to na bezpieczeństwo dzieci dojeżdżających do szkoły.

Instalacje solarne do ogrzewania wody użytkowej oraz fotowoltaiczne do wytwarzania energii elektrycznej są przykładem inwestycji opierających się o działania proekologiczne. Wytwarzanie energii czy podgrzewanie wody użytkowej następuje przy wykorzystaniu energii słonecznej.

Gmina Trzcianne zaplanowała także projekty związane z infrastrukturą społeczną, jak budowa gminnego przedszkola oraz Środowiskowego Domu Pomocy. Inwestycje związane z infrastrukturą społeczną są ściśle związane z jakością życia społeczeństwa.

Rozbudowa wraz z przebudową Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Trzciannem poprawi stan sieci kanalizacyjnej w gminie. Dzięki realizacji powyższej inwestycji, w sposób zdecydowany ograniczy się wielkość zanieczyszczeń trafiających do gleby i zlikwiduje problem zanieczyszczenia wód powierzchniowych.

Realizacja zadań inwestycyjnych planowana jest w oparciu o środki Gminy Trzcianne oraz źródła zewnętrzne, głównie środki Unii Europejskiej dostępne w ramach funduszy strukturalnych i środki budżetu państwa. Poziom współfinansowania zadań z poszczególnych źródeł będzie zróżnicowany i zależny od zasad określonych w poszczególnych programach pomocowych.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Wszystkie zaplanowane projekty inwestycyjne powiązane są z wizją, misją oraz celami strategicznymi gminy Trzcianne. Przyporządkowania poszczególnych celów z odpowiednimi projektami dokonano w matrycach projektów w części IX niniejszego Planu Rozwoju Lokalnego.

VIII. PLAN FINANSOWY GMINY NA LATA 2016-2023

Plan finansowy zadań planowanych do realizacji w gminie Trzcianne w latach 2016 – 2023 przedstawia tabela nr 46. Koszty poszczególnych projektów są kosztami szacunkowymi i po uaktualnieniu kosztorysów mogą ulec zmianie, w związku z czym zmieni się całkowity koszt zadań.

Budżety zadań zawarte będą w uchwałach budżetowych Rady Gminy Trzcianne kolejne lata realizacji Planu.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Tabela 46 Plan finansowy Gminy Trzcianne na lata 2016-2023

Lp.	Lata realizacji	Nazwa zadania inwestycyjnego	Łączne koszty finansowe (kosztorysowe lub szacunkowe)	Nakłady poniesione	Planowane wydatki					Jednostka organizacyjna realizująca program lub koordynująca wykonanie programu
					rok budżetowy 2016	z tego źródła finansowania				
						dochody własne jst	Kredyty i pożyczki	środki pochodzące z innych źródeł*	środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p.	
1	2	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	2016-2020	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Trzciannem polegająca na budowie studni głębinowej i zbiornika	500 000	0	40 000	40 000	0	A. B. C.	0	Gmina Trzcianne
2.	2016-2023	Budowa sieci wodociągowej w zabudowie kolonijnej wsi: Zucielec, Chojnowo, Zubole, Mroczyki i Krynica, Nowa Wieś, Szorce, Wyszowate	350 000	0	40 000	40 000	0	A. B. C.	0	Gmina Trzcianne
3.	2017-2023	Rozbudowa z przebudową Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Trzciannem	5 052 939	62 877	10 000	10 000	0	A. B. C.	0	Gmina Trzcianne

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

4.	2017-2020	Przebudowa drogi gminnej we wsi Szorce	450 000	0	30 000	30 000	0	A. B. C.	0	Gmina Trzcianne
5.	2016 - 2020	Przebudowa drogi gminnej Trzcianne-Wyszowate	1 250 000		30 000	30 000	0	A. B. C.	0	Gmina Trzcianne
6.	2016-2023	Przebudowa ul. Kościelnej w Trzciannem	400 000	0	25 000	25 000	0	A. B. C.	0	Gmina Trzcianne
7.	2016-2020	Powiększenie mienia komunalnego Gminy poprzez zakup działki o numerze geodezyjnym 52 w Trzciannem	80 000	0	75 000	75 000	0	A. B. C.	0	Gmina Trzcianne
8.	2016	Zakup ładowarko-koparki	160 000	0	155 000	155 000	0	A. B. C.	0	Gmina Trzcianne
9.	2018-2023	Budowa garażu na potrzeby Gminy	200 000	0	20 000	20 000	0	A. B. C.	0	Gmina Trzcianne
10.	2019-2022	Budowa Gminnego Przedszkola w Trzciannem	150 000	0	0	0	0	A. B. C.	0	Gmina Trzcianne
11.	2019-2023	Przebudowa budynku usługowego na Środowiskowy Dom Pomocy.	500 000	0	0	0	0	A. B. C.	0	Gmina Trzcianne

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

12.	2018-2023	Budowa dróg Wilamówka, - 1 mln. Laskowiec – Giełczyn, - 3 mln, Wyszowate-przez wieś - 1 mln,	5 000 000	0	0	0	0	A. B. C.	0	Gmina Trzciannie
13.	2017-2020	Zakup autokaru szkolnego	1 000 000	0	0	0	0	A. B. C.	0	Gmina Trzciannie
14.	2019-2023	Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów	500 000	0	0	0	0	A. B. C..	0	Gmina Trzciannie
15.	2016-2023	Budowa urządzeń infrastruktury technicznej paneli fotowoltaicznych na potrzeby elektrowni fotowoltaicznej	12 000 000	0	0	0	0	A. B. C.	0	Inwestycja komercyjna
16.	2016-2023	Wykorzystanie energii odnawialnej pozyskanej z instalacji solarnej 200 szt. - instalacji	3 000 000	0	0	0	0	A. B. C.	0	Gmina Trzciannie
17.	2016-2023	Prace scaleniowe w obrębie wsi Brzeziny	10 000 000	0	0	0	0	A. B. C.	0	Gmina Trzciannie
18.	2017-2013	Przebudowa drogi Pisanki-Niewiarowo	1 500 000	0	0	0	0	A. B. C.	0	Gmina Trzciannie

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

19.	2017-2023	Przebudowa drogi Zucielec-Pisanki	2 500 000	0	0	0	0	A. B. C.	0	Gmina Trzcianne
20.	2017-2023	Przebudowa ulicy Spółdzielczej w Trzciannem	100 000	0	0	0	0	A. B. C.	0	Gmina Trzcianne
21.	2017-2023	Przebudowa ulicy Słowackiego w Trzciannem	150 000	0	0	0	0	A. B. C.	0	Gmina Trzcianne
22.	2017-2023	Przebudowa drogi we wsi Gięczyn	1 000 000	0	0	0	0	A. B. C.	0	Gmina Trzcianne

Źródło: Urząd Gminy Trzcianne

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Przedstawiony plan finansowy jest tabelą indykatywną. Koszty poszczególnych zadań będą na bieżąco uaktualniane. Przewiduje się, że poszczególne projekty będą finansowane zarówno z budżetu gminy, jak i środków zewnętrznych. Poziom dofinansowania poszczególnych projektów będzie określony w momencie ogłoszenia konkursu i regulaminu przyznawania na dany cel środków.

Gmina Trzcianne posiada uchwaloną Wieloletnią Prognozę Finansową na lata 2016-2021. Z punktu widzenia zaplanowanych działań istotne są wielkości prognozowanych dochodów ogółem, wydatków ogółem, w tym wydatków majątkowych. W Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2016-2021 Gmina Trzcianne wykazuje przedsięwzięcia inwestycyjne związane z uruchomieniem nowych programów, na które będą składane wnioski o dofinansowanie. W momencie realizacji danej inwestycji WPF zostanie na bieżąco uaktualniana.

Tabela 47 Prognoza finansowa dochodów i wydatków gminy Trzcianne na lata 2016-2021.

Wyszczególnienie	Dochody ogółem	Wydatki ogółem	W tym wydatki majątkowe
2016	14 341 478,00	14 341 478,00	1 213 000,00
2017	18 543 424,00	17 437 458,00	3 391 894,00
2018	18 915 917,00	17 993 771,00	3 501 984,00
2019	18 924 077,00	18 179 291,00	4 000 000,00
2020	18 049 041,00	17 496 095,00	3 700 020,00
2021	18 125 895,00	18 125 895,00	3 500 000,00

Źródło: Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Trzcianne na lata 2016-2021

Realizacja przewidzianych w programie Rozwoju Lokalnego Gminy Trzcianne projektów inwestycyjnych oraz zadań o charakterze nie inwestycyjnym wymaga zazwyczaj wydatkowania znacznych środków finansowych. W obecnej sytuacji ekonomiczno-prawnej główne źródła finansowania rozwoju lokalnego stanowią:

- ✓ Budżet jednostek samorządu terytorialnego : gmin, powiatów, województw;
- ✓ Budżet państwa: dotacje celowe, środki z rezerw celowych poszczególnych ministerstw;
- ✓ Środki funduszy celowych, np. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- ✓ Środki z Funduszy Strukturalnych, Funduszu Spójności oraz Inicjatyw Wspólnotowych Unii Europejskiej;
- ✓ Środki unijnej polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich;
- ✓ Fundusze norweskie i szwajcarskie;

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

- ✓ Środki budżetu państwa, w tym w ramach kontraktów wojewódzkich;
- ✓ Fundusze prywatne oraz fundusze organizacji pozarządowych.

Przewiduje się, że podstawowym źródłem środków w formie dotacji dla Gminy Trzcianne będzie Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Spójność Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Trzcianne z wymienionymi programami zostanie szerzej opisana w części X. PRL.

Kolejną grupą programów, z których mogą być pozyskiwane dotacje to krajowe programy operacyjne na lata 2014-2020, finansowane z funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności:

- ✓ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
- ✓ Program Operacyjny Inteligentny Rozwój,
- ✓ Program Operacyjny Polska Cyfrowa,
- ✓ Program Operacyjny Wiedza, Edukacja i Rozwój,
- ✓ Program Operacyjny Polska Wschodnia.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

IX. REALIZACJA PRIORYTETOWYCH ZADAŃ I PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH W LATACH 2016-2023

W latach 2016 – 2023 planowana jest realizacja 16 projektów. Dla każdego projektu została opracowana matryca projektu, w której podano najważniejsze dane dotyczące projektu, tj. nazwę projektu, określenie kolejności realizacji, przewidziany okres realizacji, oczekiwane efekty, podmioty uczestniczące we wdrażaniu oraz koszt projektu.

Realizacja zadań/projektów zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego będzie prowadzona zgodnie z wymogami wynikającymi z ogólnych zasad prowadzenia polityki rozwoju europejskiej, krajowej i regionalnej na lata 2014-2020. Plan Rozwoju Lokalnego w Gminie Trzcianne będzie realizowany zgodnie z :

- ✓ Zasadą zrównoważonego rozwoju – osiągnięcie trwałej poprawy poziomu życia mieszkańców wymaga rozwoju, realizowanego przy zapewnieniu równowagi społecznej, ekologicznej i przestrzennej;
- ✓ Zasadą koncentracji – ukierunkowanie inwestycji na wzrost i rozwój gospodarczy;
- ✓ Zasadą partnerstwa – wzmocnienie współpracy podmiotów zaangażowanych w realizację Programu, która prowadzi do zintegrowanej i uzgodnionej realizacji przedsięwzięć rozwojowych oraz do poprawy koordynacji podejmowanych działań, a także do zwiększonej efektywności wydatkowania środków publicznych;
- ✓ Zasadą korzystnego oddziaływania na środowisko – przedsięwzięcia Planu analizowane będą przez pryzmat kryterium efektu środowiskowego, promującego poprawę efektywności wykorzystania zasobów i redukcję negatywnych oddziaływań środowiskowych lub wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
- ✓ Zasadą promowania postaw obywatelskich – realizacja Planu będzie sprzyjać tworzeniu warunków dla aktywności mieszkańców , w tym kształtowaniu i umacnianiu pożądanych postaw patriotycznych, proekologicznych, przedsiębiorczych, a także podnoszeniu życia mieszkańców.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Podstawowym instrumentem realizacji ustaleń Programu Rozwoju Lokalnego będą roczne plany realizacji zadań w ramach rocznych budżetów Samorządu Gminy Trzcianne, gdzie wpisane będą konkretne zadania realizacyjne, wpisujące się w dany obszar rozwojowy i cel strategiczny.

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 1	
Nazwa zadania:	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Trzciannem polegająca na budowie studni głębinowej i zbiornika
Cel strategiczny:	Wzbudzenie zainteresowania gminą nowych inwestorów
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzcianne
Lokalizacja:	Gmina Trzcianne, miejscowość Trzcianne
Termin realizacji :	2016 - 2020
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none">✓ Opracowanie dokumentacji projektowej✓ Przeprowadzenie przetargu✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	500 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzcianne
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa warunków bytowych mieszkańców, ✓ Poprawa stanu wód powierzchniowych, ✓ Poprawa stanu środowiska naturalnego, ✓ Lepsza jakość wody, ✓ Poprawa stanu sieci kanalizacyjnej w miejscowości Trzciannie.
KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 2	
Nazwa zadania:	Budowa sieci wodociągowej w zabudowie kolonijnej wsi: Zucielec, Chojnowo, Zubole, Mrocзки i Krynica, Nowa Wieś, Szorce, Wyszowate
Cel strategiczny:	Poprawa poziomu życia mieszkańców poprzez rozwój przedsiębiorczości, w tym gospodarstw rolnych.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzciannie
Lokalizacja:	Gmina Trzciannie
Termin realizacji :	2016 r. -2023 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	350 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzciannie
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa warunków bytowych mieszkańców, ✓ Poprawa stanu wód powierzchniowych, ✓ Poprawa stanu środowiska naturalnego, ✓ Lepsza jakość wody, ✓ Poprawa stanu sieci wodociągowej w gminie Trzciannie.
-----------------------------------	--

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 3	
Nazwa zadania:	Rozbudowa z przebudową Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Trzciannie
Cel strategiczny:	Wzbudzenie zainteresowania gminą nowych inwestorów.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzciannie
Lokalizacja:	Gmina Trzciannie, miejscowość Trzciannie
Termin realizacji :	2017 -2013 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	5 052 939,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzciannie
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców, ✓ Poprawa stanu środowiska naturalnego, ✓ Ograniczenie wielkości zanieczyszczeń, ✓ Rozwój działań proekologicznych, Poprawa stanu sieci kanalizacyjno-wodociągowej.
-----------------------------------	--

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 4	
Nazwa zadania:	Przebudowa drogi gminnej we wsi Szorce
Cel strategiczny:	Wzbudzenie zainteresowania gminą nowych inwestorów.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzcianne
Lokalizacja:	Gmina Trzcianne, miejscowość Szorce
Termin realizacji :	2017 r. – 2020 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	450 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019.
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzcianne
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zmodernizowana nawierzchnia drogi w gminie Trzciannie, ✓ Wzrost dostępności do lepszych jakościowo dróg, ✓ Poprawa jakości i skrócenie czasu przejazdu, ✓ Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, ✓ Poprawa warunków funkcjonowania komunikacji samochodowej, ✓ Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów.
-----------------------------------	--

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 5	
Nazwa zadania:	Przebudowa drogi gminnej Trzciannie - Wyszowate
Cel strategiczny:	Wzbudzenie zainteresowania gminą nowych inwestorów.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzciannie
Lokalizacja:	Gmina Trzciannie, miejscowość Trzciannie, Wyszowate
Termin realizacji :	2016-2020 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	1 250 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019.
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzciannie
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zmodernizowana nawierzchnia drogi w gminie Trzciannie, ✓ Wzrost dostępności do lepszych jakościowo dróg, ✓ Poprawa jakości i skrócenie czasu przejazdu, ✓ Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, ✓ Poprawa warunków funkcjonowania komunikacji samochodowej, ✓ Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów.
-----------------------------------	--

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 6	
Nazwa zadania:	Przebudowa ul. Kościelnej w Trzciannie
Cel strategiczny:	Wzbudzenie zainteresowania gminą nowych inwestorów.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzciannie
Lokalizacja:	Gmina Trzciannie, miejscowość Trzciannie
Termin realizacji :	2016 r. – 2023 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	400 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzciannie
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zmodernizowana nawierzchnia drogi w gminie Trzciannie, ✓ Wzrost dostępności do lepszych jakościowo dróg, ✓ Poprawa jakości i skrócenie czasu przejazdu, ✓ Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, ✓ Poprawa warunków funkcjonowania komunikacji samochodowej, ✓ Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów.
-----------------------------------	--

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 7	
Nazwa zadania:	Zakup działki o numerze geodezyjnym 52 w Trzciannie
Cel strategiczny:	Poprawa poziomu życia mieszkańców poprzez rozwój przedsiębiorczości, w tym gospodarstw rolnych.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzciannie
Lokalizacja:	Gmina Trzciannie, miejscowość Trzciannie
Termin realizacji :	2016 r. – 2020 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	80 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzciannie
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Efekty realizacji zadania:	✓ Zwiększenie stanu mienia komunalnego w Gminie Trzcianne
-----------------------------------	---

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 8	
Nazwa zadania:	Zakup ładowarko - koparki
Cel strategiczny:	Wzbudzenie zainteresowania gminą nowych inwestorów.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzcianne
Lokalizacja:	Gmina Trzcianne
Termin realizacji :	2016 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	160 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzcianne

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zwiększenie stanu mienia komunalnego w Gminie Trzcianne

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 9	
Nazwa zadania:	Budowa garażu na potrzeby Gminy
Cel strategiczny:	Wzbudzenie zainteresowania gminą nowych inwestorów.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzcianne
Lokalizacja:	Gmina Trzcianne
Termin realizacji :	2018 r. – 2023 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	200 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzcianne

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zwiększenie stanu mienia komunalnego w Gminie Trzciannie

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 10	
Nazwa zadania:	Budowa Gminnego Przedszkola w Trzciannie
Cel strategiczny:	Rozwój kapitału społecznego gminy poprzez wzrost dostępności do infrastruktury społecznej.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzciannie
Lokalizacja:	Gmina Trzciannie
Termin realizacji :	2019 r. – 2022 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	150 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzciannie

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa infrastruktury społecznej w Gminie Trzciannie; ✓ Lepsze możliwości rozwoju dzieci w gminie Trzciannie.

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 11	
Nazwa zadania:	Przebudowa budynku usługowego na Środowiskowy Dom Pomocy
Cel strategiczny:	Rozwój kapitału społecznego gminy poprzez wzrost dostępności do infrastruktury społecznej.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzciannie
Lokalizacja:	Gmina Trzciannie
Termin realizacji :	2019 r. – 2023 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej, ✓ Przeprowadzenie przetargu, ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	200 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzciannie

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa stanu infrastruktury społecznej w gminie Trzcianne; ✓ Podniesienie jakości życia mieszkańców,

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 12	
Nazwa zadania:	Budowa dróg Wilamówka, Laskowiec – Giełczyn, -przez wieś
Cel strategiczny:	Poprawa poziomu życia mieszkańców poprzez rozwój przedsiębiorczości, w tym gospodarstw rolnych.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzcianne
Lokalizacja:	Gmina Trzcianne
Termin realizacji :	2018 r. – 2023 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej, ✓ Przeprowadzenie przetargu, ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	5 000 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Beneficjenci projektu:	Gmina Trzcianne
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zmodernizowane drogi w gminie Trzcianne, ✓ Wzrost dostępności do lepszych jakościowo dróg, ✓ Poprawa jakości i skrócenie czasu przejazdu, ✓ Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, ✓ Poprawa warunków funkcjonowania komunikacji samochodowej, ✓ Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów.

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 13	
Nazwa zadania:	Zakup autokaru szkolnego
Cel strategiczny:	Rozwój kapitału społecznego gminy poprzez wzrost dostępności do infrastruktury społecznej.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzcianne
Lokalizacja:	Gmina Trzcianne
Termin realizacji :	2017-2020
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	1 000 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzcianne

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none">✓ Wzrost bezpieczeństwa dowozu dzieci do szkół;✓ Wzrost komfortu jazdy;✓ Możliwość realizacji dodatkowych wyjazdów dla dzieci i młodzieży.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 14	
Nazwa zadania:	Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów
Cel strategiczny:	Wzbudzenie zainteresowania gminą nowych inwestorów.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzcianne
Lokalizacja:	Gmina Trzcianne
Termin realizacji :	2019 r. -2023 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	500 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzcianne
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców, ✓ Poprawa stanu środowiska naturalnego, ✓ Ograniczenie wielkości zanieczyszczeń, ✓ Rozwój działań proekologicznych,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 15	
Nazwa zadania:	Budowa urządzeń infrastruktury technicznej paneli fotowoltaicznych na potrzeby elektrowni fotowoltaicznej
Cel strategiczny:	Zdynamizowanie współpracy z Biebrzańskim Parkiem Narodowym w celu zmniejszania barier dla rozwoju gminy.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzcianne
Lokalizacja:	Gmina Trzcianne
Termin realizacji :	2016 r. -2023 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	16 000 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzcianne
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców; ✓ Poprawa stanu środowiska naturalnego; ✓ Ograniczenie wielkości zanieczyszczeń; ✓ Rozwój działań proekologicznych.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 16	
Nazwa zadania:	Wykorzystanie energii odnawialnej pozyskanej z instalacji solarnej 200 szt. - instalacji
Cel strategiczny:	Poprawa poziomu życia mieszkańców poprzez rozwój przedsiębiorczości, w tym gospodarstw rolnych.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzcianne
Lokalizacja:	Gmina Trzcianne
Termin realizacji :	2016 r. -2023 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	3 000 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzcianne
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców, ✓ Poprawa stanu środowiska naturalnego, ✓ Ograniczenie wielkości zanieczyszczeń, ✓ Rozwój działań proekologicznych,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 17	
Nazwa zadania:	Prace scaleniowe w obrębie wsi Brzeziny
Cel strategiczny:	Wzbudzenie zainteresowania gminą nowych inwestorów.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzcianne
Lokalizacja:	Gmina Trzcianne
Termin realizacji :	2016 r. -2023 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	10 000 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzcianne
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa stanu środowiska naturalnego, ✓ Poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 18	
Nazwa zadania:	Przebudowa drogi Pisanki-Niewiarowo
Cel strategiczny:	Wzbudzenie zainteresowania gminą nowych inwestorów.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzcianne
Lokalizacja:	Gmina Trzcianne
Termin realizacji :	2017 r. -2023 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	1 500 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzcianne
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zmodernizowane drogi w gminie Trzcianne, ✓ Wzrost dostępności do lepszych jakościowo dróg, ✓ Poprawa jakości i skrócenie czasu przejazdu, ✓ Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, ✓ Poprawa warunków funkcjonowania komunikacji samochodowej, ✓ Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 19	
Nazwa zadania:	Przebudowa drogi Zucielec - Pisanki
Cel strategiczny:	Wzbudzenie zainteresowania gminą nowych inwestorów.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzcianne
Lokalizacja:	Gmina Trzcianne
Termin realizacji :	2017 r. -2023 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	2 500 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzcianne
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zmodernizowane drogi w gminie Trzcianne, ✓ Wzrost dostępności do lepszych jakościowo dróg, ✓ Poprawa jakości i skrócenie czasu przejazdu, ✓ Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, ✓ Poprawa warunków funkcjonowania komunikacji samochodowej, ✓ Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 20	
Nazwa zadania:	Przebudowa ulicy Spółdzielczej w Trzciannem
Cel strategiczny:	Wzbudzenie zainteresowania gminą nowych inwestorów.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzcianne
Lokalizacja:	Gmina Trzcianne
Termin realizacji :	2017 r. -2023 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	100 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzcianne
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zmodernizowane drogi w gminie Trzcianne, ✓ Wzrost dostępności do lepszych jakościowo dróg, ✓ Poprawa jakości i skrócenie czasu przejazdu, ✓ Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, ✓ Poprawa warunków funkcjonowania komunikacji samochodowej, ✓ Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 21	
Nazwa zadania:	Przebudowa ulicy Słowackiego w Trzciannem
Cel strategiczny:	Wzbudzenie zainteresowania gminą nowych inwestorów.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzcianne
Lokalizacja:	Gmina Trzcianne
Termin realizacji :	2017 r. -2023 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	150 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzcianne
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zmodernizowane drogi w gminie Trzcianne, ✓ Wzrost dostępności do lepszych jakościowo dróg, ✓ Poprawa jakości i skrócenie czasu przejazdu, ✓ Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, ✓ Poprawa warunków funkcjonowania komunikacji samochodowej, ✓ Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 22	
Nazwa zadania:	Przebudowa drogi w miejscowości Giełczyn
Cel strategiczny:	Wzbudzenie zainteresowania gminą nowych inwestorów.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Trzcianne
Lokalizacja:	Gmina Trzcianne
Termin realizacji :	2017 r. -2023 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	1 000 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019
Beneficjenci projektu:	Gmina Trzcianne
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zmodernizowane drogi w gminie Trzcianne, ✓ Wzrost dostępności do lepszych jakościowo dróg, ✓ Poprawa jakości i skrócenie czasu przejazdu, ✓ Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, ✓ Poprawa warunków funkcjonowania komunikacji samochodowej, ✓ Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów.

X. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem programowym, który integruje potrzeby społeczności lokalnej w zakresie ładu kulturowo-ekologicznego, społecznego, gospodarczo-infrastrukturalnego. W swoich ustaleniach bazuje na dokumentach programowych i planistycznych będących podstawą polityki regionalnej. Plan Rozwoju Lokalnego powinien być zgodny ze strategicznymi dokumentami planistycznymi na poziomie gminy, powiatu, województwa czy kraju. Poniżej wykazano zgodność zakładanych kierunków rozwoju gminy Trzcianne z założeniami niektórych dokumentów programowych i planistycznych:

1. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO DO ROKU 2020

CEL STRATEGICZNY 1. KONKURENCYJNA GOSPODARKA

Cel operacyjny 1.1. Rozwój przedsiębiorczości

Cel operacyjny 1.2. Wzrost innowacyjności podlaskich przedsiębiorstw

Cel operacyjny 1.3. Rozwój kompetencji do pracy i wsparcie aktywności zawodowej mieszkańców regionu

Cel operacyjny 1.4. Kapitał społeczny jako katalizator procesów rozwojowych

Cel operacyjny 1.5. Efektywne korzystanie z zasobów naturalnych

Cel operacyjny 1.6. Nowoczesna infrastruktura sieciowa

CEL STRATEGICZNY 2. POWIĄZANIA KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE

Cel operacyjny 2.1. Aktywność podlaskich przedsiębiorstw na rynku ponadregionalnym

Cel operacyjny 2.2. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej województwa

Cel operacyjny 2.3. Rozwój partnerskiej współpracy transgranicznej

Cel operacyjny 2.4. Rozwój partnerskiej współpracy międzyregionalnej

Cel operacyjny 2.5. Podniesienie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej regionu

CEL STRATEGICZNY 3. JAKOŚĆ ŻYCIA

Cel operacyjny 3.1. Zmniejszenie negatywnych skutków problemów demograficznych

Cel operacyjny 3.2. Poprawa spójności społecznej

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Cel operacyjny 3.3. Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa oraz bezpieczeństwa publicznego

Cel operacyjny 3.4. Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami

2. DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU – „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI”

Celem głównym przedstawionych w niniejszym dokumencie działań jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu powinno być mierzone, z jednej strony, wzrostem produktu krajowego brutto (PKB) na mieszkańca, a z drugiej zwiększeniem spójności społecznej oraz zmniejszeniem nierówności o charakterze terytorialnym, jak również skalą skoku cywilizacyjnego społeczeństwa oraz innowacyjności gospodarki w stosunku do innych krajów.

3. PROGRAMY OPERACYJNE NA LATA 2014-2020

a. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Celem głównym programu operacyjnego jest: Wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

b. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

Celem PO WER jest wzmocnienie wybranych polityk publicznych realizujących cele strategii Europa 2020. Kształt Programu i jego zakres wynika z doświadczeń z realizacji programów operacyjnych w poprzednich perspektywach finansowych: 004-2006 oraz 2007-2013 i stanowi swoiste kontinuum logiki przyjętej w realizacji przedsięwzięć z Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce.

c. Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020

Ze względu na specyfikę sytuacji społeczno-gospodarczej, Polska Wschodnia jest obszarem szczególnego zainteresowania polityki regionalnej, wymagającym podejmowania dodatkowych działań, umożliwiających nadrobienie zapóźnień i zdynamizowanie rozwoju.

Wizja strategiczna dla Polski Wschodniej koncentruje się na trzech szansach rozwojowych, które w największym stopniu mogą przyczynić się w średnim okresie do poprawy wydajności pracy, a w efekcie - do poprawy pozycji rozwojowej i konkurencyjnej makroregionu. Te szanse to:

1) systematyczne podnoszenie poziomu innowacyjności makroregionalnej gospodarki, bazujące na endogenicznych wiodących specjalizacjach gospodarczych,

2) aktywizacja zasobów pracy i podniesienie jakości kapitału ludzkiego i społecznego,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

3) budowanie intensywnych powiązań społeczno-gospodarczych z lepiej rozwiniętym otoczeniem, dla których warunkiem niezbędnym jest zintegrowana i efektywna infrastruktura powiązań komunikacyjnych zewnętrznych i wewnętrznych oraz rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura elektroenergetyczna.

d. Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020

Celem programu jest wzmocnienie cyfrowych fundamentów dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju. Zgodnie z Umową Partnerstwa, jako fundamenty te przyjęto: szeroki dostęp do szybkiego Internetu, efektywne i przyjazne użytkownikom e-usługi publiczne oraz stale rosnący poziom kompetencji cyfrowych społeczeństwa.

e. Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020

Wsparcie ze środków PO IR będzie skoncentrowane na projektach realizowanych w obszarach inteligentnych specjalizacji, czyli w wybranych dziedzinach nauki i gospodarki, stanowiących potencjał rozwojowy kraju i regionów.

4. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 zamieszczone są następujące osie priorytetowe:

- Oś 1. Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności gospodarki regionu
- Oś 2. Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa
- Oś 3. Kompetencje i kwalifikacje
- Oś 4. Poprawa dostępności komunikacyjnej
- Oś 5. Gospodarka niskoemisyjna
- Oś 6. Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami
- Oś 7. Poprawa spójności społecznej
- Oś 8. Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej
- Oś 9. Rozwój lokalny

5. PROGRAMU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH (PROW) 2014-2020

Celem głównym Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) 2014-2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Program realizuje sześć

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014-2020, a mianowicie:

- a. Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
- b. Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
- c. Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
- d. Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
- e. Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
- f. Zwiększenie włączenia społecznego, ograniczenie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

Powyższe wskazuje iż, działania zaplanowane na terenie gminy Trzcianne są spójne z działaniami realizowanymi na poziomie wojewódzkim. Dostrzega się także spójność działań na terenie gminy ze strategią kraju, w której również zaplanowano działania związane z ochroną środowiska, poprawą dostępności komunikacyjnej czy działania związane z integracją społeczną.

XI. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Z planowaniem strategicznym nierozzerwalnie winien być związany system pomiaru efektów w formie wskaźników obrazujących miarę postępu i skuteczności wdrażania celów zawartych w programie. W metodologii planowania strategicznego stosuje się najczęściej wskaźniki na poziomie :

- ✓ Produktu,
- ✓ Rezultatu,
- ✓ Oddziaływania.

Produkt to bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia, mierzony konkretnymi wielkościami. Produkt jest wynikiem interwencji w stan aktualny.

Rezultat to bezpośredni wpływ zrealizowanego produktu na otoczenie społeczno-ekonomiczne, uzyskany natychmiast po zakończeniu danego projektu. Rezultaty to bezpośrednie, natychmiastowe efekty zrealizowanego projektu. Dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia projektu u beneficjentów pomocy, bezpośrednio po uzyskaniu przez nich wsparcia.

Oddziaływanie to długofalowe konsekwencje zrealizowanego produktu, wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów, a także pośrednie konsekwencje dla innych adresatów, którzy skorzystali w wyniku realizacji projektu.

Pomiar efektów wdrażania programu mierzony będzie poprzez zestaw wskaźników obrazujących miarę postępu i skuteczności realizacji celów zawartych w programie.

Wskaźniki:

- ✓ Liczba przebudowanych stacji uzdatniania wody,
- ✓ Długość zmodernizowanych dróg gminnych i powiatowych,
- ✓ Długość zmodernizowanych i przebudowanych ulic,
- ✓ Powierzchnia zakupionych działek,
- ✓ Liczba wybudowanych/zmodernizowanych elementów infrastruktury drogowej,
- ✓ Liczba zmodernizowanych ujęć wody,
- ✓ Powierzchnia zagospodarowanych terenów,
- ✓ Liczba zamontowanych instalacji fotowoltaicznych do wytwarzania energii elektrycznej,
- ✓ Długość zmodernizowanej/wybudowanej sieci wodno-kanalizacyjnej,
- ✓ Liczba zakupionych autokarów szkolnych,
- ✓ Liczba osób korzystających z sieci wodno-kanalizacyjnej,
- ✓ Liczba osób korzystających z Gminnego Przedszkola,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

- ✓ Liczba osób korzystających ze Środowiskowego Domu Pomocy,
- ✓ Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej,
- ✓ Liczba m³ oczyszczonych ścieków komunalnych.
- ✓ Podniesienie jakości dróg,
- ✓ Oszczędność w kosztach eksploatacji pojazdów,
- ✓ Poprawa czystości wód powierzchniowych,
- ✓ Skrócenie czasu przejazdu,
- ✓ Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska,
- ✓ Zwiększenie zainteresowania społeczeństwa życiem kulturalnym,
- ✓ Zmniejszenie kosztów jednostkowych oczyszczania ścieków,
- ✓ Poprawa stopnia integracji lokalnej sieci transportowej.
- ✓ Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- ✓ Poprawa stanu środowiska naturalnego,
- ✓ Podniesienie standardu życia mieszkańców,
- ✓ Zwiększenie atrakcyjności gminy.

Oprócz wymienionych wskaźników realizacja Planu wpłynie na szereg dziedzin społeczno-gospodarczych Gminy Trzcianne w sposób niewymierny. Generalnie wszystkie realizowane projekty spowodują poprawę warunków życia, przyczynią się do poprawy warunków sanitarnych oraz stanu czystości.

XII. SYSTEM WDRAŻANIA

Proces wdrażania PRL jest przedsięwzięciem złożonym, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem. Wdrożeniu programu towarzyszyć będzie jego ewaluacja. Będzie się ona opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze. Ze względu na swój długookresowy charakter wdrażanie założeń planu jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych oraz elastyczności w dostosowaniu się do priorytetów w zakresie uzyskiwania zewnętrznych środków finansowych. Poszczególne projekty wdrażane będą w oparciu o harmonogram realizacji projektów zawarty we wcześniejszej części niniejszego dokumentu.

System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Trzcianne na lata 2016-2023 obejmuje:

- ✓ uchwalenie dokumentu oraz dokonywanie jego aktualizacji wraz z pojawiającymi się nowymi zadaniami inwestycyjnymi;
- ✓ przygotowanie dokumentacji technicznej i kosztorysów dla zaplanowanych do realizacji zadań;
- ✓ opracowanie dokumentacji aplikacyjnej i składanie wniosków o przyznanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej;
- ✓ przygotowanie dokumentacji przetargowej i wyłonienie wykonawcy zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych;
- ✓ realizację inwestycji zgodnie z przyjętymi wymogami;
- ✓ monitorowanie i raportowanie poniesionych wydatków oraz efektów realizacji projektów;
- ✓ finansowe rozliczanie projektów;
- ✓ ocenę zgodności zadania inwestycyjnego w kontekście Planu Rozwoju Lokalnego;
- ✓ przedkładanie na sesjach Rady Gminy raportów z wykonania i przebiegu realizacji zadań inwestycyjnych umieszczonych w Planie.

Warunkiem niezbędnym dla pełnego wdrożenia planu jest również uwzględnianie wydatków z nim związanych w budżetach na kolejne lata. Za ten element odpowiada Rada Gminy. Dlatego też Wójt Gminy przedkładając Radzie projekty budżetów winien przetransponować do nich założenia finansowe zawarte w Planie Rozwoju Lokalnego przewidziane w nim na dany rok.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Zapisane w Planie Rozwoju Lokalnego zadania powinny być cyklicznie przeglądane i ewentualnie korygowane bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do Planu powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się nowych możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków) bądź zgłaszanych potrzeb. O ile zadania Planu w okresie krótkoterminowym powinny już być precyzyjne zaplanowane i konsekwentnie realizowane, to działania przewidziane do realizacji w bardziej odległej perspektywie powinny charakteryzować się elastycznością i posiadać otwarty charakter. Czynniki te umożliwią dostosowanie do zmieniających się warunków społecznych i gospodarczych, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Powyższe jest ściśle związane z rozwojowym charakterem dokumentu, zakładającym jego okresowe aktualizowanie. Dokument ma charakter otwarty, w przypadku pojawienia się nowych projektów opracowanych przez władze lokalne, bądź proponowanych przez społeczność lokalną za pośrednictwem Rady Gminy Trzcianne, będą na bieżąco umieszczone w „Planie Rozwoju Lokalnego”.

XIII. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

W celu prawidłowego wdrażania Planu niezbędny jest monitoring. Monitorowanie jest procesem, który służy analizowaniu stanu zaawansowania projektu i jego zgodności z postawionymi założeniami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby efektywnie kojarzyć je z innymi przedsięwzięciami realizowanymi na obszarze Gminy.

Osoby odpowiedzialne za monitorowanie procesu realizacji Planu Rozwoju Lokalnego muszą mieć na uwadze fakt, iż proces monitorowania jest procesem ciągłym, i ważnym we wdrażaniu założeń. Przerwanie procesu monitorowania jest stanem niebezpiecznym. Skutkować może dużymi opóźnieniami w realizacji poszczególnych zadań, a nawet poważnie zagrozić realizacji całego planu.

Monitoring prowadzony będzie w zakresie rzeczowym i finansowym. Monitoring rzeczowy umożliwi ocenę wykonania Planu w stosunku do celów ustalonych w PRL. Dotyczy skwantyfikowanych danych obrazujących postęp we wdrażaniu programu. Prowadzony będzie w oparciu o wskaźniki poszczególnych celów strategicznych. Monitoring finansowy obejmował będzie dane finansowe realizacji projektów będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na nie środków finansowych w oparciu o raporty okresowe obrazujące wysokość wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych.

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Planu Rozwoju Lokalnego posiada Wójt Gminy oraz Rada Gminy. Główną rolą tych osób będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań ujętych w Planie oraz interweniowanie w przypadkach stwierdzenia spóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadań.

Władze samorządowe w trakcie wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Ocena skuteczności podejmowanych działań, zarówno na podstawie określonych wskaźników rzeczowych, realizacji środków finansowych jak i oceny sprawności systemu administracyjnego pozyskiwania środków wspólnotowych jest nieodłącznym elementem monitorowania postępów realizacji Planu Rozwoju Lokalnego. Ocena udziela odpowiedzi na pytanie o celowość i trafność inwestycji planowanej, przeprowadzanej lub zakończonej. Warunkiem dobrej oceny jest

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

dostępność danych i terminowość raportowania przez wszystkie podmioty zaangażowane w system wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego.

Ocena realizacji Planu Rozwoju Lokalnego zostanie dokonana poprzez ocenę przed realizacją Planu, ocenę w połowie okresu realizacji, a także ocenę na zakończenie realizacji Planu. Ostatnia z ocen dokonana jest po zrealizowaniu Planu Rozwoju Lokalnego, polega na analizie porównawczej w stosunku do oceny początkowej badająca zgodność z założonymi rezultatami. Celem oceny na zakończenie realizacji Planu będzie określenie długotrwałych efektów wdrożenia Planu Rozwoju Lokalnego, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności realizowanych projektów. Ocena powinna zdefiniować czynniki, które przyczyniły się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania planu (m.in. ocena procedur wdrażania i monitoringu).

Niezależnie od wyżej wymienionych rodzajów oceny, Urząd Gminy może inicjować bieżącą ocenę planu, której przedmiotem jest efektywność stosowanych instrumentów i całego systemu wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego.

Działania promocyjne i informacyjne mają na celu przede wszystkim informowanie potencjalnych i aktualnych beneficjentów o możliwościach korzystania ze wsparcia na realizację projektów w ramach Planu Rozwoju Lokalnego, jak również informowania opinii publicznej o zasięgu i rozmiarze wsparcia wspólnotowego dla poszczególnych projektów oraz o rezultatach tych działań.

Celem działań związanych z promocją Planu jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów projektów podejmowanych w ramach Planu, a także instytucji mogących stać się partnerami w realizacji niektórych przedsięwzięć inwestycyjnych. Grupami tymi są:

- ✓ bezpośredni beneficjenci większości projektów – mieszkańcy gminy,
- ✓ środowisko przedsiębiorców,
- ✓ organizacje pozarządowe,
- ✓ partnerzy społeczni.

Przewiduje się następujące działania:

- ✓ tablice informacyjne,
- ✓ właściwe oznakowanie terenu w trakcie budowy oraz po realizacji inwestycji, - spotkania z mieszkańcami gminy,
- ✓ spotkania z potencjalnymi partnerami gospodarczymi, społecznymi,
- ✓ informacje na stronie internetowej gminy Trzciannie,
- ✓ ulotki informacyjne dla beneficjentów (poświęcone konkretnym projektom).

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Natomiast szczegółowym celem działań promocyjnych skierowanych do „zewnętrznych” grup docelowych będzie tworzenie pozytywnego wizerunku gminy Trzcianne jako gminy posiadającej opracowaną wizję rozwoju.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Trzciannie wg struktury własności	16
Wykres 2 Liczba gospodarstw rolnych w gminie Trzciannie w podziale na wielkość powierzchni	18
Wykres 3 Ludność w gminie Trzciannie w latach 2004-2014	22
Wykres 4 Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie Trzciannie	25
Wykres 5 Poziom zatrudnienia w gminie Trzciannie w latach 2000-2014	27
Wykres 6 Zasięg korzystania z pomocy społecznej w Gminie Trzciannie w latach 2009-2014	32
Wykres 7 Dochody budżetu gminy Trzciannie według rodzajów w 2014 r. (w mln zł)	47
Wykres 8 Wydatki budżetu gminy Trzciannie według rodzajów w roku 2014 (w mln zł)	49

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

SPIS TABEL

Tabela 1	Użytkowanie gruntów na obszarze gminy Trzcianne w 2014 roku.....	5
Tabela 2	Miejscowości i sołectwa Gminy Trzcianne	7
Tabela 3	Powierzchnia i rodzaj własności lasów w gminie Trzcianne (w ha)	10
Tabela 4	Podmioty gospodarcze wpisane w rejestrze REGON w Gminie Trzcianne i powiecie monieckim w podziale na ilość pracowników	14
Tabela 5	Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Trzcianne wg rodzajów działalności PKD 2007	14
Tabela 6	Podmioty gospodarcze w gminie Trzcianne w podziale na rodzaj PKD	15
Tabela 7	Liczba podmiotów gospodarczych w gminach powiatu monieckiego	17
Tabela 8	Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarczych w gminie Trzcianne.....	17
Tabela 9	Powierzchnia użytków rolnych w Gminie Trzcianne	19
Tabela 10	Powierzchnia gleb w gminie Trzcianne w podziale na podatność na suszę	19
Tabela 11	Powierzchnia zasiewów gospodarstw rolnych w gminie Trzcianne	20
Tabela 12	Zwierzęta hodowlane w Gminie Trzcianne.....	21
Tabela 13	Ludność gminy Trzcianne w latach 2014-2014	22
Tabela 14	Tendencje demograficzne gminy Trzcianne na tle powiatu i województwa	23
Tabela 15	Porównanie gminy Trzcianne do powiatu i województwa	24
Tabela 16	Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Trzcianne	24
Tabela 17	Ludność w wieku 13 lat i więcej według płci i poziomu wykształcenia w 2011 r.	26
Tabela 18	Pracujący w gminie Trzcianne Stan w dniu 31 XII.....	27
Tabela 19	Ludność w wieku 15 lat i więcej utrzymująca się z pracy na rachunek własny w rolnictwie według płci, wieku i poziomu wykształcenia w 2011 r.	28
Tabela 20	Aktywność ekonomiczna mieszkańców gminy Trzcianne w 2014 roku.....	29
Tabela 21	Bezrobocie w Gminie Trzcianne	30
Tabela 22	Liczba gospodarstw domowych oraz osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Trzcianne	31
Tabela 23	Zasiłki rodzinne w Gminie Trzcianne	32
Tabela 24	Powody przyznania pomocy	33
Tabela 25	Udzielanie pomocy finansowej	34
Tabela 26	Udzielone świadczenia niepieniężne	35
Tabela 27	Wykaz udzielonych świadczeń rodzinnych w gminie Trzcianne w latach 2010-2015	36
Tabela 28	Uzyskane i wydatkowane środki związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi	38
Tabela 29	Zdarzenia drogowe i ich skutki	40
Tabela 30	Ilość interwencji Straży Pożarnej w poszczególnych miesiącach 2015 roku.....	40
Tabela 31	Ilość zdarzeń, w których interweniowała PSP w Mońkach oraz ilość ofiar śmiertelnych i rannych w zdarzeniach, w których uczestniczyła Straż Pożarna w Mońkach w latach 2004-2015	40
Tabela 32	Sieć wodociągowa w Gminie Trzcianne	42
Tabela 33	Sieć kanalizacyjna w Gminie Trzcianne.....	43
Tabela 34	Dochody budżetu gminy Trzcianne według działów w latach 2012-2014 (w %)	47
Tabela 35	Porównanie dochodów ogółem w gminach powiatu monieckiego w latach 2011-2014 (w zł).....	48
Tabela 36	Wydatki budżetu gminy Trzcianne według działów w latach 2012-2014 (w %)	49
Tabela 37	Porównanie wydatków gmin powiatu monieckiego w latach 2011-2014 (w zł)	50
Tabela 38	Liczba porad medycznych udzielonych pacjentom na terenie gminy Trzcianne	57
Tabela 39	Liczba osób odwiedzających Biebrzański Park Narodowy	58
Tabela 40	Placówki edukacyjne na terenie gminy Trzcianne w roku szkolnym 2015/2016.....	65

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY TRZCIANNE

Tabela 41 Wskaźnik skolaryzacji w Gminie Trzcianne	66
Tabela 42 Informacje o wynikach sprawdzianu i egzaminów uczniów w Gminie Trzcianne w 2015 r.	67
Tabela 43 Porównanie średnich wyników egzaminu gimnazjalnego w 2015 roku dla województwa podlaskiego i Gminy Trzcianne.....	68
Tabela 44 Ilość wypożyczeń książek oraz ilość czytelników biblioteki na 1000 mieszkańców w 2014 r.	71
Tabela 45 Ilość książek kupowanych rocznie przez Bibliotekę w latach 2010-2015	71
Tabela 46 Plan finansowy Gminy Trzcianne na lata 2016-2023	97
Tabela 47 Prognoza finansowa dochodów i wydatków gminy Trzcianne na lata 2016-2021.....	101